EDITURA PENTRU LITERATURĂ UNIVERSALĂ

Dacă nu ştiţi, aflaţi că autorul s-a născut în 1909 — din creştet pînă-n tălpi. Mustăţile i-au crescut mult mai tîrziu, cam între al 18-lea şi al 19-lea an de viaţă. Şi în timp ce aştepta să-i dea tuleiele, îşi pierdea vremea cu tot felul de prostioare, ca, de pildă, aceea de a învăţa cît mai puţin, pînă ce, văzînd că mai puţin de atît nu se putea învăţa, şi-a întrerupt studiile apucîndu-se oarecum de desenul tehnic...

Într-o zi Zavattini l-a înşfăcat cu pană cu tot, şi a început să publice în *Secolul ilustrat*; a publicat *Bertoldo*, după aceea *Candido*. Apoi a scris o grămadă de lucruri, trei sau patru cărţi, cîteva mii de articole, nuvele, cîteva scrisori şi cîteva ilustrate cu salutări.

CARLO MANZONI

Lei 5

92

1969

CARLO MANZONI • E ACASĂ DOMNUL BRAMBILLA?

CARLO MANZONI

E ACASĂ DOMNUL BRAMBILLA?

COLECŢIA MERIDIANE

Desenul copertei: *Gh. Marinescu*

CARLO MANZONI

É in casa il signor Brambilla ?

Carlo Manzoni

E acasă domnul Brambilla?

Traducere de *Teodor Mazilu* și *Alexandru Mircan*

Editura pentru Literatură Universală

București — 1969

Prefață

Etajul întîi, al doilea, al treilea, al patrulea ? N-are importanță, peste tot e la fel.

Mă opresc pe palierul etajului doi. Se simte un miros vag de pisică și dezinfectant, de talaj umed.

Pe ușă o tăbliță de alamă pe care e gravat un nume : „Cavalcatore".

Apăs pe butonul soneriei și după puțin timp aud niște zgomote de dincolo de ușă. Pași înăbușiți, zgomotul unui zăvor. Ușa se deschide și apare o femeie.

— E-acasă domnul Brambilla ?

— Încă nu, zice femeia, dar nu întîrzie mult. Poftiți vă rog.

Generoasă, deschide larg ușa spre vestibul.

E un vestibul ca oricare altul. Cuierul cu o pălărie bărbătească, un fular spînzurat și două umbrele în suportul anume făcut. O banchetă, un telefon, o etajeră pentru flori cu un ghiveci gol.

Pe jos, pe plăcuţele de faianţă violent lustruite, două dreptunghiuri de cîrpă cenuşie mă invită să mă opresc şi să-mi şterg bine talpa pantofilor, în timp ce femeia mă priveşte recunoscătoare şi aşteaptă fără să dea nici un semn de nerăbdare.

Un copil de şase sau şapte ani apare la o uşă pe coridorul lung şi mă priveşte cu ochii mari, şi, curios, dispare de îndată ce încerc să-i surîd. Un zgomot de vase se aude din nu ştiu ce parte a casei.

— Bărbatu-meu e întotdeauna punctual, zice femeia, în cîteva minute e acasă. Vreţi să vă scoateţi pardesiul ? Faceţi-vă comod.

Dezbrac pardesiul şi îl atîrn în cuier.

În vestibul se simte un miros puternic de ceară. Doamna o ia înaintea mea pe coridor şi străbatem o zonă unde mirosul de ceară dispare pentru a lăsa loc binecuvîntatului miros de stufat, apoi renaşte din nou mirosul cerii, iar în salon acelaşi miros de ceară se atenuează pentru a face loc suavului parfum de garoafe.

Copilul de şase sau şapte ani apare în uşă, mă priveşte cu ochii mari şi, curios, dispare de îndată ce îmi îndrept privirile spre el.

— Sînteţi un Brambilla şi dumneavoastră ? mă întreabă doamna, aşezîndu-se pe un mic fotoliu din faţa mea.

— Sînt şi eu un Brambilla, zic, sîntem din aceeaşi familie. Nevastă-mea lustruieşte podelele şi nu-mi dă voie să mă aşez pe patul abia făcut. Din cînd în cînd aduc acasă cîte un buchet de flori sau o prăjitură. După masă mă întind pe canapea şi citesc, la o anumită vîrstă, în mod fatal, devii un Brambilla.

— Dumneavoastră bărbaţii sînteţi cu toţii nişte Brambilla numai cînd sînteţi acasă, în rest însă... zice doamna surîzînd. Ce ştim noi femeile ce se întîmplă după aceea ?

— Sîntem Brambilla şi în afara casei, zic, de-acum încolo avem o răspundere — familia, creşterea copiilor, atîtea şi atîtea sfinte obligaţii. Trebuie să cumperi o pereche de pantofi, să chemi un instalator pentru a-ţi repara conducta de apă, să repari rulourile la ferestre. Astea sînt singurele aventuri pe care ni le mai putem îngădui. Zugrăvirea unei odăi devine o aventură grozavă, de care îţi aminteşti toată viaţa.

— E adevărat, zice doamna cutremurîndu-se, noi am pus să ne tapiseze trei încăperi, ceea ce e puţin. O grozăvie ! Nu mai ştiam unde să mîncăm, unde să dormim, nu ne mai găseam lucrurile, iar mobila era tîrîtă de ici colo, mînjită de clei, de var. Dar podelele ? Nu mai spun de podele, ce mizerie ! El era furios, eu nu mai pricepeam nimic, copiii făceau să sporească tărăboiul iar femeia de serviciu umbla prin casă ca năucă de nu mai ştia încotro s-o ia. E într-adevăr o aventură extraordinară.

— Cînd eram tineri, nu astea erau aventurile la care visam. Visam călătorii pe mare, cavalcade în deşert, caravane în pădurile virgine.

— Prostii. Şi fantezie de prost gust. Realitatea e cu totul alta. Vă gîndiţi la drama provocată de robinetul care nu se închide şi de apa care ame-

ninţă să-ţi inunde casa ? Şi la războaiele cu domnul Brambilla de sus care face gălăgie de se cutremură tavanul, şi cu domnul Brambilla de jos care ne pretinde să stăm nemişcaţi toată ziua şi să legăm copiii de piciorul mesei ca să nu mai facă gălăgie ? Şi atîtea alte aventuri care desigur nu ţi se pot întîmpla în Sahara, ci numai într-un biet apartament, la oraş.

Servitoarea apare în uşă. Din spatele ei, copilul de şase sau şapte ani îşi bagă capul şi mă fixează cu ochii mari.

— Să pun masa, doamnă ? întrebă servitoarea.

— Da, Teresina, răspunde doamna.

Servitoarea pleacă şi copilul rămîne fixîndu-mă în continuare şi, curios, cînd îi surîd, dispare. Se aude uşa de la intrare care se deschide şi se închide, cineva a alunecat pe plăcile de faianţă, o uşă care se trînteşte.

— Fiica mea e un diavol ! zice doamna ridicîndu-se şi privind din uşă pe coridor. Ţi-ai şters pantofii ?

— Bună, mamă, strigă un glas plin de prospeţime şi sălbatică energie. Ce-avem de mîncare astăzi ?

— La altceva nu se mai gîndesc, zice doamna revenind în salon, să mănînce şi atîta tot. Noi ne frămîntăm dacă sînt uzi la picioare sau transpiraţi. Dar pentru ei lucrurile astea nu au importanţă.

— Pentru moment, apoi vor deveni şi ei nişte domni Brambilla oarecare. Acuma visează să cucerească luna, dar mai tîrziu vor fi mulţumiţi

dacă vor reuşi să obţină o reducere de zece la sută la un serviciu de cafea.

— E el, zice doamna ridicîndu-se, îi cunosc paşii...

Mă ridic şi eu, dar auzul meu nu este atît de fin... Acuma aud pe cineva ştergîndu-şi picioarele dincolo de uşă, ştergîndu-le îndelung. Apoi uşa se deschide.

Domnul Brambilla intră, îşi dezbracă pardesiul, îşi scoate pălăria, îşi sărută soţia, se apropie de mine cu mîna întinsă.

— Ce mai e nou ? întreabă domnul Brambilla.

Priveşte în jur. Ce să fie nou ? Nu e nimic nou : soţia e tot acolo, cuierul e tot acolo, podeaua e tot acolo şi tot lustruită, pe mobile tot nu vezi nici un firicel de praf. Mirosul de ceară, cel de stufat, cel al garoafelor, nimic nu s-a schimbat. Evident, servitoarea străbate coridorul cu farfurii şi cu pahare. Ca întotdeauna fiica apare în uşa bucătăriei mestecînd cu poftă.

— Bună, tăticule, zice cu gura plină. Copilul de şase sau şapte ani mă fixează cu ochii mari apoi, evident, dispare în fundul coridorului. Doamna şterge cu cîrpa purtată cu piciorul o mică umbră de pe o placă de faianţă.

— Azi e mai frig ca ieri, dar poate că o să se facă timp frumos. Aţi citit cele întîmplate azi la Cameră ? Ce-o să facă America ? Ai auzit de leul fugit de la circ ?

Întîmplări din lumea largă. De dincolo de ziduri, de uşă, de fereastră, dincolo de flecăreala soţiei, întîmplări petrecute pe stradă, pe cer, în apă. Se vorbeşte de ele cu pasiune, dar nu in-

teresează pe nimeni cîtuşi de puţin. Problema spinoasă este tot cea a papucilor care niciodată nu sînt la locul lor. Găseşti unul dar celălalt unde-o fi ? Cine a umblat cu el ? Iar servitoarea a mai spart două pahare din serviciu. Panică ! Ţipete şi lacrimi. Prin casă sînt cioburi de sticlă. Aseară cineva a uitat radioul deschis. Pe ziua de şapte iulie la orele douăzeci şi cincisprezece minute cineva a pus o ceşcuţă udă pe măsuţa din salonaş. Se mai vede şi acum semnul, şi urmele crimei nu vor să dispară. Evident, vîntul geme prin crăpăturile ferestrei.

— Poftiţi, zice domnul Brambilla, vă voi arăta ceva ce nici nu vă trece prin cap.

Deschide uşa la baie. Cearceafuri ude înşirate pe sfoară la uscat.

— Nu poţi să treci sau dacă vrei să treci trebuie să faci o grămadă de manevre. Seara, înainte de culcare, aşa e prin toată casa, lucruri puse la uscat cît e coridorul de lung, în salon, lîngă calorifere. Aşa e toată iarna pentru că nu e soare. Vara cînd e soare rufele domnului Brambilla de sus se scurg pe albiturile domnului Brambilla de jos care sînt întinse la uscat pe balcon.

— Ştiu, zic, mi se întîmplă şi mie. Tuturor Brambilla ca mine şi ca dumneata.

— La toţi ? zice el mirat. Şi scrumul de pe jos ? Şi jaluzeaua stricată ? Şi cazanul de la baie stricat ? Şi soţia pisăloagă ?

— La toţi li se întîmplă, zic. Sînt aventurile de fiecare zi ale domnilor Brambilla. Nenorocirea începe cînd ne însurăm. În momentul în care preotul ne întreabă : „Acceptaţi să luaţi de soţie pe domnişoara Cutare aici de faţă şi să deveniţi dom' Brambilla pentru toată viaţa ?"

Domnul Brambilla îmi face semn să tac şi ascultă.

Se aude gălăgie dinspre bucătărie.

— Cine a mîncat o banană ? ţîşneşte glasul doamnei Brambilla, am cumpărat trei şi acum nu sînt decît două.

— Eu nu ştiu nimica, protestează servitoarea.

— Eu nici măcar nu le-am văzut, zice fiica cu gura plină.

Domnul Brambilla mă priveşte şi face un semn cu capul ca şi cînd ar vrea să zică : „Aţi auzit ?"

— În clipa asta, acasă la mine se întîmplă acelaşi lucru, acelaşi lucru se petrece şi în casa altor o sută de mii de Brambilla ca mine şi ca dumneata.

— Deci, nu e nimc nou ! suspină domnul Brambilla.

— Da. Nu e nimic nou...

Ieşim în vestibul. Îmbrac pardesiul.

— Poate că, şopteşte domnul Brambilla cu un strop de speranţă şi uşoară melancolie în glas, lucrurile s-ar schimba într-un fel dacă aş aduce acasă o pisică. O pisică poate schimba multe într-un cămin...

— În primele zile da, dar pe urmă totul ar fi ca mai înainte. S-ar obişnui şi cu pisica, cu capriciile ei, cu maniile ei. Din cauza asta nu devenim mai puţin Brambilla decît sîntem. Ai fi

un dom' Brambilla care are o pisică în casă, şi atît.

— Îmi pare foarte rău că n-am nimic senzaţional să-ţi povestesc. Nici nu ştii cît sufăr din cauza asta...

— Nu contează, e mai înţelept să ne mulţumim cu micile păţanii de la noi de-acasă. Dacă nu putem zbura cu avionul ultrasonic nu-i nici o nenorocire, şi aspiratorul ne poate da satisfacţii la fel de mari...

Doamna Brambilla vine să mă salute. Servitoarea trece pe coridor cu o garoafă în mînă. Fiica se sprijină de pervazul uşii şi mestecă. Din pricină că are întotdeauna ceva de mestecat ne priveşte cu o imensă superioritate.

Copilul de şase sau şapte ani mă fixează cu ochii mari şi, curios, abia îi surîd şi el dispare.

Domnul Brambilla mă salută şi deschide uşa.

Pe palier se simte acelaşi miros, greu de definit, de pisică, de dezinfectant şi de talaj umed.

În stradă sute de domni Brambilla circulă grăbiţi. Acasă îi aşteaptă obişnuitele păţanii de fiecare zi ; nimic extraordinar, obişnuitele şi meschinele întîmplări din aceste scurte povestiri.

Cuierul

În antreu, s-a desprins cuierul din perete.

După un an. Mă aşteptam să se desprindă încă din ziua în care am bătut dibluri noi în zid.

De patru ori am bătut diblurile în zid, şi de fiecare dată altcineva şi-a luat această misiune istorică. Prima dată un zidar, şi zidarii, după cum bine se ştie, sînt specialişti în aşa ceva. Atunci cuierul a căzut a doua zi.

A doua oară s-a ocupat de această treabă în grabă, portarul. Portarul spusese că diblurile trebuiesc tăiate într-un anume fel şi, pînă la urmă, cuierul bătut într-un anume fel a rezistat eroic trei zile.

A treia oară le-am refăcut eu cu mîna mea şi cuierul a rezistat o lună.

A patra oară am găsit cuierul la locul lui şi nevastă-mea m-a asigurat că diblurile le-a bătut

ea, cu mîna ei de mamă şi gospodină, şi că nu vor mai ieşi nici dacă ai trage cu tunul.

Un an întreg am aşteptat să cadă cuierul şi în fiecare zi, cînd treceam pe lîngă el, nevastă-mea zîmbea încîntată. Victoria era de partea ei.

Acum cîteva zile cuierul s-a desprins încet de zid şi s-a întins cu graţie pe podeaua antreului, îndulcindu-şi căderea pe veşmintele întregii noastre familii.

L-am ridicat şi l-am sprijinit de perete.

L-am eliberat de povara tuturor lucrurilor şi după ce am recunoscut că într-adevăr cuierul rezistase destul, nevastă-mea a bătut în perete alte două dibluri.

Acestea vor rezista douăzeci de ani, dar au rezistat abia o jumătate de zi, pînă în clipa cînd au venit doi zidari, au desprins cuierul şi au spart zidul.

— Coşul e crăpat undeva şi iese fum, zise portarul, şi coşul trece tocmai pe aici, de aceea trebuie să dărîmăm zidul şi să reparăm stricăciunea. E vorba de un fleac de o jumătate de zi de lucru.

O dată reparat hornul am mai bătut o dată bucăţile de lemn şi cuierul s-a întins iarăşi pe podeaua antreului.

A venit un tehnician, un specialist, un om care şi-a dedicat întreaga viaţă cuierelor şi a spus că mutînd cuierul cu zece centimetri mai încolo se puteau face găuri noi unde vor fi rebătute două dibluri de toată frumuseţea.

A făcut bucăţile de lemn promise cu atîta solemnitate şi cuierul a rămas la locul lui pînă ce

am atîrnat pe el primul palton. O dată cu primul palton, s-a prăbuşit.

Acuma tot zidul antreului e plin de dibluri şi cuierul e rezemat provizoriu de peretele coridorului. Nu se poate atîrna nimic pe el ; specialistul ne-a trădat.

Trişti, înfofoliţi, nenorociţi, atîrnăm paltoanele direct de cuiele bătute direct în zid şi sperăm să reziste pînă cînd ne vom hotărî să zidim în perete chiar cuierul.

Promovată la pojar

Medicul şade pe marginea patului şi cere o lingură.

Fetiţa începe să plîngă. Nu vrea să facă injecţie, şi medicul îi explică că nu poate face injecţie cu o lingură. Nu contează, cu lingură sau fără lingură, fetiţa nu vrea să facă injecţie.

Şi pe urmă îi e frică şi de lingură, nu poţi să ştii niciodată.

Sora ei soseşte cu lingura, o furculiţă şi un cuţit, şi întreabă dacă trebuie să aducă şi o farfurie. Medicul spune că nu, spune că e de ajuns lingura, şi fetiţa scoate un oftat de uşurare.

— Bine, zice medicul, acuma ridică-te şi deschide gura.

Fetiţa se ridică şi deschise gura.

Apoi zice „Aaa !", şi medicul îi bagă lingura în gură.

— Nu-i nimic, zice medicul. Te doare gîtul ?

— Nu, zice fetița.

— Mai devreme o durea, zice mama, cum se face că acuma n-o mai doare ?

— Se mai întîmplă cîteodată, molfăie medicul. Acuma n-are temperatură. Avea temperatură azi-dimineață ?

— Era fierbinte, oftează mama. I-am pus mîna pe frunte și ardea toată. Nu i-am luat temperatura pentru că mi-am dat seama că avea temperatură.

— E mai bine să o iei, protestează leneș medicul. Oricum e bine să stea în pat astăzi.

Medicul pleacă și fetița citește mai departe revista cu ilustrații vesele și colorate. Mama se duce după cumpărături și la întoarcere fetița e foarte agitată.

Telefonează soțului la birou.

— E epidemie de tifos.

— Unde ? întreabă soțul.

— Prin oraș. Bîntuie în tot orașul. Azi-dimineață am auzit că vreo doi copii care stau pe lîngă noi au tifos. Să chem doctorul ?

— Dar copiii bolnavi de tifos nu sînt ai noștri, se miră ironic soțul.

— Știu, dar fetița stă în pat și are temperatură. Arde. Azi-dimineață a venit doctorul să o vadă.

— Ce-a spus ?

— Că n-avea nimic. Dar el habar n-avea de cazurile astea de tifos. Cînd a venit el, copilul nu ardea. Acuma arde. Ar trebui să vii imediat acasă.

Soțul se întoarce acasă și pune mîna pe fruntea fetiței.

— Cum ți se pare ? Arde, nu ? întreabă soția.

— Fierbinte, aprobă soțul îngîndurat, dar poate că eu am mîinile reci. Încearcă tu.

Soția încearcă punînd mîna pe fruntea fetiței.

— Cum îți pare ?

— Ca să fiu sinceră, rece, dar poate că mi se pare mie așa fiindcă am mîinile calde. Curios, cînd m-am întors de la cumpărături ardea.

— Dar atunci aveai mîinile reci. De ce nu-i iei temperatura cu termometrul ?

— I-am luat-o : treizeci și șase cu patru. Trebuie să fie stricat termometrul. Eu aș chema doctorul.

— Să împrumutăm termometrul vecinului, își dă cu părerea soțul. Dacă are febră chemăm medicul după aceea.

Soția se duce la vecin să ceară termometrul și cînd se întoarse e și mai îngrijorată.

— O mulțime de copii au apendicită. Numai în blocul nostru trei copii au fost operați. Acuma și copilul de la etajul nostru va trebui să se opereze. Doctorul e îngrozit, spunea că n-a văzut niciodată atîta apendicită la copii...

— Asta nu înseamnă că și fata are apendicită. Dacă n-o doare burta nu-i vorba de apendicită, se luminează deodată soțul.

— Ieri o durea burta, își aminti soția, apoi i-a trecut. Poate că e vorba de o criză care trece și apare iar.

Pun termometrul fetiței și așteaptă.

— Treizeci şi şase cu doi, zice mama privind termometrul. E stricat şi ăsta.

— Poate că n-are temperatură.

— Ar avea în orice caz mai mult de treizeci şi şase şi doi. Dacă termometrul arată treizeci şi şase şi doi, înseamnă că e stricat.

— Se poate ca toate termometrele să fie stricate în casa asta ? se miră soţul. Ar fi o absurditate, hai să controlăm.

— Cum poţi să controlezi ? întreabă soţia.

— Te duci la unul care are temperatură şi i-o măsori, zice soţul.

În mijlocul dilemei, portăreasa îi informează că domnul de la patru tocmai stă în pat bolnav de gripă şi, încîntată de această posibilitate rapidă de verificare, soţia se duce la domnul de la etajul patru cu cele două termometre.

— Azi n-are febră de loc, zice soţia domnului de la etajul patru. E prima zi în care se simte bine.

— Păcat, zice mama fetiţei. Mare păcat. Voiam să încerc termometrele.

Mai stă puţin de vorbă cu soţia domnului de la etajul patru şi apoi se întoarce acasă.

Pune mîna pe fruntea fetiţei şi zice că arde.

— Mă îndoiesc, protestează soţul. Acum ai mîinile reci. Eu o simt rece.

— Pentru că ai mîinile calde, i-o întoarce soţia. Cu bolile astea care circulă acum, eu zic că e mai bine să chemăm doctorul. Sînt mulţi bolnavi de gripă, cu complicaţii pulmonare şi bronhice. Domnul de la patru zace în pat, şi pe

urmă o mulţime de prietene de-ale mele au copiii bolnavi de gripă şi de bronşită.

Soţia telefonează doctorului şi-i spune că trebuie să vină imediat să vadă fata, dar nu se poate decide încă dacă e vorba de tifos, de apendicită sau de gripă.

Se va informa între timp. Şi chiar se duce să cumpere aspirină şi cînd se întoarce şi mai alarmată, zice că farmacistul i-a spus că sînt o mulţime de bolnavi de pojar.

Fata a fost bolnavă de pojar, dar mama zice că n-are importanţă. S-ar putea să-l mai facă o dată. A repetat clasa anul trecut, s-ar putea foarte bine să repete şi pojarul. De ce nu ?

— Crezi că n-a fost promovată la pojar, anul trecut ? întreabă soţul.

Între timp, soţia pune mîna pe fruntea fetei şi zice că arde.

— Fiindcă ţi-s mîinile reci, protestează soţul atingînd mîinile soţiei, soţia nu renunţă însă cu una cu două la convingerile ei născute dintr-o dragoste maternă atît de aprigă, zice că ale soţului sînt calde.

Dumnezeule, nu e nimeni în casa asta care să-şi poată da seama dacă fruntea fetei e rece sau arde ?

Soţia pune mîna pe fruntea soţului şi zice că are aceeaşi temperatură cu a fetiţei.

— Crezi că am febră şi eu ? întreabă soţul.

Îngrozit, îşi pune mîna pe frunte, apoi pe fruntea fetiţei, apoi pe fruntea soţiei.

Apoi soseşte doctorul, şi doctorul cere iarăşi o lingură.

— Nu-i nimic, fetiţa n-are temperatură, gîtul e normal, plămînii sănătoşi. Şi cu burta stă foarte bine.

— Pojar ?

— Nici vorbă de pojar. Dacă l-a făcut o dată nu-l mai poate face a doua oară, zice doctorul.

— Bine că a fost promovată la pojar şi nu trebuie să-l repete, se linişteşte soţul.

Medicul zice că fetiţa poate să se şi scoale, dacă vrea, e de ajuns să nu stea în frig. Apoi pleacă.

— A zis să nu stea în frig, zice soţia, atunci e mai bine să stea în pat. Se vede că doctorul n-a vrut să spună mai mult, dar ceva tot e.

Fetiţa se scoală din pat abia a doua zi, mai puţin bine dispusă ca de obicei.

— Se vede că nu se simte bine, se îngrijorează mama. De obicei sare, se joacă, aşa e felul ei.

Îi pune mîna pe frunte şi apoi spune soţului să încerce să-i pună mîna pe frunte.

Şi vecina de la etaj pune mîna pe fruntea fetiţei şi de asemenea şi soţul ei. Toţi cei care intră pun mîna pe fruntea fetiţei, dar toţi sînt de acord că n-are temperatură.

Dar această proastă dispoziţie... ce-i cu această proastă dispoziţie ? Poate că o fi cocînd ceva. Şi pe urmă dacă acum cîteva zile a avut durerile alea de burtă din cauza cărora nu s-a dus la şcoală şi a stat în pat, înseamnă că tot e ceva.

De fapt e ceva.

A descoperit tatăl boala, răsfoind caietul de teme.

Nu era nici tifos, nici apendicită, nici gripă, nici pojar.

Era un biet trei la aritmetică...

Damigeana

Damigeana sosise. Nu era o damigeană cine ştie ce, dar era totuşi o damigeană mare şi în bucătăria noastră încurca trecerea. Nu puteam s-o lăsăm acolo unde-o aşezaseră oamenii care-au adus-o, dar pe de altă parte nici n-aveam un loc mai bun în care s-o punem. Pivniţa noastră gemea de atîtea lucruri încît abia puteai deschide uşa. Şi ca să fim sinceri pînă la capăt, chiar dacă era loc n-am fi dus-o în pivniţă. Adevărul e că vinul, în pivniţa noastră, nu ţine. O dată am găsit aproape toate sticlele goale şi-am descoperit că broasca de la uşa noastră era la fel cu broaştele de la celelalte uşi. Apoi am pus un lacăt, şi aşa, pierzînd cheia de la lacăt, trebuia să deschidem uşa cu o şurubelniţă.

Oricine poate să deschidă uşa pivniţei noastre cu o şurubelniţă, aşa că era riscant să punem damigeana plină cu vin în pivniţă. Era mai bine să aşteptăm să se golească.

Deci damigeana era acolo şi eu am spus că trebuie să vedem cum e vinul. Trebuia să scoa-

tem puţin ; era de ajuns să umplu o sticlă, şi apoi l-am fi tras în sticle în ziua următoare.

— Ar trebui un furtun de cauciuc, îmi dădui cu părerea, dar n-aveam furtunuri de cauciuc în casă, pentru că nu ni se întîmplă prea des să tragem vinul la sticle.

Ne-am dus să cerem un furtun de cauciuc la vecin dar nici vecinul nu avea un furtun de cauciuc. În cele din urmă, am găsit un furtun de cauciuc la portar. Era lung de aproximativ un metru şi gros cît degetul. L-am băgat în damigeană şi am pregătit o sticlă, apoi am început să trag.

A ieşit o grămadă de aer şi după ce mi-am umplut plămînii mi s-a umplut şi gura de vin. Am înghiţit vinul şi am zîmbit.

— E-n regulă, am spus, s-a făcut.

Am dus din nou furtunul la gură dar din furtun n-a ieşit nimic.

Am tras din nou şi după ce mi-am umplut plămînii de aer, un alt şuvoi de vin mi-a năpădit gura, apoi am simţit nevoia să dau afară aerul din plămîni. Am respirat iarăşi dar zadarnic, din furtun n-a mai ieşit nimic.

— Mai întîi trebuie să dai afară aerul din plămîni, m-am gîndit eu. Am expirat îndelung şi apoi am dus furtunul la gură. Vinul a început să ţîşnească din furtun în gîtlej şi cînd am reuşit să înhăţ sticla am simţit din nou nevoia să respir. Am încetat să mai înghit şi am respirat. Din furtun n-a mai ieşit nimic.

— E nevoie de cineva care să-mi ţină sticla la îndemînă.

Şi a venit fiica mea şi a stat lîngă mine cu sticla în mînă. Am luat-o de la cap.

Zadarnic, de îndată ce simţi că vinul începe să urce în furtun, trebuie să iei furtunul de la gură şi să-l vîri în gîtul sticlei, dar abia iei furtunul de la gură, că vinul nu mai curge de loc şi astfel bagi degeaba furtunul în sticlă.

— Nu trebuie să laşi aerul să intre în furtun. Deci mai întîi trebuie să laşi să-ţi ajungă vinul în gură, cînd eşti sigur că vinul curge, aerul nu mai poate intra în furtun. Atunci e momentul să vîri furtunul în sticlă. Tu stai gata cu sticla.

Deci fiică-mea era lîngă mine, cu sticla pregătită, şi eu am vrut să mă asigur că vinul curge. Şi, slavă Domnului, curgea bine.

— De data asta merge, m-am declarat eu mulţumit. Un şuvoi de vin s-a revărsat pe podea, apoi şuvoiul a mai slăbit cînd am băgat furtunul pe gîtul sticlei.

— Hup, am zis, trebuie s-o luăm de la început. Tu fii gata cu sticla.

Degeaba, cînd faci prima oară o treabă, nu poţi pretinde să reuşeşti imediat. Chiar dacă e vorba de un fleac de nimic, dar fleacul ăla de nimic trebuie să-l descoperi, şi pentru a-l găsi trebuie să încerci de mai multe ori.

Şi la un moment dat, bietul om sau lasă totul baltă, sau cere ajutorul cuiva, astfel încît am trimis să-l cheme pe vecin şi vecinul, zdravăn şi măreţ, a apucat furtunul şi a început să tragă.

— Tu stai gata cu sticla, îi spusei fiică-mi şi vecinul şi-a luat gura de la furtun pentru a respira, iar din furtun n-a mai ieşit nimic.

— Curge vinul ? am întrebat.

— Curge, zise vecinul.

— Tu fii gata cu sticla, i-am spus fiică-mi. Un şuvoi de vin a ţîşnit pe perete, apoi şuvoiul şi-a pierdut puterea şi s-a stins.

— Trebuie o pîlnie, zise vecinul.

Am găsit o pîlnie şi am vîrît-o pe gîtul sticlei. Vecinul a început din nou să tragă cu furtunul. I-am văzut mărul lui Adam mişcîndu-se în sus şi în jos de mai multe ori şi cînd mărul lui Adam s-a oprit, vinul a stropit uşa şi şuvoiul şi-a istovit iarăşi puterea.

— Furtunul e prea gros, spuse vecinul, dar totuşi putem reuşi. Trebuie să-l strîngi între degete de îndată ce vinul începe să urce, pentru a nu lăsa aerul să intre.

A început din nou să tragă şi mărul lui Adam se mişcă din nou în sus şi în jos.

Apoi a strîns furtunul, l-a băgat în pîlnie şi din furtun n-a mai curs nimic.

— Nu-i nimic, zise vecinul. O luăm de la început.

Am luat-o de la început. El trăgea şi eu ţineam furtunul, apoi am tras eu şi a ţinut el furtunul, apoi iar a tras vecinul.

Fiică-mea era tot acolo cu sticla gata pregătită.

— E interesant, spuse vecinul, eu n-am încercat niciodată să trag vinul la sticle. E foarte interesant.

— Nici eu, am zis.

Ne-am strîns mîna cu afecţiune.

— E păcat, zisei, voiam doar să-l gustăm puţin. Abia a sosit şi trebuie să fie un vin foarte bun.

— Tocmai. Să tragi vinul la sticle e un lucru de nimic, dar e nevoie de un om care se pricepe, zise. Ştiu că domnul de sus cam trage la măsea şi primeşte destul de des vin. Cred că îl trage singur la sticle.

L-am chemat pe domnul de sus şi domnul de sus a aruncat o privire prin bucătărie.

— E nevoie de un lighean, zise.

— În sfîrşit, un om dintr-o bucată care ştie ceva, mă gîndii. Cine şi-ar fi putut închipui că e nevoie de un lighean pentru a trage vinul la sticle ?

Ne-am dus să luăm un lighean şi i-am spus fiicei mele să vină aproape cu sticla.

Domnul de sus a tras din furtun şi-i văzurăm mărul lui Adam umblînd în sus şi în jos, apoi un şuvoi de vin stropi bufetul şi imediat şi-a pierdut puterea şi s-a stins.

Eu şi vecinul am început să rîdem şi atunci domnul de sus, puţin supărat, puţin îndîrjit, a luat-o de la cap.

— Ai nevoie de mult suflu, zise după puţin timp. Şi atunci am mai încercat şi eu, şi a încercat şi vecinul. Se găsea mereu un măr al lui Adam care urca şi cobora şi fiică-mea stătea mereu la datorie cu clondirul.

— Hup, zise domnul de sus. De fiecare dată vinul meu mi-l trage la sticle portarul.

— Trebuie să chemăm mărul lui Adam al portarului, zise vecinul meu, şi de fapt după puţin timp veni portarul şi zise că totul era în ordine ; avea clondir, pîlnie, lighean.

A tras. Şuvoiul a ajuns, de data asta, pe maşina de gătit cu gaze, apoi şi-a istovit puterea ca de obicei.

Era vin peste tot, pe pereţi, pe mobilă şi pe uşi. Numai în sticlă nu.

A mai încercat o dată, apoi am încercat eu, domnul de sus şi vecinul, şi din nou portarul.

— Hup, zise portarul, furtunul e prea scurt. Nu pescuieşte destul.

Cineva mai glumeţ pesemne zise că, oricum, tot nu era peşte în damigeană.

Am stabilit cînd îi vine rîndul fiecăruia şi apoi am încercat să întoarcem furtunul şi să aplecăm puţin damigeana.

Apoi am băgat furtunul mai adînc, apoi furtunul a alunecat în damigeană. Atunci am încercat să-l scoatem cu un cîrlig de ciorapi dar şi cîrligul de ciorapi a alunecat înăuntru.

Vorbeam cu toţi cu o oarecare greutate, apoi am găsit din întîmplare într-un sertar un pai pentru răcoritoare. Era prea scurt şi a căzut în damigeană.

Atunci am luat macaroane. Erau mult mai bune decît furtunul. Vinul ţîşnea imediat dar după aceea nu se putea dirija şuvoiul către lighean şi nici către clondir. Trebuia să ţii macaroana în gură şi să laşi vinul să ţîşnească.

Macaroanele mai aveau şi alt neajuns : se rupeau uşor şi cădeau în fundul damigenei.

Atunci am renunţat.

— Păcat, zisei, am fi putut bea un păhărel. Trebuie să fie bun. Păcat. Mare păcat.

— Sigur că trebuie să fie bun, zise vecinul meu.

— N-ai ce-i face, zise domnul de sus. Cu altă ocazie. În seara asta putem să mergem să gustăm un păhărel din vinul meu care e deja tras în sticle.

Aşa se face că ne-am dus cu toţii la etajul de sus cîntînd şi ţinîndu-ne de braţ. Chiar aveam poftă să bem un păhărel de vin după atîta muncă.

Pata

— Iată cum se poate prăpădi un costum nou, zise nevastă-mea arătînd cu degetul în direcţia ficatului meu.

Mă uitai spre punctul indicat, apoi mă uitai la nevastă-mea uluit.

— Eu nu văd nimic, am zis.

Nevastă-mea ridică o pulpană a hainei şi la cîţiva centimetri de al doilea nasture, văzui o pată mică, uşoară, aproape invizibilă.

— E o pată care abia se vede, am zis. Pentru a o putea vedea trebuie de-a dreptul s-o cauţi. Dacă cineva nu ştie că e acolo, nici măcar nu-şi dă seama de ea.

— Eu nu ştiam că se află acolo şi totuşi am văzut-o. Ce e ?

— O pată, am zis, ai spus-o şi tu. O pată...

— Bine, bine, dar ce fel de pată ?

— Nu ştiu. N-am nici cea mai mică idee.

— Pare de cafea, zise nevastă-mea privind pata de aproape.

— N-am băut cafea. O fi o pată veche.

— Minţi ! Azi-dimineaţă nu era, zise nevastă-mea. Ceva trebuie să fi băut. Tu nu eşti niciodată atent cînd bei ! N-am văzut niciodată un bărbat care să se murdărească în halul ăsta.

— Azi-dimineaţă am băut un pahar de apă minerală, şi apa minerală nu pătează. Eu aş zice să n-o băgăm în seamă. E atît de mică încît putem s-o trecem cu vederea.

— Scoate-ţi haina, porunci nevastă-mea. Nu pot să te văd umblînd plin de pete.

Mi-am scos haina şi nevastă-mea a privit pata şi a mirosit-o.

— Petrol ? mă întreba nevastă-mea c-un amestec de seriozitate şi mister.

— Nu cred, am protestat. N-am avut niciodată ocazia să umblu cu petrol sau cu alte porcării de acest gen.

Nevastă-mea a ieşit pe palier şi a pus haina sub nasul portăresei.

— Ce e ? Dumneata ce crezi ?

Portăreasa a mirosit bine haina şi apoi a tras concluzia că, după părerea ei de om care a văzut multe în viaţă, mirosea a tutun.

— Tutun ? Nu se poate să fie o pată de tutun.

— O pată. Încercaţi cu preparatul de scos pete. Scoate orice pată în cinci minute.

A dat fuga la poartă să ia sticluţa cu produsul acela magic.

— Lăsaţi-mă pe mine, spuse portăreasa luînd haina şi agitînd sticluţa. Apoi a pus sticluţa pe masă şi a început să întoarcă haina pe o parte, şi pe alta. Unde-i pata ? zise portăreasa şi nevastă-mea a luat haina şi a ridicat-o în sus, privind-o în lumina ferestrei.

— Mi se părea că e aici, izbucni nevastă-mea arătînd lîngă butoniera din partea stîngă.

— Uite-o, zise portăreasa arătînd cam la înălţimea cotului mînecii drepte.

— Nu era pe mînecă, am intervenit şi eu în dispută. Era chiar în faţă.

— E şi pe mînecă, spuse portăreasa.

— Nu înţeleg cum reuşeşti să te mînjeşti şi pe mîneci, spuse nevastă-mea întorcînd iarăşi haina. Eu vreau să găsesc pata de mai înainte. Poate că nu văd bine aşa. Îmbracă haina !

Mi-am pus din nou haina.

— Iat-o, zise nevastă-mea victorioasă, întinzînd degetul spre ficat. Scoate-ţi haina.

— E mai bine să faci mai întîi un semn cu creta, ca să n-o mai pierzi din vedere, mi-am dat eu cu părerea, dar nevastă-mea a spus că acuma ştia unde este, n-are nevoie de nici o cretă şi de nici un semn şi mi-am dezbrăcat haina.

Portăreasa a început să agite iar sticluța, apoi a scos dopul și un miros ascuțit de amoniac s-a răspîndit în cameră.

A înmuiat în lichid un petec de pînză și a început să frece haina.

Cînd a terminat, portăreasa a răsuflat mulțumită și a arătat triumfătoare o pată de culoare închisă, mare cît un bilet de cinci lire.

— A dispărut, ofta încîntată portăreasa.

— Ce ?

— Pata de mai înainte. Acuma nu mai e. Priviți ca să vă convingeți !

Nevastă-mea privi pata mare cît un bilet de cinci lire și spuse că și ei i se pare că mica pată a dispărut.

— Trebuie lăsată să se usuce, spuse portăreasa. Cînd e uscată nu se mai vede nimic.

Nevastă-mea atîrnă haina pe spătarul scaunului și portăreasa și-a luat sticluța cu preparatul pentru scos pete perfect și a dispărut cu conștiința datoriei împlinite.

Pata a pălit ușor dar o dată ajunsă la o anumită intensitate a încetat să mai pălească.

— Nu se mai usucă, i-am spus neveste-mi și ea luă haina, suflă disperată peste pată și apoi duse haina la soare.

După un sfert de oră s-a dus s-o ia, dar pata era la fel ca mai înainte, mare cît un bilet de cinci lire și de un gri mai cald și mai intens decît cel al stofei.

— Cine știe ce porcărie o fi fost ! bombăni nevastă-mea îngrijorată. Acum ce-i de făcut ?

— Nu știu, dacă m-ați fi ascultat pe mine nu ne atingeam de ea și pata n-ar fi ajuns cum a ajuns.

— Păi sigur, se oțărî nevastă-mea. Ce-ți pasă ție dacă umbli cu o haină plină de pete.

A luat haina și a ieșit pe palier.

Auzii sunînd soneria de la ușa vecinului și după o jumătate de oră nevastă-mea s-a întors cu o sticlă în mînă.

— Ce e ? mă ispiti soția vîrîndu-mi sticla sub nas.

— Nu știu. Îmi pare că e petrol.

— Petrol sau benzină ? întrebă nevastă-mea.

— Dă-mi să văd.

Mi-a pus din nou sticla sub nas și mirosii.

— Parcă e benzină.

— Trebuie să fie benzină. Nu eram sigur dacă e petrol sau benzină, dar dacă tu zici că e benzină, așa o fi cum spui tu. Madam Gianna spune că sistemul cel mai bun pentru scos petele este tot cel vechi. Benzina. Vechi, dar sănătos. Toate produsele moderne sînt niște porcării care strică lucrurile și nu scot petele.

Nevastă-mea a plecat cu sticla și s-a întors după o jumătate de ceas cu haina.

În locul petei gri mare cît o hîrtie de cinci lire, era o altă pată de un gri mai intens și de un ton mai puțin cald, mare cît un bilet de o sută de lire.

— E mai bine așa, am zis eu privind pata.

— A ieșit, spuse nevastă-mea. După ce se usucă, nu se mai vede nimic.

Am lăsat haina pe spătarul scaunului şi după o jumătate de oră vecina noastră a venit să întrebe dacă se uscase pata.

Încă nu se uscase şi poate că nu se mai usca niciodată.

— Mi se pare imposibil ca aia să fi fost sticla de petrol, zise madam Gianna.

Dădu fuga să aducă sticla şi o mirosirăm cu toţii.

— Acuma pare chiar petrol, spuse nevastă-mea. Dar adineauri părea benzină.

— Petrol. Nu e nici o îndoială. Petrol.

A intrat bărbatul lui madam Gianna şi nevastă-sa îi puse sticla sub nas.

— Ce e ?

— Benzină, spuse bărbatul doamnei Gianna după ce a mirosit binecuvîntata sticlă.

— Sau petrol ? se arătă neîncrezătoare nevastă-mea.

Dornic de certitudine, soţul doamnei Gianna mirosi iarăşi sticla.

— Petrol. Acuma ştiu precis, e petrol.

— Am scos pata de pe haină cu petrol, mormăi nevastă-mea. Aşa se întîmplă întotdeauna, cînd îşi bagă nasul bărbaţii, întotdeauna fac prostii.

A luat haina şi s-a dus în sufragerie cu madam Gianna.

Soţul doamnei Gianna şi cu mine am rămas să vorbim despre timp, despre alegerile din acest an, despre foloasele gazului metan, şi

despre noile instalaţii pentru extracţia petrolului în cîmpia Padului.

Auzeam în camera de alături sporovăiala nevestelor, clinchetul sticlelor şi zgomotul apei. Soţul doamnei Gianna s-a dus să arunce o privire în sufragerie, să vadă ce se mai aude cu haina mea.

— Treaba merge din ce în ce mai bine. Pata a ajuns cît un bilet de zece mii de lire.

— Un bilet vechi, lung şi îngust ? am întrebat eu dintr-o stupidă curiozitate.

— Nu, mă linişti ironic bărbatul doamnei Gianna, cît un bilet nou, din alea mari.

Am început din nou să vorbim despre Turul Italiei, despre campionatul de fotbal şi ultimul film al lui Fellini şi de ultima revoluţie de la Paris.

Apoi a sosit nevastă-mea urmată de madam Gianna, ţinînd haina cu mîinile întinse înainte.

A atîrnat haina pe spătarul scaunului şi am văzut că toată partea dreaptă avea o culoare gri închis.

— E udă, spuse nevastă-mea. Trebuie lăsată să se usuce. Le-am încercat pe toate, dar pînă la urmă tot sistemul vechi e mai bun.

— Apă şi săpun, porunci madam Gianna cu vocea stranie a unei preotese iniţiată în toate tainele cosmosului.

— Trebuie lăsată să se usuce, zise nevastă-mea. Azi va trebui să îmbraci haina cealaltă.

Am îmbrăcat haina cealaltă şi m-am dus la birou.

Seara am găsit haina gri pe spătarul scaunului. Partea dreaptă se uscase şi la înălţimea nasturelui ieşea clar în evidenţă o pată de toată frumuseţea de mărimea unei hîrtii de o sută. De jur împrejur stofa devenise mai deschisă şi forma în jurul petei o aureolă tivită cu alb.

— A rămas pătată pe margini, spuse nevastă-mea. Nu ne rămîne decît să dăm haina la curăţătorie. Uită-te şi tu dacă ăsta e hal de haină nouă. Nu poţi să îmbraci aşa ceva...

A dus haina la curăţătorie şi partea albă din jurul petei mari cît o hîrtie de o sută a dispărut.

— A zis curăţătoreasa că mai bine de aşa nu se poate. Trebuie să dai la vopsit tot costumul. Să-ţi fie învăţătură de minte, să nu te mai gîndeşti la prostii cînd bei cafeaua.

Am dat costumul să-l vopsească maro şi a ieşit într-adevăr o culoare frumoasă, plăcută, dar, pe partea dreaptă a hainei bătea la ochi o pată maro mai intensă, de mărimea unei hîrtii de o sută.

Acum am hotărît să nu mai mă preocup de blestematul ăsta de costum, pluteşte însă în aer proiectul de a întoarce haina pe dos.

Nu-mi fac iluzii : ştiu ce mă aşteaptă. Asta înseamnă că va intra din nou în funcţiune servieta mea de piele. Voi umbla cu servieta sub braţ, strînsă la piept, în aşa fel încît să ascund cu ea pata din dreptul ficatului.

Servieta goală, bineînţeles.

Cursa

Spune mereu că bărbatu-său e un pierde-vară.

Bărbatu-său lucrează toată săptămîna, dar pentru casă e ca şi cînd n-ar exista, şi, după cum se ştie, casa are nevoie de un bărbat care să ştie să facă ceva.

Unele treburi nu sînt pentru femei ; o femeie nu ştie cum se repară o mobilă, de exemplu, şi asta este o treabă pur bărbătească.

Bărbatu-său ar trebui ca duminica să se ocupe puţin de casă, să se uite puţin la perdele, să se uite puţin la uşa de la cameră care nu se închide, să se ocupe puţin de broasca uşii.

Nimic din toate astea... Duminica trebuie să se odihnească pentru că a muncit toată săptămîna, dar mă întreb şi spun ce dracu a făcut toată săptămîna, dacă şi acuma uşa de la bufet cade cînd o deschizi ?

Dacă priveşti în jur, vezi că nu toţi bărbaţii sînt la fel de nesimţitori. Toţi bărbaţii din cartier se ocupă puţin şi de casă, găsesc cîte ceva de făcut. Îl vezi pe vecin, de exemplu, cum bate cu ciocanul toată sfînta duminică. Dar nu numai duminica ; în fiecare seară cînd se întoarce acasă de la muncă îl vezi cu o şurubelniţă în mînă. Şi în afară de asta e amabil. Nu posac şi morocănos ca soţul ei. Se face luntre şi punte cînd cineva are nevoie de ceva. E imposibil să-ţi refuze o plăcere, oricînd e gata

să-ți dea o mînă de ajutor, să-ți facă un serviciu.

Adeseori îl vezi coborînd de la etajul de sus cu un aparat de radio pe umeri, sau cu o mașină de scris la subțioară. Toți îl știu că e foarte drăguț și toți se duc la el cînd au nevoie de ceva.

Și astfel soția domnului care doarme duminica se hotărăște să-i întindă o cursă.

Într-o sîmbătă seară îl invită pe bărbatul amabil cu soția la o cafea, să mai schimbe o vorbă, ca între vecini.

Îl invită să ia loc pe un scaun și un picior al scaunului se dezlipește brusc și musafirul se pomenește pe podea.

Musafirul se miră, dar doamna nu se miră. Asta era cursa.

— O, dragă domnule, zice doamna care pare încurcată. Ce rău îmi pare. V-ați lovit?

— Nu, nu, protestează blînd vecinul ridicîndu-se și ștergîndu-se. Absolut de loc.

Doamna continuă să se scuze și spune că toată vina e a bărbatului care nu știe să bată nici măcar un cui. Un altul ar fi văzut imediat că scaunul nu ține și ar fi făcut ceva.

— E un lucru de nimic, zice vecinul, încercat cunoscător al acestor treburi domestice. Se repară în cinci minute. Lăsați pe mine. Vin mîine și în cîteva minute scaunul e pus la punct.

— Nu, mulțumesc, nu e cazul, nu trebuie să vă deranjați, se răsfață doamna, dar domnul susține că e un fleac.

— Deranj? Vai, dar nu e nici un deranj...

Cursa a început să prindă.

Și într-adevăr, în dimineața următoare foarte devreme sună soneria.

E vecinul din cale afară de amabil, cu ciocanul, cu un cleşte, cîteva cuie și niște clei de tîmplărie.

— În cinci minute scaunul va fi reparat. Pune într-un colț sculele și, fiindcă e foarte cald, își scoase haina.

Atîrnă haina în cuier și cuierul se dărîmă peste el.

— Ce s-a întîmplat? se miră iarăși doamna.

— Nimic. Absolut nimic. S-a desprins cuierul. Probabil că a ieșit din perete.

Doamna zice imediat că bărbatu-său e un terchea-berchea, o nulitate. Un alt soț mai cumsecade și mai sensibil ar fi văzut că se desprinde cuierul, și că viața cuierului e pe ducă. Dar el nu mișcă un deget pentru casă.

— E un fleac, o asigură vecinul priceput la toate. Diblurile erau prost puse. În cinci minute totul va fi gata, și cuierul n-o să mai cadă chiar dacă ai trage cu tunul. E de ajuns puțin ipsos. Aveți cumva ipsos, doamnă?

Nu are. Doamna, cu toate calitățile ei, n-are ipsos. Nu contează, nici asta nu contează, are el ipsos acasă. Ipsosul nu lipsește niciodată din casa unui om care-și respectă familia, locuința și soția.

— Nu trebuie să vă deranjați, zice doamna, dar el o asigură că nu se deranjează de loc. Deranj? Vai, dar nu e nici un deranj. Treabă de cinci minute.

Vecinul se duce să ia ipsosul, şi se dedică salvării cuierului.
— S-a făcut. Va ţine o veşnicie.
Doamna nu mai ştie cum să se scuze, dar vecinul, pus pe fapte mari, a cerut de îndată scaunul stricat.
— Unde să lucrez ?
— Aici, zice doamna şi deschide uşa de la debaraua cufundată în întuneric.
Disperată, răsuceşte întrerupătorul.
— O ! zice doamna surprinsă, şi răsuceşte întrerupătorul de cîteva ori, dar lumina nu se aprinde. Să fie oare becul stricat ?
— Nu e greu să ne uităm, o linişteşte vecinul. Deşurubează becul, îl priveşte în lumina de la fereastră.
— Nu e stricat. O fi stricat întrerupătorul.
— Asta mai lipsea ! zice doamna ruşinată.
— Nu vă îngrijoraţi, vom controla şi vom vedea. Cît durează ? Un minut !
Se duce să ia o şurubelniţă şi demontează întrerupătorul. Pare că totul funcţionează bine. Apoi se uită la fir. Se lămureşte. Firul e rupt.
Vecinul repară firul, în timp ce doamna îşi face de lucru în sufragerie.
Becul se aprinde într-adevăr, dar doamna zice că nu pricepe cum naiba se face că fierul de călcat nu mai funcţionează.
— Să fie un scurt-circuit ?
— Imposibil. Ar fi explodat becul.
Vecinul priveşte fierul de călcat şi-l demontează, sub focul protestelor doamnei, mîhnită că domnul se deranjează atîta.

— E un defect care se repară imediat. Un fleac. Un lucru de nimic. Meştereşte puţin la el cu şurubelniţa şi cu cleştele, dar doamna îi spune să se mute într-un colţ al sufrageriei. Vecinul se mută dar apoi spune că acolo nu vede, că e mai bine să se întoarcă unde era mai înainte.
Se întoarce unde era mai înainte.
— Dar nu simţiţi ? întrebă doamna, îngrijorată.
— Ce ?
— Curentul. Eu m-am ales cu gîtul ţeapăn. E o blestemată de fereastră care nu se poate închide.
Vecinul cel săritor lasă fierul de călcat şi se uită la fereastră.
— A, da. S-a desfăcut cîrligul şi a căzut. Un fleac, un lucru de nimic. E foarte simplu... Se desface mînerul şi se trage cîrligul.
Ia şurubelniţa şi cleştele şi începe să meşterească.
Doamna protestează deoarece domnul e mult prea amabil. Nu e cazul să se îngrijoreze din cauza unei biete crăpături. Se pune nişte pîslă ca să nu intre frigul şi gata treaba, dar vecinul nici nu vrea să audă de aşa ceva. E aici, are tot ce-i trebuie, şi dacă tot e aici, o să pună la punct fereastra. E un fleac, un lucru de nimic.
În acest timp doamna vorbeşte despre soţ şi zice că e un pierde-vară, un egoist, că nu se ocupă de casă, în timp ce un soţ ca lumea ar trebui să se gîndească şi la casă.

— Ce-ți trebuie, zice, să repari robinetul de apă ? De o lună picură și nu se poate închide bine. Să chemi instalatorul pentru un asemenea fleac nu merită.

— S-o fi ros garnitura, își dă cu părerea vecinul.

— Sigur, aprobă doamna. Am cumpărat garnitură nouă acum o lună, tocmai crezînd că bărbatu-meu o să-și facă timp să o schimbe.

Vecinul din cale afară de amabil termină de reparat fereastra care acum nu mai trage.

— Dumneavoastră sînteți un om cu adevărat serviabil, zice doamna, în timp ce domnul serviabil se duce la bucătărie să vadă ce-i cu robinetul.

Schimbă garnitura, apoi se duce să repare fierul de călcat.

Acuma soția domnului care doarme toată duminica poate să stea în fața ferestrei, fără teamă că o să-i înțepenească gîtul. Fierul de călcat merge de minune, robinetul nu mai picură. Cuierul e prins perfect de perete și nu mai cade nici dacă-l bombardezi.

Fără doar și poate, vecinul e un om de caracter. Doamna i-o spune soției lui și o felicită pentru că are un soț care se ocupă de casă, în timp ce al ei nu mișcă un deget pentru casă și trebuie să recurgi mereu la instalator, la electrician, la tîmplar.

Acuma trebuie reparat scaunul, acela care s-a stricat ieri cînd s-a așezat pe el vecinul. Dar e

trecut de amiază și masa e gata, spaghetele sînt servite.

Vecinul ar vrea să se întoarcă după prînz, dar doamna zice că nu, nici vorbă de așa ceva. Spune că nici nu trebuie reparat acel scaun, și pe urmă după-masă ar vrea să plece de acasă. Altă dată.

Vecinul pleacă cu soția în oraș și înainte de a ieși din casă mai trece o dată să vadă dacă mai țin diblurile bătute în perete.

Scaunul îl va duce doamna în beci. Acum n-are nevoie de el.

O să-l aducă iar data viitoare, cînd o să aibă chiuveta înfundată, aspiratorul defect și alte asemenea stricăciuni pe care soțul ei nu se îngrijește să le repare.

În căutarea unei umbrele

Așa e anotimpul ăsta afurisit ! N-ai ce să-i faci...

Într-o zi e frig, a doua zi e cald, apoi în seara zilei în care e o zăpușeală groaznică, se răcește din nou. Omul trebuie să stea tot timpul să-și pună pardesiul, să-și scoată jerseul, apoi să-l îmbrace din nou. Nu poți fi sigur niciodată de nimic.

Acuma e soare, apoi, peste o jumătate de ceas, plouă cu găleata. Cum o scoți la capăt ?

Ieşim dimineaţa cu umbrela sau fără umbrelă ?

Deschidem fereastra şi privim afară. Se zăresc cîţiva nori, şi-atunci luăm umbrela, apoi ajungem în stradă şi cerul e senin, soarele promite o zi caldă.

Lăsăm umbrela la portar sau ne întoarcem şi o lăsăm acasă şi plecăm fără.

Apoi la prînz ieşi de la birou şi plouă într-un asemenea hal, încît trebuie să aştepţi sub un portal o jumătate de oră în cap fără speranţa că o să mai stea vreodată. Plouă aşa de tare că nici măcar nu poţi traversa strada.

Într-o zi telefonez acasă.

— Trimite-mi umbrela, zic.

— Care umbrelă ? zice nevastă-mea.

— A mea. Cred că am şi eu o umbrelă.

Nevasta zice că se duce să se uite şi apoi vine la telefon ca să-mi spună că umbrela nu-i nicăieri.

— Cum nu e ? întreb. Trebuie să fie. Poate că nu te-ai uitat bine.

Zice că s-a uitat peste tot, dar nici urmă de umbrelă. Apoi zice că-şi aduce aminte. Într-o zi a venit în vizită la noi Alberto. Cînd să plece, a început să plouă. I-a împrumutat umbrela.

Noi i-am împrumutat umbrela şi Alberto n-a mai adus-o înapoi.

Spun că nu pot să mă întorc acasă fără umbrelă şi că am să încerc să-mi fac rost de alta.

Îi telefonez lui Alberto şi îi spun să fie aşa de drăguţ şi să-mi aducă umbrela. Stau adăpostit sub un portol şi nu mă pot mişca. Alberto spune că vine imediat.

Îl aştept şi între timp trece un coleg de birou care locuieşte lîngă casa în care stau eu. Are umbrelă. Mă întreabă dacă vreau să mă duc acasă cu el. Îi mulţumesc dar spun că nu e cazul. Aştept un prieten care trebuie să-mi aducă umbrela mea dintr-o clipă în alta.

Îi mulţumesc din nou şi el pleacă. Traversează strada şi ia tramvaiul.

Aştept o jumătate de oră bună şi nici urmă de Alberto. Între timp ploaia încetează şi mă hotărăsc să trec strada şi să iau tramvaiul.

Alberto cînd o veni, o să vadă că nu sînt acolo şi o să plece.

Tramvaiul soseşte la capul liniei şi abia se opreşte că se şi rup baerele cerului. N-am mai pomenit să plouă în aşa hal. Lumea coboară şi pleacă prin ploaie cu umbrela deschisă.

Cu toate că au umbrele, toţi se udă de mai mare dragul. Sper să stea ploaia în timp ce tramvaiul aşteaptă ora plecării, dar ploaia nu vrea să se oprească.

Vatmanul sună din clopot şi taxatorul închide uşa şi-mi spune să iau bilet.

— Eu trebuie să cobor, zic, am sosit.

— Păi atunci de ce nu coborîţi ? mă întreabă taxatorul.

— Plouă prea tare şi n-am umbrelă.

— Nu putem aştepta să stea ploaia, zice taxatorul, noi trebuie să plecăm după orarul nostru...

— Iar eu nu pot să înghit toată apa asta, zic.

Taxatorul ridică din umeri şi tramvaiul se pune în mişcare.

Cumpăr bilet şi mă aşez lîngă uşa de coborîre. De îndată ce voi vedea că se opreşte ploaia, voi coborî şi voi lua tramvaiul înapoi. Dar ploaia nu dă semne să se oprească.

Abia după un sfert de oră ploaia s-a liniştit dar n-a încetat cu totul ; se poate coborî fără să te uzi prea tare.

Cobor şi aştept tramvaiul care să mă ducă înapoi, acasă.

De data asta ajung acasă ud într-adevăr, dar nu prea tare.

— L-ai găsit pe Alberto ? mă întreabă nevastă-mea.

— Da de unde, zic, l-am aşteptat o jumătate de oră sub un portal dar n-a venit. Cînd rogi ceva pe un prieten aşa se întîmplă întotdeauna.

— A fost aici, zice nevastă-mea, a spus că te-a aşteptat sub portal o jumătate de oră dar nu te-a văzut. Nu i-ai spus că-l aştepţi la poartă la birou şi a crezut că vrei să-ţi aducă umbrela la poarta casei. I-am explicat că i-ai telefonat de la birou şi a plecat în fugă.

Ridic din umeri şi zic că n-are decît să se descurce ; putea să fie mai atent.

— N-ai dreptul să te porţi astfel cu prietenii, zice nevastă-mea, sărăcuţul de el, acuma te aşteaptă la poartă la birou, cu umbrela ta.

Recunosc şi eu că trebuie să fac ceva. Cobor în grabă şi alerg să prind tramvaiul.

Ploaia se oprise şi acuma era gata să reînceapă. După o staţie ploaia se înteţeşte, şi pe

măsură ce tramvaiul înaintează creşte mereu. Cînd ajung în dreptul biroului plouă cu găleata.

Îl văd pe Alberto în poartă şi-i fac semne, dar el nu mă vede. Sînt silit să deschid fereastra şi să încep să strig.

Lumea protestează fiindcă plouă înăuntru şi două sau trei persoane se ridică înfuriate urlînd împotriva nebunilor care deschid ferestrele cînd plouă în asemenea hal.

Alberto m-a văzut şi agită umbrela. Îi fac semn să mă urmeze şi mi se pare că a înţeles.

Închid fereastra şi încerc să-i împac pe călătorii înfuriaţi uzi leoarcă şi jigniţi profund. Reuşesc cu greu.

Sper că Alberto a luat tramvaiul următor. N-am cum să verific, fiindcă în clipa aceea tramvaiul următor trebuie să mai fie încă la capul liniei, dar mi se pare că Alberto a înţeles.

Continuă să plouă cu găleata şi rămîn lîngă uşă aşteptînd ca ploaia să se liniştească.

După vreo zece opriri, ploaia, în sfîrşit, încetează, cobor şi încep să aştept tramvaiul următor, cel care ar trebui să-l aducă pe Alberto.

Cu chiu cu vai soseşte tramvaiul. E foarte aglomerat, şi nu reuşesc să-mi văd imediat amicul. Îl văd chiar în clipa în care tramvaiul, după ce a închis uşile, se pune în mişcare. E roşu la faţă şi dă într-una din mîini ca scos din minţi.

Face semne stranii pe care nu reuşesc să le înţeleg. La un moment dat mi se pare că vrea să-mi spună că el coboară la staţia următoare şi că trebuie să mă duc înaintea lui.

Fac semn că da şi o iau la drum.

Dar nici n-apuc să fac o sută de paşi că iarăşi începe să plouă. E îngrozitor, în anotimpul ăsta plouă tocmai cînd omul are nevoie de timp frumos.

Nădăjduiesc că ploaia n-o s-o ia razna, dar în anotimpul ăsta orice se poate întîmpla. Ploaia face ce vrea şi ce-i place, fără să se sinchisească de cei care n-au umbrelă.

Aşa se întîmplă că la un moment dat apa curge de ţi-e mai mare dragul. N-ajung nici zece umbrele pentru a apăra un biet călător. Curge din toate părţile. Din dreapta, din stînga, de sus şi chiar şi de dedesubt.

Ploaie cumplită, de nu înţelegi cum de poate cerul să slobozească aşa ceva.

Intru într-un gang şi aştept. Odată şi odată o să stea şi ploaia asta.

Trec zece minute, un sfert de oră, douăzeci de minute.

La un moment dat mă aud strigat. Tocmai trece un tramvai care merge spre casa mea. O fereastră e deschisă şi prin fereastră îl văd pe Alberto care face semne disperate cu mîinile şi urlă şi agită umbrela.

Umbrela mea.

Înţeleg că m-a aşteptat la staţia următoare, apoi văzînd că nu mai vin s-a întors înapoi.

Nu reuşesc să înţeleg intenţia. Călătorii din tramvai au început să urle la Alberto, din cauza ferestrei deschise, bănuiesc, prin care intră ploaia, şi astfel Alberto e pus în imposibilitate de a-mi face semne inteligibile.

În timp ce tramvaiul se pune în mişcare, cineva închide fereastra şi eu rămîn acolo fără să ştiu ce trebuie să fac.

Trec cinci minute şi ploaia se opreşte, iau un tramvai care merge spre casă şi sper că, în sfîrşit, chinul s-a terminat.

Acuma pare că vîntul a măturat de-a binelea norii pentru ziua de azi. Cel puţin aşa sper.

Tramvaiul aleargă repede şi pînă una, alta, privesc afară pe fereastră. La o staţie, în timp ce tramvaiul se pune în mişcare, îl văd pe Alberto stînd pe trotuar şi uitîndu-se spre vagon ca şi cînd ar căuta pe cineva. Mă caută pe mine, cu siguranţă, şi mi se pare că m-a şi văzut în ultimul moment. Nu mai apuc să-i fac semne. Bine, nu-i nimic. La staţia următoare cobor şi vin după el. În sfîrşit, voi intra în posesia umbrelei mele.

Nu mai plouă, dar n-are importanţă. După experienţa de azi am să-mi iau umbrela în fiecare zi chiar dacă e soare de crapă pietrele.

Şi aşa cobor la staţia următoare şi mă îndrept spre staţia precedentă pe care am lăsat-o în urmă.

Aproape am ajuns în staţie cînd trece tramvaiul care merge în sus.

Îl văd pe Alberto la fereastră urlînd şi dînd din mîini.

Îmi vine să-i rup umbrela în cap, dar mă gîndesc că nu merită să te înfurii.

Intru în prima prăvălie de umbrele pe care o găsesc deschisă şi cumpăr o umbrelă.

Apoi mă duc să iau tramvaiul pentru a mă întoarce acasă.

Trecînd prin fața unei stații îl văd pe Alberto pe trotuar, roșu la față, privind spre mine și scrîșnesc din dinți.

Apoi în timp ce tramvaiul se urnește, Alberto ia umbrela cu amîndouă mîinile, ridică genunchiul și rupe umbrela în două bucăți egale.

Ridic din umeri resemnat și agit umbrela nouă.

Acum începe din nou să plouă și-l văd pe Alberto alergînd să se adăpostească într-un gang.

Îmi pare tare rău pentru el, dar pe de altă parte mă gîndesc că în anotimpul ăsta, pentru cîmp ploaia e o adevărată binefacere.

Dulapul cu lucruri inutile

Povestea a început acum cîtva timp. A început fără ca cineva să-și dea seama, așa, brusc și pe neașteptate. Apoi la un moment dat pricepi ce s-a petrecut dar, bineînțeles, e prea tîrziu.

N-ai decît să deschizi dulapul, să vîri în el lucrurile și apoi să le lași acolo fără să te mai atingi de ele.

Pînă cînd dulapul se umple și nu mai încape nimic în el. Atunci cauți vreo altă ascunzătoare

unde să poți înghesui lucrurile care nu-ți mai trebuie.

Apoi din cînd în cînd îți aduci aminte că în casă trebuie să se găsească un anumit obiect și atunci deschizi din nou dulapul și lucrul pe care-l cauți nu-l mai găsești.

Nu-mi mai aduc bine aminte dacă a început cu mașina de curățat cartofi sau cu presa pentru struguri. Dar cele două obiecte au venit la scurt timp unul după altul și de amîndouă aveam musai nevoie. Erau de-a dreptul indispensabile.

Îmi amintesc că fără mașina de curățat cartofi nu mai mergea treaba.

Nu se mai puteau mînca nici cartofi dacă lipsea mașina de curățat cartofi. Și cu toate astea, înainte de această realizare a tehnicii, mîncasem mereu cartofi.

S-a întîmplat la Tîrgul de Mostre.

Era un pavilion de obiecte pentru casă : „Totul pentru casă" sau ceva în felul ăsta. Experții, înconjurați de mulțime, executau demonstrații practice.

Ne-am oprit să privim mașina de curățat cartofi și am asistat la demonstrație.

Într-adevăr, proprietarul sau reprezentantul fabricii de mașini de curățat cartofi, curăța admirabil cartofii.

Coaja se curăța de-ți era mai mare dragul să privești. Din această minune a naturii nu se irosea nimic. Cartoful era exploatat sută la sută — coaja se curăța subțire-subțire, cît o foaie de hîrtie velină.

— Cîţi cartofi am aruncat, curăţîndu-i, zise nevastă-mea. Atîtea chile de cartofi irosite. E groaznic.

Şi apoi toţi erau entuziasmaţi. Toţi cumpărau maşina de curăţat cartofi : ne-am entuziasmat şi noi, şi am cumpărat şi noi drăcovenia.

Apoi, acasă, nevastă-mea a curăţat cartofi şi a spus că era mulţumită de ceea ce cumpărase. Două zile în şir a curăţat cartofii de coajă cu maşina de curăţat cartofi, apoi n-a mai cumpărat cartofi.

Am întrebat-o de ce nu mai cumpără cartofi şi mi-a spus că dacă cineva mănîncă în fiecare zi cartofi după aceea i se face lehamite.

Apoi, într-o zi, a cumpărat cartofi şi i-a curăţat cu cuţitul ca mai înainte.

— Merge mai repede, a zis, şi azi n-am timp de pierdut.

Maşina de curăţat cartofi a rămas în sertar definitiv, şi nevastă-mea a continuat să cureţe cartofii cu cuţitul, cum făcuse şi mai înainte, cînd tehnica nu progresase chiar atîta.

Apoi a venit rîndul presei de struguri.

Am văzut-o în funcţiune în casa unor amici. Grozavă. Şi pe urmă strugurii storşi erau foarte buni ; nu băusem niciodată zeamă de struguri storşi. Am întrebat de unde au cumpărat-o şi a doua zi am cumpărat şi noi una.

Anotimpul strugurilor era pe sfîrşite, şi am reuşit să facem două sau trei porţii de must, apoi am pus şi presa de struguri în sertar, şi în anul următor, cînd s-au copt strugurii am continuat să-i mîncăm cum i-am mîncat întotdeauna, cînd tehnica nu luase încă avîntul de astăzi.

Or fi buni strugurii storşi, dar oricum, strugurii în ciorchine sînt altceva.

Pe atunci încă nu ne gîndisem la dulap. Aveam numai maşina de curăţat cartofi şi presa de struguri şi stăteau foarte bine în sertar.

La dulap ne-am gîndit abia mai tîrziu, cînd lucrurile care nu ne mai erau de folos nu mai încăpeau în sertar, şi nu mai ştiam unde să le băgăm pe cele de care ne foloseam. Atunci am găsit un dulap de ocazie pe care să-l punem într-un colţişor.

Am cumpărat o maşină pentru făcut cafea expres.

Electrică.

Am băut o cafea de probă la tejgheaua unde se vindea. Vînzătorul ne-a explicat tot, de la a la z şi ne-a demonstrat că putem face cîte două cafele deodată, în două minute.

I-au trebuit într-adevăr două minute ca să facă cele două cafele, şi le-am băut şi le-am găsit foarte bune.

Şi altă lume le găsise foarte bune.

— Mai bună ca cea făcută acasă, a spus nevastă-mea.

— De o sută de ori mai bună, am spus eu, şi pe urmă se vede şi după culoare.

— Cu maşinuţa asta nu se pierde nimic, a spus vînzătorul, toată cafeaua este folosită sută la sută.

Acasă am pus maşinuţa la priză şi am pregătit cafeaua.

Maşinuţa scotea aburi pe toate părţile de era o distracţie să faci cafea. Se comporta întocmai ca una din maşinile alea expres care tronează pe tejghelele barurilor. Sufla şi şuiera plină de măreţie şi lăsă să picure încetişor cafeaua.

Cînd cafeaua a fost gata, am băut cu sorbituri mici.

— Are gust de tinichea, a zis nevastă-mea.

Şi chiar avea gust de tinichea.

— O fi din cauză că e prima cafea, am zis, prima cafea are întotdeauna gust de tinichea, la maşinile expres.

Am mai făcut una dar şi a doua avea gust de tinichea, şi atunci am încercat s-o facem şi pe a treia.

— Mi se pare că nu se mai simte aşa tare gustul de tinichea, a zis nevastă-mea.

— Şi mie mi se pare, am zis. Dacă mai facem încă una, poate că gustul ăsta o să dispară. Nu poţi pretinde să faci o cafea bună de la început, cu o maşină nouă. Ar însemna să ceri prea mult de la viaţă.

Am făcut a patra cafea şi apoi a cincea.

Apoi a venit un prieten de-al meu şi i-am oferit o cafea, fiindcă acuma mi se părea că gustul de tablă dispăruse complet.

— E foarte bună, a zis nevastă-mea, e chiar ca o cafea pe care o bei la bar. Noi nu mai folosim maşina de cafea napolitană.

Prietenul a rămas entuziasmat văzîndu-ne că pregătim cafeaua cu maşinuţa expres care scotea aburi prin toate părţile.

Apoi, cînd a sorbit prima înghiţitură, s-a uitat la noi şi ne-a spus cu toată sinceritatea şi cu toată stima care ne-o poartă că avea gust de tinichea.

— Se poate ? a zis nevastă-mea, mie mi se pare că gustul de tinichea a dispărut.

— Şi mie, am zis, dar poate că e aşa fiindcă am băut atîtea cafele încît acuma ne-am obişnuit cu gustul.

Am luat-o şi pe a cincea şi apoi am mai făcut una pentru prietenul nostru.

— Mai are gust de tinichea, dar ceva mai puţin, a zis prietenul nostru.

Apoi am mai băut cîteva cafele, pînă cînd prietenul nostru a zis că gustul de tinichea dispăruse complet.

Am băut atîtea cafele în ziua aceea, încît noaptea n-am reuşit să închidem ochii şi am stat treji gîndindu-ne la trecerea timpului şi la maşinuţa de cafea expres.

Am început să facem din nou cafeaua cu vechea noastră napolitană, pînă cînd am găsit o altă maşinuţă, dar apoi am înlocuit-o cu una şi mai modernă. Un brevet magnific care cucerise piaţa pînă într-atît, încît, spunea vînzătorul, fabrica nu reuşea să le fabrice destul de repede, pentru a satisface toate cererile.

Am pus toate maşinuţele de cafea în dulap împreună cu curăţitorul de cartofi şi cu presa de

struguri şi am continuat să facem cafeaua ca pe timpuri, cu napolitana pe care o folosisem totdeauna.

Apoi a venit rîndul aspiratorului.

Acesta era un aparat într-adevăr util, un aparat care le făcea el pe toate : ştergea praful, mătura, bătea covoarele. Nevastă-mea putea să stea în pat toată ziua, că aspiratorul de praf avea grijă de toate.

— Păcat că nu face şi mîncare ! am zis. La început, dimineaţa, zumzetul maşinii îmi ţinea tovărăşie de la şase pînă mă sculam.

Pe urmă aspiratorul a început să funcţioneze ceva mai tîrziu, pentru că un om care munceşte are dreptul şi să se odihnească şi să doarmă dimineaţa, şi apoi, ăsta-i adevărul, nu există aspirator care să reziste prea mult. Un covor se bate mai bine cu bătătorul, iar mătura ajunge mai bine pe sub mobilă decît aspiratorul şi se vede imediat ceea ce se adună cu ea.

Aspiratorul de praf e în dulap cu lucruri care nu se mai folosesc, dar din cînd în cînd pe nevastă-mea o apucă dorul de el şi îl pune iarăşi în funcţiune.

Acuma dulapul este plin şi o să trebuiască, desigur, să ne gîndim la un alt dulap în care să băgăm lucrurile pe care va trebui să le mai cumpărăm.

Toate sînt lucruri indispensabile, care într-o casă trebuie să se găsească. Ca presa de struguri, ca maşina de curăţat cartofi, aparatul brevetat pentru desfundarea chiuvetei, mătura mecanică,

peria fără păr, maşinile de cafea expres, oala de fiert apă fără gaz, aparatul pentru mărirea flăcării de gaz cu micşorarea consumului, bătătoare de ouă brevetate şi omologate, aparatul pentru schimbarea automată a discurilor de patefon, maşina de uscat farfurii şi pahare, şi atîtea alte lucruri de care nu-mi amintesc. Toate indispensabile, şi toate brevetate. Dar într-o zi o să facem inventarul complet.

Acum ne învîrtim în jurul unei maşini de spălat rufe.

Am şi văzut două sau trei şi toate, se spune, perfecte.

Maşină pe care orice familie ce se respectă ar trebui să o aibă. În America, o familie nu se poate descurca fără maşini de spălat.

Ai nevoie de puţin săpun, apă şi puţină energie electrică, dar puţină de tot.

Pui tot în maşină : cearceafuri, batiste, cămăşi, şi după un timp, lucrurile ies curate.

— E o economie frumoasă, zice nevastă-mea, şi pe urmă faci şi economie de muncă.

Cineva ne îndeamnă la una, altcineva la alta, un al treilea zice că de cînd are maşina de spălat, în casă s-a schimbat situaţia, se înţelege mai bine cu soţia.

Trebuie să le vezi pe toate înainte de a te hotărî, dar cred că de astă dată n-o să ne decidem de loc.

Pentru că maşina de spălat e prea mare şi tare mi-e teamă că n-o să încapă în dulapul cu lucruri pe care nu le folosim niciodată.

Un restaurant recomandat

Era ora unu trecut şi restaurantul era plin ca un tramvai în orele de vîrf.

Măsuţele erau toate ocupate şi tot ocupat era şi spaţiul între o masă şi alta.

Lumea în picioare aştepta ca lumea de pe scaune să se scoale, pentru a se aşeza la rîndul ei, şi toţi priveau în jur cu nerăbdare, bătînd ritmic cu picioarele în podea.

Chelnerii îşi făceau loc cu greu şi aruncau farfuriile cu mîncare pe mese, în mare grabă, pentru a alerga imediat la bucătărie după alte farfurii.

— Două spaghete, un ciolan, doi raci, vă rog, domnule, pe aici ! Vin imediat. Puţină răbdare domnule şi sînt al dumneavoastră ! Cîţi sînteţi ?

Noi eram numai doi, dar erau grupuri de patru persoane şi chiar şi de şapte sau opt.

— Să mergem la alt restaurant, am zis, şi ne-am îndreptat spre ieşire.

— Două minute şi se eliberează îndată o măsuţă, domnilor, a zis un chelner trecînd cu o supieră aburindă.

— La ora asta sînt pline toate restaurantele, zise prietenul meu. E mai bine să aşteptăm. O să plece cineva.

S-a ridicat o pereche şi ne-am repezit spre masa lăsată liberă de cei doi, dar am ajuns prea tîrziu. Trei persoane mai bine plasate strategic, se aşezaseră imediat şi chelnerul a schimbat rapid faţa de masă.

Ne-am ciocnit cu alte două persoane care se îndreptau spre o masă şi apoi am rămas în mijlocul încăperii privind în jurul nostru.

Lumea mînca şi stătea la taclale, şi un chelner trecînd cu patru farfurii cu friptură ne-a spus că trebuia să mai avem răbdare cîteva minute. Se va libera o masă, nici vorbă.

— Ne trimite domnul Domenichetti, i-a spus prietenul meu chelnerului.

— A, bine ! zise chelnerul întorcîndu-se, dar cînd a trecut din nou pe lîngă noi ne-a întrebat cine era domnul Domenichetti.

— Un vechi client de-al dumneavoastră, spuse prietenul meu. Ne-a recomandat restaurantul ăsta.

A spus că nu-l cunoaşte, poate fiindcă lucra de puţin timp în acel local, dar că va întreba pe alt chelner.

După cîteva minute a venit un alt chelner şi ne-a întrebat dacă noi eram cei trimişi de domnul Domenichetti.

— Da, a zis prietenul meu, a vrut să venim cu orice preţ la acest restaurant fiindcă se mănîncă bine, zice el.

— Chiar aşa e, a surîs chelnerul, şi apoi ne-a întrebat dacă era unul înalt cu mustaţă.

— Nu, a zis prietenul meu, e unul scund şi fără mustaţă, gras.

Chelnerul a spus că nu-l cunoştea, apoi s-a gîndit puţin.

— A... poate... mi se pare ! a zis, era unul care stătea întotdeauna la masa de colo ?

Arătă spre o masă cu o mişcare din cap şi prietenul meu a spus că nu ştia la ce masă obişnuia să stea, dar domnul care stătea la masa aceea ne-a privit întrebător şi apoi a spus cu glas tare că el o să se ridice de la masă după ce o să termine de mîncat şi nu înainte. Că şi el avea dreptul să mănînce liniştit.

Prietenul meu şi-a cerut scuze şi a spus că nu avea nici o intenţie să-l facă să se ridice de la masă. Să mînînce liniştit, noi aşteptăm.

— Asta şi fac, a zis domnul, şi chelnerul şi-a cerut scuze fiindcă nu-l cunoştea pe domnul Domenichetti. Dar cu siguranţă că cineva în tot restaurantul ăla trebuia să-l cunoască. Cel puţin un alt chelner mai bătrîn.

— O dată găluşti, un sfert de pui vînătoresc, a zis în încheiere strigînd spre ghişeul bucătăriei.

Patru persoane s-au sculat de la o masă şi trei s-au repezit în locul lor.

— Hai la alt restaurant, am zis.

— Nu mai merită, a zis prietenul meu, toţi sînt pe terminate.

— Se eliberează o masă imediat, domnilor, a zis un alt chelner trecînd cu un maldăr de farfurii goale.

Ne-am luat după chelnerul care ducea o fructieră.

— Fructe, am zis, dacă au ajuns la fructe, înseamnă că foarte curînd se vor scula şi vor pleca.

Ne-am îndreptat spre masa pe care chelnerul a pus fructele.

Cei trei de la masă vorbeau şi rîdeau. Unul a luat un măr, altul o portocală. Al treilea a zis că în loc de fructe ar vrea brînză. Chelnerul a adus brînza.

Noi am rămas pe loc aşteptînd, iar cei trei continuau să stea de vorbă şi să rîdă, apoi cel care mîncase brînză a cerut şi fructe.

În celălalt capăt al sălii s-a liberat o masă.

— Hai la masa aia, am zis.

— N-avem timp, a zis prietenul meu, ajung ceilalţi înaintea noastră. Şi pe urmă, ăştia sînt la fructe şi peste puţin termină.

După fructe, cei trei au cerut o prăjitură şi chelnerul a început să-i întrebe ce prăjitură preferă.

— Dumneavoastră îl cunoaşteţi pe domnul Domenichetti ? întrebă un chelner pe care încă nu-l văzusem.

— Da, a zis prietenul meu, era clientul dumitale ?

— Era clientul nostru, a zis chelnerul, a venit la noi ani de-a rîndul. De la o vreme însă nu l-am mai văzut. Dumneavoastră mîncaţi ?

— Ar trebui să mîncăm, a zis prietenul meu, dar încă n-am reuşit.

— Se eliberează acuma vreo masă, spuse chelnerul, puţintică răbdare numai. Sîntem pe sfîrşite.

Chelnerul a adus prăjitura iar cei trei au început să mănînce continuînd să stea de vorbă şi să rîdă.

S-a liberat o altă masă, dar nu mai voiam s-o pierdem pe cea pe care o alesesem. După ce

vor mînca prăjitura, cei trei vor pleca pînă la urmă. Apoi altă lume s-a aşezat la masa liberă iar noi ne-am rezemat de zid.

— După prăjitură n-o să mai mănînce nimic, a zis prietenul meu.

— De-ar mînca mai repede prăjitura.

Cei trei au terminat prăjitura şi unul dintre ei l-a strigat pe chelner. L-a strigat de două-trei ori după care l-am ajutat şi noi.

— Chelner, a strigat prietenul meu, domnii ăştia vor plata.

— Ce plată, a zis cel care îl strigase pe chelner. Vrem o cafea.

— Aduc îndată cafeaua, a zis chelnerul şi s-a făcut nevăzut pentru ca să revină după zece minute. A aşezat cafeaua pe masă şi a spus că totul e în ordine. Cei trei plecau imediat după cafea. Şi de fapt, după ce-au achitat nota, cei trei s-au sculat şi noi am putut în sfîrşit să ne aşezăm la masă.

Chelnerul a venit să ne pună o faţă de masă curată.

— Dumneavoastră îl cunoaşteţi pe domnul Domenichetti ? a spus punînd masa.

— Da, a zis prietenul meu, era clientul dumneavoastră. Ne-a recomandat acest restaurant şi ne-a spus de asemenea că şi nouă o să ne faceţi un preţ bun.

— O să-i spun proprietarului, a zis chelnerul. Ce mîncaţi ? Iată lista.

Am consultat lista şi după aceea am cerut tăiţei.

— Tăiţei ? a zis chelnerul. Mă iertaţi un moment.

A luat un creion din buzunarul hainei şi a şters „tăiţei" de pe lista de bucate.

— Nu mai sînt, a zis chelnerul. S-au terminat şi spaghetele.

Apoi s-a dus la bucătărie să întrebe şi s-a întors iară cu creionul.

— N-avem decît puţin *consommé* şi vă putem face o omletă din ouă, a zis chelnerul, tăind toate mîncărurile de pe listă, una după alta. A rămas însă nişte cicoare şi anghinare.

La mese, ocupate încă toate, lumea sfîrşea de mîncat.

— Brînză ? am întrebat.

— Nici un fel de brînză, a zis chelnerul. Astea sînt ultimele mere rămase şi cîteva smochine uscate.

— Dumneavoastră îl cunoaşteţi pe domnul Domenichetti ? a întrebat proprietarul restaurantului înclinîndu-se.

— Îmi e prieten, a zis prietenul meu. Ne-a recomandat restaurantul ăsta, dar mi se pare că nu se găseşte nimic de mîncare.

— Din cauză că aţi venit prea tîrziu, a zis proprietarul. Domnul Domenichetti v-a însărcinat cumva să plătiţi nota sa rămasă neachitată ?

— Nu, a zis prietenul meu ridicîndu-se. N-a făcut nici cea mai mică aluzie la treaba asta.

Ne-am îndreptat spre ieşire.

— Ne pare rău, a zis chelnerul. Azi am avut o aglomeraţie de-a dreptul extraordinară, un adevărat balamuc.

— Nu contează, am zis. O să venim altădată. Poate după ce domnul Domenichetti o să-şi plătească datoria.

Şi ne-am dus la un bar să mîncăm cîte un sandviş cu salam.

Patru cu seringa

— Dacă trebuie să faci injecţii, chemăm infirmiera. Pentru asta sînt infirmiere, zise domnul Bartolomeo.

Soţia lui sta în pat cu dureri reumatice şi medicul spusese că trebuia să-şi facă nişte injecţii.

Fiolele erau pregătite şi domnul Bartolomeo a trimis servitoarea să cheme infirmiera.

Servitoarea a venit cu o doamnă bătrînă.

— Dumneavoastră sînteţi infirmieră ? întrebă domnul Bartolomeo pe bătrîna doamnă.

— Nu, zise bătrîna doamnă, eu sînt proprietăreasa infirmierei. Infirmiera e plecată. Se întoarce ceva mai tîrziu. Dar mă pricep la injecţii. Pot foarte bine să le fac şi eu. Am făcut o mulţime de injecţii în viaţa mea !

Apoi a cerut seringa.

— N-avem seringă, spuse domnul Bartolomeo, nu ţinem aşa ceva pentru că n-avem nevoie niciodată de injecţii. Asta e prima oară. Credeam că o să aducă infirmiera seringă.

— Pentru că nu sînt infirmieră n-am seringă, spuse doamna bătrînă. Seringă are infirmiera care însă nu-i aici. Putem împrumuta de la cineva.

Servitoarea coborî la poartă pentru a cere portăresei seringa şi s-a întors cu portăreasa.

— Dacă are cineva nevoie de o injecţie, zise portăreasa, sînt aici. Mă pricep foarte bine să fac injecţii. Cînd cineva are nevoie, mă cheamă întotdeauna pe mine.

— Avem nevoie numai de seringă, zise domnul Bartolomeo, pentru injecţie a venit proprietăreasa infirmierei. Dumneata n-ai adus seringa ?

— N-am, zise portăreasa, de obicei seringă are cel care trebuie să facă injecţia.

— Noi n-avem, zise domnul Bartolomeo, n-am avut nevoie de aşa ceva niciodată.

— Atunci nu pot să fac injecţia fără seringă, zise portăreasa.

— La drept vorbind, injecţia ar trebui s-o fac eu, zise doamna bătrînă, am fost chemată special pentru asta.

— Şi dumneavoastră aţi face-o şi fără seringă ? întrebă portăreasa.

— O fi cineva care are o seringă, zise doamna bătrînă.

— Doamna Gambetti, zise portăreasa, îmi aduc aminte că i-am făcut o injecţie o dată cu seringa ei.

Servitoarea s-a dus s-o caute pe doamna Gambetti şi, într-adevăr, s-a şi întors cu doamna Gambetti şi cu seringa.

— Iată-mă, zise doamna Gambetti mulţumită de sine. Cui trebuie să-i fac injecţia ?

— Neveste-mi, zise domnul Bartolomeo uitîndu-se la celelalte două femei, dar dumneata eşti în stare să faci o injecţie ?

— Dacă sînt în stare ? zise doamna Gambetti. Am făcut cu sutele şi nimeni n-a zis nici pis niciodată.

— Eu, zise portăreasa, cînd fac o injecţie, de obicei bolnava mă întreabă : Ei, ce mai aştepţi ? De ce nu faci injecţia ? asta înseamnă că nici măcar nu şi-a dat seama că i-am făcut-o.

Doamna bătrînă zîmbi şi spuse că ea era proprietăreasa unei infirmiere şi că la o asemenea precizare nu mai era nevoie să adauge nimic. Numai s-o lase să încerce.

Apoi portăreasa zise că seringa trebuia să fiarbă cel puţin cinci minute, iar doamna Gambetti zise că trebuia frecată pielea cu puţină vată înmuiată în alcool. Nu era alcool în casă şi servitoarea plecă să caute alcool.

S-a întors după puţin timp cu doamna Lapietra şi doamna Lapietra aducea alcool şi două seringi, una mare şi una mică, pentru că nu ştia despre ce fel de injecţie era vorba.

— Pot să fac eu injecţia, zise, mă pricep la treburile astea, dar doamna Gambetti înşfăcă ameninţător seringa.

Atunci domnul Bartolomeo interveni, spuse că-şi cere mii de scuze, că greşise, că era vina lui, să-l ierte. Era vorba de un tratament pe cale bucală, dar că data viitoare nu va uita să ceară ajutorul acelor doamne.

— Am scăpat uşor, zise soţia lui ridicîndu-se din pat şi aruncînd fiolele la gunoi. Acuma mă simt foarte bine.

Automobilul

Tom îşi iubeşte mult automobilul. E grozav, zice el, e de ajuns să-i porţi de grijă primele trei mii de kilometri şi maşina se păstrează mereu ca nouă.

După aceea trebuie s-o supraveghezi cu multă atenţie. De îndată ce are ceva, să o duci la garaj, să nu aştepţi ca defectul să se agraveze.

— E ca trupul omenesc, zice Tom, de îndată ce simţi o durere cît de mică trebuie să te duci imediat la medic. Medicul se uită, găseşte defectul şi îl tratează. Dacă e vorba de ficat, tratează ficatul, dacă e vorba de stomac, tratează stomacul şi aşa mai departe. În felul acesta corpul omenesc e întotdeauna în ordine, ca nou născut. Morala, nu trebuie să neglijezi nimic.

De fapt, Tom procedează aşa şi cu corpul, şi cu automobilul, şi e întotdeauna sănătos tun. Şi automobilul, de asemeni ; e mereu ca nou şi cu motorul în perfectă ordine. Aşa se face că a venit de la Genova la Milano într-o oră şi un sfert, şi fără măcar să forţeze motorul.

Povesteşte mereu despre călătoriile record făcute cu maşina lui. Întotdeauna face cu o jumă-

5 — E acasă domnul Brambilla ? — c. 2500

tate de oră mai puţin decît ceilalţi. Nu pentru că ar fi el un şofer grozav, ci numai şi numai pentru că maşina lui e întreţinută bine şi merge ca ceasul.

Din cînd în cînd se găseşte cîte cineva care-i spune că i-ar plăcea să încerce să facă o plimbare cît de mică cu el, iar el zicea că îi va face plăcere ; de îndată ce s-o ivi ocazia o să-l anunţe. Dar ocazia nu se iveşte niciodată şi afli numai după aceea că a fost la Veneţia în două ore şi jumătate şi s-a întors în două şi treizeci şi cinci de minute.

Într-o dimineaţă ne-am întîlnit din întîmplare.

— Mă duc la Genova, am zis.

— Şi eu, zise Tom, de ce nu vii cu mine ? Sînt singur.

Am acceptat invitaţia. Mi-am rezolvat treburile şi ne-am întîlnit două ore mai tîrziu.

— Cu maşina ajungi mult mai curînd decît cu trenul, şi pe urmă ai avantajul că faci ce-ţi place. Dacă ai chef, opreşti unde vrei, şi dacă ai chef mergi pe alt drum. În automobil te simţi mereu ca în excursie, chiar dacă mergi cu treburi, zise Tom străbătînd drumul spre Pavia cu o sută douăzeci pe oră.

Automobilul aluneca uşor şi liniştit pe drumul asfaltat.

Era o zi cu soare şi peisajul era vesel şi sărbătoresc ca o zi de duminică.

— Eu nu sînt grăbit, am zis, poţi să mergi şi mai încet.

— Nu-ţi fie teamă, zise, asta e o maşină care trebuie să fugă. Asta e viteza ei normală.

A început să fredoneze un cîntec vechi şi apoi a micşorat viteza pînă la şaptezeci de kilometri pe oră.

— Trebuie să-i porţi de grijă motorului, zise Tom, să nu-l ţii prea mult timp sub efort. Din cînd în cînd trebuie să încetineşti pentru a-l lăsa puţin să respire. Numai aşa se păstrează maşina. Mulţi îşi omoară maşinile şi pe urmă trebuie să le dea la reparat şi cheltuiesc o grămadă de bani. Şi cu motorul reparat, o maşină nu mai face nici două parale.

O maşină mică claxonă şi ne depăşi în mare viteză.

Tom mă privi şi zîmbi.

— Las-o să se ducă, zise, una ca asta o prindem din urmă cînd vrem.

Maşinuţa s-a făcut mică înaintea noastră iar cînd a dispărut la o cotitură, Tom acceleră.

— O sută treizeci, am zis. Nu-ţi pare prea mult ?

— Auzi motorul. Catifea, zise Tom, catifea, nu altceva.

Nu auzisem niciodată pînă atunci zgomotul catifelei şi de-abia motorul maşinii lui Tom mi-a dat o idee despre aşa ceva.

Nu era un bîzîit şi nu era o răsuflare, era ceva între bîzîit şi răsuflare, avea cîte puţin şi din-tr-una, şi dintr-alta, ce să mai vorbim, uşor, dulce, liniştitor.

— Maşinuţele alea, zise Tom făcînd aluzie la maşina care ne depăşise, îşi dau nişte aere cînd depăşesc o maşină mai puternică, dar noi le înghiţim cînd vrem. Putem să le lăsăm să-şi facă

pofta şi să alerge de să-şi rupă gîtul şi apoi le prindem din urmă cît ai zice peşte.

Tom trebui să încetinească în spatele unui camion mare cu remorcă şi să aştepte ca acesta să depăşească un car cu fîn.

Am depăşit camionul şi drumul s-a ivit înaintea noastră inundat de soare şi pustiu.

Nu se vedea nici urmă din maşinuţa de mai înainte.

Tom zîmbi.

— Fii liniştit că nu s-a dus prea departe, zise.

— Eu sînt foarte liniştit, am zis, poate să se ducă unde-o vrea, mie nu-mi pasă.

Acceleră din nou şi maşina alunecă în linişte pe drumul pustiu.

Tom a început să cînte din nou, apoi tăcu dintr-o dată şi ridică piciorul de pe accelerator.

— Auzi ceva ? zise.

— Nimic, am răspuns după ce am ascultat.

Acceleră din nou şi-şi încruntă fruntea întinzînd urechea.

— Şi totuşi... zise.

Încetini şi apoi acceleră din nou.

— Nu auzi un tac, tac ? întrebă.

Cînd drumul nu era perfect neted, simţeam zgomotul catifelei şi clinchetul cheilor lovindu-se de tabloul de comandă.

— Nu aud nimic, am zis.

— Pentru că n-ai urechea deprinsă, zise Tom. Eu care cunosc maşina îmi dau seama şi de cel mai mic zgomot.

Se uită la tabloul de comandă.

— Totul e în regulă, zise, temperatura motorului, presiunea uleiului sînt exacte... Şi totuşi se aude un zgomot care înainte nu se auzea.

Mi-a spus să fiu atent şi a continuat să accelereze. Auzii iarăşi zgomotul catifelei şi nimic altceva.

— Auzi, zise Tom, tac, tac.

Încetini şi opri maşina pe marginea şoselei. Coborî şi ridică capota.

Auzii cîteva scîrţîituri ale motorului şi nimic altceva. Împrejur broaştele orăcăiau în şanţ şi păsările ciripeau în copaci.

— Nimic, zise, totul e în ordine.

Ne urcarăm din nou în maşină şi ne reluarăm goana.

Acceleră, apoi imediat după aceea încetini, acceleră din nou, făcu două-trei opriri.

— Nu sînt liniştit, zise Tom. Aud mereu zgomotul ăla afurisit ! Acolo, în dreapta.

Mi-am aţintit urechea şi mi s-a părut că aud din cînd în cînd o uşoară lovitură sub picioare.

— Acuma mi se pare şi mie, zisei. Aici dedesubt.

— Nu e acolo dedesubt, zise Tom, e acolo deasupra.

Acolo deasupra nu auzeam nimic.

— Dacă maşina merge bine, de ce te frămînţi atîta ? am întrebat.

— Pentru că trebuie să te asiguri din timp imediat ce simţi că ceva nu merge, să afli ce este şi să şi repari. La început poate să fie un lucru de nimic dar dacă neglijezi, stricăciunea se agravează. Trebuie să faci ca şi cu corpul ome-

nesc. Cum simţi o durere mică te duci la medic. Şi atunci maşina ţine.

— N-ar putea să fie de la caroserie?

— Să încercăm, zise. Stinse motorul şi maşina lunecă fără zgomot pe şoseaua asfaltată.

— Aud parcă un zgomot aici, am zis.

— Nu aici, zise Tom, e chiar acolo în faţă, sub capotă.

Opri maşina şi coborî. Deschise capota din nou şi puse mîna cînd pe una cînd pe alta din piesele motorului.

— Mi se pare că toate sînt în ordine, zise Tom.

Se urcă din nou şi plecarăm. Tom acceleră, încetini, frînă, acceleră din nou.

— Acuma mi se pare că-l aud în stînga.

Ascultai în stînga şi nu auzii nimic.

— Trebuie să fie o închipuire de-a ta, am zis.

Tom zise că nu era o închipuire a lui, că el îşi cunoştea bine maşina şi că dacă apărea vreun zgomot oarecare trebuia să-l îndepărtezi imediat.

— La primul mecanic pe care îl vom întîlni ne oprim, zise.

Alergam cu o sută la oră pe şosea şi din cînd în cînd Tom încetinea şi dădea îngrijorat din cap.

— Chestia se agravează, zise, acuma zgomotul se aude foarte clar.

Găsirăm un mecanic şi Tom opri în faţa atelierului. Explică totul proprietarului şi acesta sări la volan. Porni ca o săgeată luînd-o pe o stradă numai gropi. Ne simţirăm zdruncinaţi ca într-un butoi care se rostogoleşte într-o rîpă. Mecanicul

coti la dreapta şi la stînga cu violenţă, încetini, acceleră, stinse motorul, îl aprinse din nou, urcă şi coborî pe o grămadă de bolovani, apoi se întoarse în faţa atelierului.

— Nimic, zise coborînd din maşină. Totul e perfect, puteţi merge liniştit. N-am întîlnit în viaţa mea o maşină aşa de bună.

În timp ce stăteam în faţa atelierului, maşinuţa care ne depăşise mai devreme trecu pe lîngă noi în mare viteză, mergînd în acelaşi sens ca mai înainte.

— Se vede că s-a oprit pe drum în vreun sat, am zis. Acum las-o să se ducă .N-are rost să o iei la goană nebuneşte.

Ne-am urcat în maşină şi am plecat.

La o sută douăzeci se auzea zgomotul de catifea, dar pe lîngă zgomotul de catifea, auzirăm limpede un alt zgomot.

— La roata din dreapta, am zis.

— Chiar la roata din dreapta, zise Tom, acuma se aude chiar tac-tac-ul, limpede şi clar.

Încetini şi stinse motorul.

Nu era nici o îndoială.

— La primul mecanic pe care îl întîlnim, oprim, zise Tom.

Micul automobil era departe-departe, pe drumul deşert şi plin de soare.

Am găsit un atelier şi ne-am oprit. Tom coborî şi explică mecanicului că era vorba de un zgomot la roata din dreapta.

Mecanicul s-a uitat sub maşină, apoi s-a urcat la volan. Tom şedea alături de el iar eu în spate.

Pornirăm ca o rachetă şi la o sută pe oră mecanicul o apucă cu maşina pe o stradă prăfuită şi plină de gropi. Ne-a zdruncinat cu o violenţă o bună bucată de drum, în timp ce vira brusc cînd la dreapta, cînd la stînga. Apoi încetini şi acceleră din nou pe un drum accidentat cu un loc viran plin de grămezi de gunoi.

Mecanicul se apleca pe volan, apoi apleca capul pînă aproape de şasiu.

Apoi deschise uşa şi se aplecă în afară.

Închise iar portiera şi în sfîrşit alunecarăm din nou pe drumul asfaltat, se urcă pe un trotuar şi coborî din nou acolo unde bordura era mai înaltă.

— Nimic, zise, perfectă. N-are nici pe dracu.

Ateriză uşor înaintea atelierului şi în clipa aceea maşinuţa ne depăşi ca o rachetă.

— Îi face plăcere să ne tot depăşească, am zis.

Ne-am urcat în maşină şi am pornit.

De data asta zgomotul pe care îl auzeam mai înainte devenise mai limpede şi a devenit şi mai limpede la cîţiva kilometri după aceea.

Tom încetini. Trecuseră trei ore şi eram abia la jumătatea drumului.

La Tortona ne oprirăm şi duserăm maşina la un garaj. Mecanicul s-a întins pe pămînt şi s-a uitat dedesubtul ei.

— S-a rupt un arc, zise.

Tom răsuflă satisfăcut.

— Ai văzut ? zise, aveam dreptate eu. Acuma trebuie reparată pînă nu e prea tîrziu. Defectele trebuiesc reparate imediat cînd auzi un

zgomot cît de mic, nu să aştepţi pînă în ultima clipă.

Eu nu i-am spus că poate arcul nu s-ar fi rupt dacă n-am fi pus maşina la încercare pe drumurile alea groaznice. Şi ne-am dus să mîncăm la un birt.

Călătorind noaptea

Stăteam la masă în restaurant. Farfuria pe care o aveam dinainte era mare şi drept în mijloc se afla o friptură mică. Ţineam farfuria cu amîndouă mîinile şi, întrucît trebuia să iau o curbă, cotii uşor spre dreapta, apoi cu palma stîngă apăsai friptura dar nu auzii nici un sunet. Atunci am bătut încet cu furculiţa în paharul gol.

La jumătatea curbei apăsai pe accelerator şi simţii sub talpă nasul asasinului întins sub masă.

Atunci am avut impresia că cineva mi-ar fi pus mîna pe umărul drept.

— Hei ! exclamă o voce, şi imediat restaurantul dispăru şi văzui drumul întunecat în noapte şi fascicolul de lumină al farurilor maşinii pe care o conduceam.

— Unde sîntem ? întrebă Enrico de lîngă mine.

— Abia a fost descoperit delictul, spusei, în clipa asta a sosit comisarul Maigret.

— Întreb unde sîntem ? spuse Enrico, cîţi kilometri mai avem ?

Atunci mă trezii de tot. Eram pe autostrada Torino-Milano. Trebuia să fi străbătut în jur de treizeci de kilometri. Abia dacă îmi aminteam drumul drept și întunecos, stîlpii mici, albi, de pe margine, farurile rarelor mașini întîlnite.

— Numai ? zise Enrico. Aveam impresia că am dormit cel puțin un ceas.

— Și eu, spusei.

— Și tu ? strigă Enrico îndreptîndu-și spatele.

— Îmi amintesc că nu eram în stare să țin ochii deschiși, spusei, apoi mă aflam la o masă într-un restaurant și în loc de volan aveam în mînă o farfurie cu o friptură mică în mijloc, clacsonul. Era vorba de o povestire a lui Simenon pe care am citit-o aseară. În loc de accelerator apăsam pe nasul asasinului. Mașina mergea totuși. Tu m-ai trezit tocmai cînd era pe punctul de a intra comisarul Maigret. Cunoscuta figură blîndă și masivă a temutului comisar.

— Oprește, strigă Enrico impresionat.

Încetinii și mă oprii pe marginea șoselei.

— Am scăpat de un pericol cumplit, spuse Enrico, eu stau aici liniștit și mă las furat de somn, iar tu dormi de parcă ai fi într-un pat instalat într-o cameră, nu la volanul unei mașini care merge cu aproape o sută de kilometri pe oră.

— Deci ai dormit și tu ! am spus.

— Dar eu nu conduc mașina ! Cînd conduc mașina nu mă las furat de somn. E ceva care mă ține treaz.

— Atunci hai, am spus, condu tu, și eu îi trag un pui de somn.

Am coborît și l-am lăsat pe Enrico în locul meu la volan. M-am așezat lîngă el și mi-am găsit un culcuș. Am pornit din nou.

Dar somnul îmi trecuse acum. Am închis ochii dar i-am redeschis puțin după aceea la o frînă, i-am închis din nou și iar i-am deschis la sunetul unui clacson.

Enrico conducea sigur pe el și liniștit. Îi vedeam profilul imobil, prea imobil, poate.

M-am îndreptat din spate pe banchetă și am început să fluier. Profilul lui Enrico se mișcă și mașina își acceleră viteza. M-am întins din nou și am închis ochii. Mașina încetinea puțin apoi accelera brusc.

— Am mai făcut cincisprezece kilometri, am spus.

Enrico făcu o cotitură bruscă și mașina derapă puțin, apoi își reluă mersul normal.

— M-ai speriat, spuse Enrico, n-ar trebui să te-apuci să vorbești așa pe neașteptate și tare în timp ce lumea doarme.

— Cine doarme ? am întrebat.

— Treizeci și doi, zise Enrico. Cine mă ajută să mut caloriferul.

— Ce calorifer ? am întrebat.

Enrico nu răspunse și începu să sforăie.

Atunci i-am dat un ghiont. Enrico tresări și mașina făcu din nou o deviere dar apoi își reluă mersul normal.

— Ce e ?

— Dormi ! am zis.

— Cine ?

— Tu, am zis.

— Nici măcar prin gînd nu-mi trece să dorm, zise Enrico.

— Ai spus „treizeci și doi", și apoi ai spus „cine mă ajută să mut caloriferul".

— E imposibil să fi spus eu asemenea tîmpenii.

— Ai obiceiul să vorbești în somn, am zis, și pe urmă ai și sforăit.

— Poate că era vreun calorifer în fața noastră, zise Enrico, și nu mă lăsa să trec.

— E imposibil ca la ora asta, în miez de noapte, caloriferele să circule pe autostrăzi. Oprește.

Mașina încetini și se opri lîngă un stîlp de pe marginea drumului.

— Acuma conduc eu, am zis. Mi-a trecut somnul de tot.

Mi-am reluat locul la volan iar Enrico s-a așezat lîngă mine.

— Am mai făcut douăzeci de kilometri, am zis.

— Nu se poate, zise Enrico, dacă spui că am făcut douăzeci de kilometri înseamnă că am dormit de-a binelea. Și chiar nu era un calorifer în fața noastră ?

— Nu era, am zis. Știu bine fiindcă somnul îmi trecuse cu totul.

Aerul intra pe geam, aerul proaspăt al nopții. Am ridicat geamul și zumzetul motorului și-a schimbat tonul. Era ca un cîntec dulce, mîngîietor, un cîntec de leagăn.

Farurile tăiau asfaltul iar pe marginea drumului stîlpii albi se înșirau în coloană. Două coloane drepte, una de o parte, și una de cealaltă.

Alergau în întîmpinarea mașinii, dispăreau de pe lături.

Deodată un stîlp sări în mijlocul drumului. Am frînat o clipă și apoi mi-am continuat drumul.

— Încep acuma și stîlpii, am zis.

— Ce încep ? întrebă Enrico.

— Să sară în mijlocul drumului.

— Iar dormi, zise Enrico. N-a sărit nici un stîlp în mijlocul drumului. Am văzut doar o pisică, ne-a tăiat drumul.

— Îmi fugise somnul de tot, am zis. „Și acum mă prinde din nou", mă gîndeam.

Dar nu mai aveam în mînă farfuria cu friptura mică. Probabil că uitasem de romanul lui Simenon.

Stîlpii de pe margine deveneau, din cînd în cînd, tot atîția copii înșirați pe marginea drumului și cîte unul flutura o batistă, sau cine știe ce, dar nu era altceva decît jocul înșelător al umbrelor.

Un grup de copaci arunca o pată mai sumbră pe întunecimea nopții.

Din cînd în cînd cîte o pereche de faruri, un automobil care se încrucișa cu noi, cu farurile aprinse, efortul de a ține pleoapele deschise...

Apoi din nou noaptea. Stîlpii de pe margine erau dinți albi cariați.

Mi-am atins obrazul cu degetul.

Simții gingiile.

Simții o mînă care mă trăgea de umăr.

— De ce-ți trebuie o periuță de dinți ? întrebă Enrico.

— Eu ? întrebai mirat. Nu vreau nici o periuţă de dinţi !

— Cereai adineauri, zise Enrico. Opreşte.

Am încetinit şi am oprit.

Enrico s-a aşezat din nou în locul meu şi chibzuirăm.

— E curios, am zis. Cînd eşti la volan somnul devine irezistibil, cînd treci alături, dispare de tot. Tu ai dormit cînd conduceam eu ?

— Nu, zise Enrico. Nu-mi era somn.

Am cîntat puţin, apoi Enrico a tăcut brusc. I-am văzut capul legănîndu-se de mai multe ori, l-am văzut revenindu-şi, încleştîndu-se de volan, aplecîndu-se înainte, sforţîndu-se să privească printre pleoapele întredeschise.

— Dormi ? am întrebat.

Nu răspunse, dar din gură îi ieşi un scurt fluierat, apoi un zumzet, apoi iar un fluierat.

I-am dat un ghiont în spate.

— Termină, Adelo, zise Enrico. Nu înţeleg cum de-ţi bagi în cap că eu sforăi.

— Nu sînt Adela, am zis. Opreşte !

Enrico zise că ştia şi el că nu sînt nevasta lui, apoi încetini şi opri la un loc de refugiu pe partea dreaptă a autostrăzii.

— E mai bine să ne oprim aici pînă ne trece somnul, zise.

Am stins farurile şi am lăsat aprinse lanternele de poziţie. Ne-am întins pe banchete şi am închis ochii.

Auzeam greierii cîntînd, broaştele orăcăind. Cerul era plin de stele. Enrico inspiră adînc.

M-am întors. Drumul era întunecos. Stîlpii erau nemişcaţi pe marginea lui. Imobili, albi, aceiaşi stîlpi.

Enrico se întoarse şi suspină.

— Dormi ? zise.

— Nu, am răspuns. Mi-a fugit somnul.

— Şi mie mi-a fugit.

Am încercat din nou să închidem ochii. Greierii continuau să cînte, broaştele să orăcăie.

Am încercat să mă gîndesc la comisarul Maigret, am căutat cu piciorul nasul asasinului sub masa restaurantului.

Stîlpii erau tot nemişcaţi, mai stîlpi ca oricînd, se mistuiau la distanţă de zece metri de noi, în întunericul nopţii.

— Imposibil să dormi, zise Enrico. Să aprindem o ţigară.

Am aprins o ţigară şi am stat aşa fumînd şi privind în jur.

Apoi Enrico porni motorul şi plecă. Se opri după doi kilometri.

— Cînd conduc adorm. E foarte ciudat.

Am încercat şi eu.

M-am oprit după un kilometru ; la volan, somnul punea stăpînire pe tine şi nu-l puteai alunga cu nici un preţ.

Am stat aşa, fumînd, opriţi pe marginea autostrăzii. Şi ascultam greierii şi broaştele pînă cînd cerul s-a luminat uşor la orizont.

Şi atunci lumina aceea firavă, o dată cu aerul proaspăt al dimineţii, ne-a alungat definitiv somnul.

Ceşcuţa de reprezentare

Serviciul de cafea este acasă la mătuşa Carolina şi la loc sigur.

Noi ne duceam să-l vedem din cînd în cînd, foarte rar, cînd simţeam în noi dorinţa aprinsă, inexplicabilă şi fanatică de a admira o operă de artă.

Atunci aşteptam să plece toată lumea din casă. Cînd mătuşa Carolina ieşea pentru vreun comision şi eram siguri că va întîrzia în oraş îndeajuns, ne duceam în vîrful picioarelor în camera întunecoasă, deschideam încet-încet dulapul, ridicam aşternuturile bine îndoite şi apărea cutia de carton.

O priveam puţin, apoi ridicam capacul.

Se vedea talajul de lemn şi, înfăşurate în hîrtie de mătase, piesele serviciului.

O scoteam încet, cu răsuflarea oprită, dădeam hîrtia la o parte şi ceşcuţa ne apărea în toată splendida ei frumuseţe.

Erau ceşti de porţelan subţiri, albe, cu nenumărate floricele albăstrii. Foarte fragile. Foarte gingaşe, foarte albăstrii.

Era un dar de nuntă al mătuşii Carolina.

Cînd l-a primit, ne povestea unchiul Augusto, mătuşa Carolina rămăsese în extaz privindu-l. Serviciul de cafea complet, cu toate cele douăsprezece ceşcuţe, toate cele douăsprezece farfurioare şi zaharniţa, era aşezat pe masa mare din sufragerie.

Apoi, la sfîrşit, adunase piesele, le învelise în hîrtie de mătase şi le pusese cu grijă în cutia lor de carton.

Dusese cutia de carton în colţul cel mai sigur al dulapului din dormitor.

De atunci nimeni nu mai văzuse serviciul complet de cafea.

Mătuşa Carolina vorbea despre el cu toată lumea ca despre un lucru rar şi de preţ.

Şi cînd venea cineva, servea cafeaua în ceşti de rînd, nişte biete ceşti de cîţiva gologani, urîte, posace, ciobite şi uzate.

— Scuzaţi-mă, zicea, dar serviciul de cafea pe care îl avem e atît de delicat încît mi-e frică să nu se spargă ceva din el. Şi piese separate nu se mai găsesc.

Se ducea în dormitor, deschidea dulapul, lua o ceşcuţă şi o farfurioară şi se întorcea cu ceşcuţa aceea şi cu farfurioara pentru a le arăta musafirilor.

Punea ceşcuţa şi farfurioara pe măsuţă, cu o delicateţe nemaipomenită şi toţi priveau minunîndu-se. Cîteodată unul din musafiri se hazarda să ia ceşcuţa în mîini şi o întorcea ca să-i vadă marca.

— Rosenthal, zicea.

Atunci mătuşa Carolina rămînea cu răsuflarea întretăiată şi pe urmă lua ceaşca şi o ducea din nou în ascunzătoarea ei sigură.

Era mereu aceeaşi ceşcuţă care apărea în public. Cea dintîi ceşcuţă, de cum deschideai cutia.

Ceşcuţa de reprezentare... şi în faţa acelei ceşcuţe gingaşe şi fine întotdeauna goală, musafirii îşi sorbeau cafeaua în ceştile de cîţiva gologani, urîte, posace, ciobite şi uzate. Dar era ca şi cum tot serviciul Rosenthal ar fi fost acolo în faţa noastră.

De aceea aşteptam să se golească casa şi din cînd în cînd ne duceam să răscolim în dulap şi să privim minunea aceea, acea capodoperă pe care mătuşa Carolina o păstra ca pe o relicvă sfîntă.

Noi trebuia să stăm departe de acel monument familiar atît de fragil şi atît de sacru.

După părerea mătuşii Carolina, chiar numai apropierea de preţiosul serviciu pe o rază de un metru ar fi putut provoca un dezastru.

Pentru noi, ceşcuţa aceea era ca un vis de neîmplinit. Puteam să o vedem doar de la distanţă, să o intuim mai degrabă decît să o privim. Şi simţeam dorinţa aprinsă de a o lua în mînă, de a o mîngîia, de a-i privi transparenţa, cum făcea mătuşa de fiecare dată cînd o punea în faţa ochilor musafirilor, în lumina de la fereastră.

Dar era interzis, fiindcă noi eram nişte barbari, noi nu făceam altceva decît să spargem tot ce ne cădea în mînă.

De aceea profitam de momentele în care casa era goală, ca să intrăm în dormitor în vîrful picioarelor, să deschidem dulapul şi să scoatem din cutie ceşcuţa de reprezentare şi să ne uităm la ea în lumina razei de soare care intra prin fereastra închisă.

Atunci ceşcuţa se aprindea de reflexe albastre şi roz, iar floricelele pictate pe ea păreau vii. Raza de soare o umplea de o pulbere de aur.

Eu o apropiam de buze şi sorbeam încet şi mi se părea că simt cum mi se topeşte în gură toată căldura soarelui.

Apoi, într-o zi nenorocită, s-a întîmplat un dezastru ireparabil.

Ceşcuţa alunecă din mîinile mele şi căzu pe podea spărgîndu-se în mii de bucăţi.

Am rămas îngrozit privind dezastrul. Apoi am adunat bucăţelele una cîte una şi le-am înfăşurat în hîrtia de mătase.

Am vîrît pacheţelul cu cioburi tocmai în fundul cutiei şi am scos de dedesubt o ceşcuţă nouă şi am pus-o la suprafaţă printre talajul din cutie.

Totul era în ordine acuma. Mătuşa Carolina n-ar fi putut să-şi dea seama de nimic.

Am stat cîteva zile cu inima strînsă, apoi într-o zi a venit o rudă oarecare şi mătuşa vorbi despre serviciul de cafea.

Atunci inima începu să-mi bată cu furie. Mătuşa se strecură în dormitor iar eu aşteptam să se întoarcă — era ca şi cînd ai aştepta judecata de apoi.

Apoi, în sfîrşit, mătuşa sosi, toată numai zîmbet, cu ceşcuţa între degete şi am răsuflat uşurat.

N-a băgat de seamă nimic şi de atunci nu m-am mai dus să răscolesc în dulap, iar servi-

ciul de cafea al mătuşii Carolina a rămas netulburat în ascunzătoarea lui sigură.

Uitasem demult dezastrul. Ceşcuţa pe care mătuşa o aducea spre a fi văzută de musafiri era mereu aceeaşi, prima pe care punea mîna. Dar după un timp, verişoara mea a venit să-mi facă o mărturisire.

— Am spart o ceşcuţă, îmi spuse, o ceşcuţă din serviciul mătuşii Carolina. Ăla din dulapul din dormitor. N-am putut să rezist ispitei de a mă duce să-l văd. Mi-a alunecat din mînă, nu ştiu cum. Am înfăşurat cioburile în hîrtia de mătase şi le-am pus la fund de tot. Dacă mătuşa nu scoate serviciul complet din cutie n-o să bage de seamă.

Ne-am rugat lui Dumnezeu să nu scoată tot serviciul din cutie şi iar a mai trecut un timp. Apoi, după multă vreme, mi-au făcut aceleaşi mărturisiri şi fratele şi vărul meu.

O ceşcuţă o spărsese vărul meu, iar fratele meu spărsese două. Făcurăm socoteala. Spărsesem cinci ceşcuţe, dar numai cinci ?

Am ţinut o întrunire secretă în fundul grădinii de lîngă casă.

Eram toţi ; eram opt, fraţi şi veri şi făcurăm socoteala ceşcuţelor sparte. Zece sau nouă ?

Nu eram prea siguri. După atîţia ani cum am fi putut ţine minte exact ?

Am trimis pe unul din noi să controleze într-o zi cînd mătuşa era plecată de acasă.

S-a întors şi ne-a spus că ceşcuţe întregi mai erau numai două, cu puţin înainte. Una o spărsese pipăind cu mîna prin întuneric.

Acuma serviciul de cafea cel preţios, din porţelan, mai era doar o ceşcuţă, dar mătuşa Carolina nu ştia.

Ea crede că serviciul e complet, cu toate cele douăsprezece ceşcuţe superbe şi neatinse.

Cînd vin musafirii se duce în dormitor şi se întoarce cu preţioasa relicvă în mînă şi o arată la lumină şi e toată numai zîmbet şi fericire cînd aude exclamaţiile de uluire şi complimentele vizitatorilor.

— E prea delicat pentru ca să-l pot folosi. Ar fi nenorocire dacă s-ar sparge o piesă din serviciu.

Beau ceafeaua din ceşcuţe de cîţiva gologani, vechi şi ciobite, iar ceşcuţa de porţelan de zile mari stă pe măsuţă, de ţi-e mai mare dragul.

Noi acuma am crescut binişor, dar cînd o vedem pe mătuşa Carolina ducîndu-se în dormitor să ia ceşcuţa de zile mari, inima ne bate tare de tot şi ne rugăm la Dumnezeu să nu-i cadă ceşcuţa din mînă.

O urmărim cu sufletul la gură şi o sfătuim pe mătuşă să umble cu cea mai mare atenţie.

Sîntem gata să ne aruncăm pe jos, disperaţi, dacă ceşcuţa se clatină pentru a o înhăţa şi a o salva de la distrugere.

Şi mătuşa ne e recunoscătoare pentru atenţia noastră.

Şi ar vrea să purtăm aceeaşi grijă serviciului ei de cafea şi după moartea ei.

— Ţine copilul, nu, copilul îl ţin eu, du valizele, nu pe asta, asta lasă-mi-o mie, ia-o pe cea mai grea. Unde ai pus biletele ?

— În buzunar.

— Care buzunar ? Pui biletele în buzunar tocmai acum cînd trebuie să le prezinţi la control. Unde sînt biletele alea ?

— Sînt sigur că le-am pus în buzunărel. Le aveam în mînă adineauri. Uite-le aici, nu, nu sînt astea. Stai puţin, unde te duci ? Ţine copilul, ia valiza, ţine copilul.

— Le-oi fi pus în portofel cînd ai pus restul, ia uită-te !

— În portofel nu sînt. Vai, ce încurcătură. Aceeaşi poveste. Cînd pleci la drum trebuie să fii calm, trebuie...

— Tu-ţi pierzi întotdeauna capul. Uite biletele aici la locul lor. Mi le dăduseşi mie, nu puteai să-ţi aminteşti ? Ţine copilul, ia valiza, nu, nu asta uşoară, ia-o pe asta grea. Eu duc coşul, Celestina ia cele două valize mici, hai, mişcă-te ! Vezi să nu te pierzi printre lume. Ai întrebat de la ce linie pleacă trenul pentru Genova ?

— Pe tabelă e scris că pleacă de la linia treia.

— Trebuie să întrebi, nu poţi să ştii niciodată, poate că s-a schimbat. Acum unde te duci ?

— Mă duc să iau ziare. Ţine copilul.

— Lasă ziarele, întîi să ne ocupăm locurile.

Toată lumea asta merge cu trenul nostru, dacă nu ne grăbim, o să stăm în picioare tot drumul. Celestina, nu fugi. Ţine copilul, dă-mi valiza mai mică, ţine coşul.

— Fiţi bun, de la ce linie pleacă trenul pentru Genova ?

— De la linia a treia, e scris acolo.

— Am văzut şi eu.

— Şi atunci de ce mai întrebaţi ?

— Fiindcă nevastă-mea nu era sigură. Luiza vino pe aici, pe acolo nu se poate intra, aia e ieşirea. Dă-mi valiza.

— Fir-ar să fie ce grea e ! Mi-a rupt mîna. Ţine, ia asta, Celestina ajută-mă să o duc pe astălaltă.

— Cum să fac asta cu copilul în braţe ?

— Pune-l jos şi lasă-l să meargă. La vîrsta lui ar putea să meargă şi singur, nu ? Ţine-l de mînă.

— Dacă-l las jos, plînge.

— Lasă-l să plîngă. Care e linia a treia vă rog.

— E cea care urmează după a doua.

— Mulţumesc, ştiam şi eu. Dar din ce parte se începe numerotarea ? Adică prima e în partea asta sau dincolo.

— În partea asta.

— Atunci a treia trebuie să fie aceea.

— Vezi unde se duce toată lumea asta ? Toţi se duc la Genova, merg cu trenul cu care mergem noi. Dacă nu ne grăbim e vai de noi.

— Mai sînt trei sferturi de oră pînă la plecare. Ce rost are să te urci în tren cu trei sferturi de oră înainte ?

— Din cauza locurilor. Dacă aşteptăm pînă-n ultima clipă va trebui să stăm în picioare tot drumul. Pe tine nu te interesează familia. Eu sînt obosită moartă şi simt că mi se rup mîinile. Dă-mi valiza ta că e mai uşoară. Riccardino nu mai plînge.

— Trebuie să-l iau în braţe. Ia valiza. Pe Riccardino îl iau eu în braţe. Biletele sînt tot la tine?

— Nu, i le-am dat Celestinei. Celestina, biletele le ai în mînă?

— Ce bilete?

— Cele de tren. Unde ţi-e capul?

— Nu, le-a luat tăticu.

— Uite-le aici. Le pusesem în buzunar.

— Dumnezeule! Unde o să ajungem cu toată zăpăceala asta! Uite trenul. Fiţi bun, ăsta e trenul pentru Genova?

— Da, ăsta.

— Cel de şaisprezece şi patruzeci?

— Nu, ăsta e cel de şaptesprezece şi douăzeci. Cel de şaisprezece şi patruzeci e la linia a cincea.

— Am spus eu că trebuia să întrebăm.

— Eu am întrebat. Şi ăsta e tot un tren pentru Genova.

— Dar nu e cel bun. Ăsta e personal şi nu are legătură la Sampierdarena. Fiţi bun, acesta are legătură la Sampierdarena?

— Nu, doamnă, cel care are legătură pleacă la şaisprezece şi patruzeci.

— Degeaba întrebi dacă ăsta are legătură la Sampierdarena, cînd noi trebuie să mergem cu celălalt.

— Nu vorbi prostii. Acuma trebuie să alergăm pînă la celălalt peron. Ia valiza, nu, nu pe asta, pe aia mai grea.

— Cum să fac dacă am copilul în braţe? Celestina, ia copilul şi dă-mi coşul tău. Tu ai valiza mică, grăbiţi-vă.

— Pe aici, pe acolo nu se poate trece. Ţine-te de noi, nu vezi cîtă lume e? Valizele sînt toate, două sînt la tine, una e la mine. Coşul şi valiza mică unde sînt?

— Sînt la tăticu.

— Unde s-a dus? Carlo! Carlo!

— S-a dus să-şi ia ziare.

— Acum şi-a găsit să se gîndească la ziare. Hai să mergem, altfel nu mai găsim loc. Uite trenul. Uită-te ce plin e! Hai, mişcă...

— Şi tăticu? Eu îl aştept aici, a rămas în urmă.

— Nu, s-a dus înainte, l-am văzut eu.

— Dacă era în urmă adineauri?

— Dar după aceea a trecut înainte. Uite-l acolo, se urcă în vagonul acela. Carlo!

— Nu e el, ăla are mustăţi, tăticu n-are mustăţi.

— Doamne sfinte, unde s-o fi dus? E mai rău ca un copil.

— Uite-l.

— Mi-ai luat *Novella* şi cuvinte încrucişate?

— Nu, nu m-am gîndit. Am luat *Corriere*.

— Sigur, el nu se gîndeşte niciodată la mine. Puteai să-mi iei cuvinte încrucişate, nu?

— Ce ştiam eu ? Tu nu mi-ai spus nimic. Hai să mergem. Dă-mi valiza grea. Ţine copilul şi coşul.

— Coşul pune-l jos şi dacă plînge dă-i o palmă.

— De ce să plîngă coşul ?

— Voiam să zic copilul, nu coşul. Nu înţelegi nimic. Dă fuga, să mergem înainte, la vagoanele din faţă.

— Vagoanele din faţă sînt întotdeauna cele mai aglomerate.

— Să mergem să vedem, poate că mai găsim locuri. De obicei lumea se urcă în vagonul în care se nimereşte. Astea sînt vagoanele din faţă.

— Nu, sînt şi mai înainte. Celestina, nu rămîne în urmă, altfel te pierzi.

— Nu pot să fug cu valizele astea aşa grele.

— Hai, dă-mi-le mie, tu ia-le pe astea.

— E loc acolo în faţă ?

— Nu, aici e vagonul de bagaje, apoi vine locomotiva, vagoanele din faţă sînt mai în urmă.

— Sînt pline, nu-i loc nici măcar pentru o sardea.

— Atunci trebuie să vedem în vagoanele de la coadă. Să ne întoarcem înapoi.

— Am spus eu că mergem degeaba pînă la cap, acum trebuie să facem tot drumul înapoi pentru ca să ajungem la vagoanele din coadă. Nu vrei niciodată să mă asculţi şi de fiecare dată faci după capul tău.

— Fiţi bun, se mai ataşează vreun vagon suplimentar ?

— Nu ştiu.

— Dacă ataşează vagoane suplimentare n-are rost să ne întoarcem înapoi şi apoi să alergăm iar înainte pentru ca să găsim vagonul suplimentar plin. Încearcă să afli de la ăla de colo. E o mulţime de lume care aşteaptă, înseamnă că tot pun un vagon.

— Fiţi bun, ataşează un vagon suplimentar ?

— Da, aşa a spus şeful de tren chiar acuma. Uitaţi, tocmai soseşte. Au şi detaşat locomotiva şi vagonul de bagaje.

— Slavă domnului. Aşa o să putem găsi loc. Stai aici, Celestina. Ţine copilul şi fii atentă la valize, nu poţi fi sigur niciodată cu toată lumea asta. Iată că soseşte vagonul.

— E plin. Ia te uită ! Sînt şi călători suplimentari. Şi pe urmă toată lumea sare în el fără să mai aştepte să se oprească.

— Îi laşi pe toţi să-ţi sufle locurile de sub nas, asta e. Nu eşti bun de nimic. Acuma ce facem ? Vagonul ăsta suplimentar e mai plin decît toate celelalte. Ţi-am spus că aşteptăm degeaba.

— N-ai spus nimic. Tu ai dreptate întotdeauna. Acuma să ne întoarcem. Hai, nu mai pierdeţi vremea, ia valiza mică, dă-mi-o mie pe aia mare şi coşul, tu ia copilul. Celestina, nu fugi.

— Să mergem pînă la vagoanele de la urmă, repede.

— Eu cred că în vagonul ăsta mai e puţin loc.

— Stau toţi în picioare, hai să vedem dacă e vreun vagon ceva mai puţin aglomerat. Mi-am rupt mîinile, nu mai pot.

— Hai, dă-mi mie valiza aia şi ia-o pe asta. Ia uite aici. Ţi-am spus că în vagoanele astea

nu poţi nici măcar să te urci. Acuma trebuie să ne ducem iară înapoi. Cu deosebirea că şi vagonul care înainte era mai puţin aglomerat acuma o fi înţesat.

— Dar ăsta ?

— Nu, cred că e ăla de adineauri. Hai mai înainte.

— Plin şi ăsta, hai înapoi.

— Dacă nu ne hotărîm să ne urcăm, pleacă trenul şi rămînem pe peron. Hai să ne urcăm şi o să vedem după aceea.

— Fie cum zici tu. Sus. Îmi daţi voie, îmi daţi voie. Vai, scuzaţi.

— Dar dumneata unde vrei să te duci ? Nu vedeţi că nu mai e loc pentru nimeni ?

— Fiţi bun vă rog, nu putem să pierdem trenul. Dacă dumneavoastră vă duceţi mai încolo, avem loc toţi.

— Sînt vagoane goale înainte.

— De ce nu vă duceţi dumneavoastră acolo ?

— Fiindcă eu eram aici. De o jumătate de oră am ocupat locul ăsta în picioare. Şi pe urmă cu toate valizele alea ?

— Doar n-o să plecăm fără valize de dragul dumitale. Te-ai urcat ? Închide uşa.

— S-a făcut.

— Oh, în sfîrşit. Cît mai e pînă la plecare ?

— Trebuia să fi plecat.

— Obişnuitele întîrzieri ! Valizele sînt toate ?

— Sînt chiar prea multe. Am una pe picior. N-aţi putea s-o trageţi într-o parte ?

— Unde vreţi s-o pun ? Pe cap ? Şi-aşa stau într-un picior.

— Poftiţi în vagoane, feriţi mîinile, ziare şi reviste, îngheţată, scrie-mi imediat, fructe proaspete, feriţi mîinile, sandvişuri, îngheţată, ziare şi reviste, feriţi mîinile. Pa, salutări lui tanti, distrează-te, scrie-mi, nu uita să-mi aduci jerseul, ia pilulele acelea, nu sta pe-afară pînă tîrziu, feriţi mîinile, îngheţată, fructe proaspete, ziare şi reviste.

Trenul se pune în mişcare încet şi îşi ia viteză, dispare dincolo de peron. Jos la intrare, altă lume care vine şi pleacă, ia copilul, unde sînt biletele, de la ce linie pleacă trenul de Veneţia, cel de Genova, cel de Bolzano, cel de Trento, cel de Roma.

Aşa arată gara la sfîrşitul lui iulie şi începutul lui august.

În sfîrşit, singur !

Giorgio îmi iese înainte plin de veselie şi fericit.

— Bună, zice, ce mai faci ?

Eu zic că fac bine şi mă mir fiindcă mi se pare că el face extraordinar de bine, spre deosebire de felul lui obişnuit, pentru că de obicei Giorgio are o faţă întunecată ca noaptea şi pare să fi avut de furcă cu dracul. În schimb, de data asta, fericirea îi ţîşneşte din ochi şi din urechi. Are un zîmbet ce pare reclama unei celebre paste de dinţi şi o poftă de vorbă de necrezut, de-abia deschide gura că-i şi ţîşneşte un potop de cuvinte de nici măcar nu înţelegi ce vrea să spună.

Şi cînd te gîndeşti că Giorgio era vestit pentru muţenia lui, pînă-ntr-atît că noi îi ziceam „peşte îmbufnat".

Nici măcar n-apuc să-i spun că mă simt destul de bine, că el mă şi îneacă într-un fluviu de vorbe. Spune că a fost în străinătate şi că s-a înapoiat chiar atunci. Cînd s-a întors din străinătate însă nu s-a dus acasă, ci s-a dus să-şi vadă familia care, în timp ce el era în străinătate, a plecat la munte.

— Sînt bine cu toţii, sănătoşi, veseli, superbi. Ce aer! zice. Un aer cum nici măcar nu-ţi poţi închipui. O să le facă bine cu siguranţă tuturor, aveau nevoie de asta cum ai nevoie de pîine. Eu am sosit acuma şi abia aştept să mă duc acasă.

— Nu mi s-a întîmplat niciodată să te văd aşa de fericit că te duci acasă, zic. De obicei tu te simţi mai bine în oraş.

— Cînd e familia acasă, zice el, dar acum cînd familia e plecată e cu totul altceva. Nu mă crezi? Cînd familia e acasă nu poţi să stai liniştit. Trebuie să fii în locul meu ca să mă-nţelegi. O fată studiază pianul, alta la latină, nevasta studiază albiturile ce trebuiesc călcate şi canasta, femeia de serviciu studiază podelele, şi eu n-am un colţ unde să mă refugiez. Şi cine e stăpînul casei?

— Tu, zic.

— Pare, dar în schimb eu sînt ultimul care contează. Cine crezi că a cumpărat aragazul?

— Tu l-ai cumpărat, zic.

— Sigur că eu l-am cumpărat, zice Giorgio, dar e vai şi amar dacă vărs o picătură de lapte

pe aragaz, şi e vai şi amar dacă sparg o farfurie. Şi farfuriile cine le-a cumpărat? Eu. Şi crezi că eu pot să calc pe covoarele din casa mea?

— Nu poţi?

— Nu, covoarele se strică dacă mergi pe ele şi atunci le ocolesc cît pot. Şi cine a cumpărat covoarele? Eu le-am cumpărat, şi le-am cumpărat pentru că îmi place să calc pe covoare, zice Giorgio. Şi pe urmă, Giorgio stinge lumina că se consumă degeaba, şi cine plăteşte lumina? Eu o plătesc. Şi pe urmă nu rezema capul de fotolii că se strică spătarul. Şi fotoliile cine le-a cumpărat? Eu le-am cumpărat, ca să stau comod şi nu cu capul depărtat de spătar pentru ca atunci cînd te ridici să te trezeşti cu gîtul ţeapăn. Şi pe urmă cînd vreau să intru în baie nu pot fiindcă e ocupată, cînd vreau să ascult programul doi, ceilalţi vor să asculte programul unu. Şi cine a cumpărat aparatul de radio şi cine plăteşte abonamentul? Eu. Şi dacă vreau să ascult discuri nu pot, nu pot pentru că fiica mea studiază la latină şi dacă vreau să dorm nu pot pentru că cealaltă studiază la pian. Iată de ce nu stau cu prea mare plăcere acasă. Dar acuma e cu totul altceva. Am un apartament întreg la dispoziţia mea. Ei sînt la munte, să respire aer curat, iar eu pot să mă tolănesc în fotoliile mele cum vreau, şi în pat, chiar dacă e întinsă cuvertura de mătase. Pot să fumez ţigări de foi care duhnesc îngrozitor, să ascult ce muzică-mi place, să-mi beau băuturile mele şi să calc pe covoarele mele. Pot să mă bucur, în sfîrşit, de casa mea, care de data asta e chiar a mea.

Giorgio răsuflă satisfăcut. E chiar un om fericit și vrea ca și eu să iau parte la fericirea lui.

— Vino să bei un coniac, zice, și o cafea. Cafeaua o facem cu intenția deliberată de a o lăsa să fiarbă pînă ce o să dea în foc și o să murdărească aragazul. E o mică satisfacție pe care vreau să mi-o ofer. Apoi vom călca puțintel pe covoare și vom aprinde toate luminile din casă.

Eu trebuie să zic da, mai ales că Giorgio m-a și luat de braț și nu mă mai lasă.

Ajungem înaintea ușii casei lui și bagă cheia în broască.

— Mi se pare un rai, zice Giorgio, e o liniște cu adevărat ispititoare.

Deschide ușa și intră. E o după-amiază plină de soare și totuși înăuntru e întuneric beznă și Giorgio întinde brațele în căutarea întrerupătorului.

Aud zgomotul făcut de întrerupător, care se repetă o dată, de două ori. Dar întunericul rămîne la fel de intens.

— Nu se aprinde lumina, zice Giorgio, poate că s-o fi ars becul.

Giorgio dispare în întuneric și eu merg în urma lui.

Aud că-și tîrșește picioarele.

— Încerc să aprind lumina din salon, zice. Dar unde-o fi întrerupătorul ? Fir-ar să fie ! strigă puțin după aceea.

— Ce e ? întreb.

— Aprinde repede un chibrit, zice Giorgio, care devine agitat și neliniștit.

Găsesc cutia de chibrituri și aprind. Îl văd strîngînd în brațe un maldăr de lucruri acoperite cu un cearceaf alb.

Ne uităm sub cearceaf și vedem două saltele făcute sul și legate una peste alta.

— Mi se părea că am strîns în brațe un om gras, zice Giorgio scoțînd un suspin de ușurare, credeam că e mort, fiindcă nu mișcă.

La lumina chibritului găsim celălalt întrerupător. Dar nici lumina din salon nu se aprinde.

— Să se fi ars siguranțele ? întreb, și ne ducem să ne uităm. Și siguranțele au dispărut.

— Cum așa ? întreabă Giorgio.

— Și nevastă-mea cînd pleacă în vilegiatură scoate siguranțele de la lumină pentru ca să evite scurt-circuite și alte accidente electrice, zic. De obicei le pune pe contoar.

Dar pe contoar siguranțele nu sînt, și nu sînt nici în altă parte.

Găsim o lumînare și pentru moment ne mulțumim cu ea. Dar Giorgio se uită împrejur uimit. Salonul e schimbat complet. Covoarele nu mai sînt acolo. Sînt făcute sul și rezemate într-un ungher. Fotoliile toate, unul lîngă altul, sînt acoperite cu o pînză albă. Mobilele trase de lîngă pereți, ferestrele închise ermetic sînt fără perdele.

Giorgio e mai puțin vorbăreț decît înainte iar veselia i s-a atenuat simțitor.

— Salonul e de nefolosit, zice Giorgio, putem să ne așezăm în sufragerie.

Ne ducem în sufragerie, dar Giorgio se oprește în prag și privește la lumina luminării. Masa a fost dusă lîngă fereastra bine închisă, iar pe masă se află scaunele cu picioarele în sus. De tavan atîrnă lustra de cristal înfășurată în hîrtie de jurnal.

Îl bat prietenește pe umăr. Înțeleg bine starea lui sufletească. Spera să aibă în sfîrșit o casă întreagă numai a lui și găsește un apartament de nelocuit.

— Nu-ți rămîne decît dormitorul, zic.

Giorgio suspină și se îndreaptă spre dormitor dar, trecînd pe lîngă saltele, se uită la ele și pornește în grabă.

Îl urmez în dormitor dar patul nu mai e acolo. Somierele de metal sînt ridicate în picioare, rezemate de fereastra închisă ermetic, iar tăbliile patului, una peste alta, sprijinite de somierele de metal. Podeaua e acoperită toată cu ziare vechi.

Giorgio nu zice nimic. Acuma și-a reluat vechea înfățișare de „pește îmbufnat" și o ia de-a lungul coridorului.

În odaia fetelor, un pat e demontat și somiera de metal, în picioare, e rezemată de fereastra închisă. Celălalt, în schimb, e gata pentru a fi folosit.

— E cam scurt, zic, dar vara poți să scoți picioarele afară. E cald.

— Poate că ar fi mai bine să ne ducem să bem coniacul la bar, zice Giorgio. De cafea

putem să ne și lipsim. Ceștile sînt încuiate în bufet împreună cu băuturile.

Pe perna din pat se află un bilet scris cu creionul.

E de la nevasta lui Giorgio.

— „Amintește-ți să uzi florile."

— Florile, zice Giorgio privind cu amărăciune în jurul său, sînt pe balconul din dormitor.

Ne ducem în dormitor și dăm la o parte somierele din metal și tăbliile patului și, în sfîrșit, reușim să deschidem fereastra.

Aducem înăuntru toate ghivecele de flori și închidem fereastra la loc.

— Acuma am eu grijă, zice Giorgio și are un zîmbet straniu pe buze.

Pune un ghiveci în chiuveta din bucătărie, altul în lavaboul din baie, două în cadă. Apoi deschide toate robinetele. După ce le-a deschis bine, își ia pălăria și se îndreaptă spre ușă.

Dar apoi vede un alt vas de flori într-un ungher.

— Un moment, zice.

Pune vasul în closet cu florile în jos și apoi trage lanțul și, pentru ca apa să continue să curgă, îl fixează de un cui în perete.

— Acuma să mergem, zice, să mergem să ne bem coniacul.

— Și lași deschise toate robinetele.

Giorgio ridică din umeri.

— În felul ăsta florile se udă, zice, eu mă duc să dorm la un hotel și nu mă întorc acasă decît după ce se sfîrșește vacanța.

Pe terasă, sub pergolă

— Ei, ce facem astă-seară ?

— Ceva o să facem noi, fii sigur. Doar nu ne așteaptă nimeni acasă. Putem să ne ducem unde vrem, să stăm cît vrem și chiar, dacă e cazul, să nu ne întoarcem acasă de loc. Pînă una, alta, important e să ne ducem să mîncăm. Apoi, vom trăi și vom vedea.

— Așa e, mergem să luăm masa undeva, zice Sandro. Dar fiindcă tot sîntem singuri, hai să mîncăm într-un local frumos.

— Unde, zice Giovanni.

— Nu știu, zic eu. Sînt atîtea restaurante în Milano. Să alegem unul din ele.

— Care, zice Sandro.

Stăm și ne gîndim puțin și unul din noi pomenește numele unui restaurant, dar acela nu e potrivit pentru că e mereu prea aglomerat, altul nu e bun fiindcă se mănîncă așa și așa.

— E cald, ar trebui să găsim un locșor la o grădină. Nu în Milano, ceva în afara orașului.

Ne gîndim la localitățile aflate prin împrejurimi.

— De-ar fi și un lac sau un rîu, ar fi mai bine.

Lacuri, prin apropiere, la periferie, nu sînt. Sînt niște grote și niște lăculețe artificiale dar noi, pe banii noștri munciți cinstit, am vrea ceva mai bun.

Rîurile sînt cam departe.

— Ar fi Naviglio sau Olona, zice Sandro.

— Nu sînt rîuri adevărate, zic eu, mai ales Naviglio. Olona e cam mic pentru un rîu și nu e ceea ce căutăm noi.

— Tot apă e, zice Giovanni. Are un firicel de apă, de ajuns ca să dea puțină răcoare, cîtă vrem noi. N-ai dreptate. Un restaurant pe malul Olonei este exact ceea ce ne trebuie.

Ne ducem să căutăm un restaurant pe malul Olonei și nu găsim. Între timp privim cursul apei și îl găsim cam modest și cam liniștit pentru gustul nostru.

— E un șanț, zice Giovanni, și pe urmă apa aproape că nici nu se vede. Și dacă nu se vede apa, n-am făcut nimic. Mai bine te duci într-un restaurant oarecare.

Ne ducem să vedem Naviglio.

Găsim un birt în drum, e o terasă acoperită cu o pergolă și cu lampioane atîrnate de copaci.

Intrăm pe terasă și toate mesele sînt ocupate de lume care mănîncă.

— Cum ți se pare ? întreb.

— Nu se vede nimic, zice Sandro.

Ne uităm printre frunze și vedem clipirea unui lampion care se reflectă în apă.

Asta e toată panorama pe care ne-o poate oferi localitatea.

— Nu e o panoramă prea grozavă, zice Giovanni, dar merge, în lipsă de ceva mai bun. Noi căutam un restaurant cu o terasă deasupra apei Naviglio.

Nu sînt restaurante cu terasă deasupra rîului Naviglio. Trebuie să ne mulțumim să zărim lică-

ririle lampionului în apă, printre frunzele terasei.

Găsim o masă liberă şi ne aşezăm. Licărirea lampionului nu se mai vede.

— Să spunem să mute masa; zice Sandro, clipirea asta a lampionului face toţi banii, n-are rost să te aşezi într-un loc unde nu se mai vede.

Chemăm chelnerul şi-l întrebăm dacă se poate muta masa.

— Unde trebuie s-o pun ? întreabă.

Ne ducem să căutăm un loc de unde să se poată vedea printre frunzele terasei lampionul oglindindu-se în apă, şi chelnerul ne urmează cu masa.

Locurile cele mai bune sînt ocupate toate. O masă a unor norocoşi, care cu siguranţă că au venit devreme, e aşezată într-un loc de unde se poate vedea chiar o barcă ancorată într-o mică adîncitură a malului lui Naviglio. E şi o femeie care îşi spală rufele şi ne încearcă bănuiala că o face anume pentru a îmbogăţi priveliştea. Sigur că cei de la masă i-au dat un bacşiş gras pentru ca să spele albiturile tocmai la ceasul acela de seară.

Norocoşii ne privesc cu un aer compătimitor. Admiră panorama şi sînt singurii de pe terasă care o pot admira.

— Au venit devreme, zice chelnerul arătînd cu un semn al capului micul grup al norocoşilor, dacă dumneavoastră telefonaţi cu cîteva ore mai înainte, noi am fi putut să v-o reţinem. Dar aici, cei care vin primii, ocupă locul cel mai bun.

N-avem ce face. Trebuie să renunţăm la spectacolul bărcii şi al spălătoresei şi căutăm imaginea lampionului oglindit în apă. Trebuie să ne mulţumim cu un loc de unde, întinzînd gîtul la dreapta şi la stînga, se poate zări din cînd în cînd licărul lampionului.

Chelnerul aşază masa şi se duce să ia faţa de masă. Ieşim de sub pergolă, pînă se aranjează masa, şi admirăm Naviglio cu toată panorama înconjurătoare. Barca se leagănă pe apă iar spălătoreasa îşi spală rufele cu mişcări încete şi bine calculate.

— O fi angajată pînă la zece, zice Giovanni. Spală încet şi metodic. Desigur, în felul ăsta peisajul dobîndeşte mai multă valoare.

Naviglio curge tăcut. Aruncăm o piatră în apă şi auzim zgomotul făcut de piatră şi o uşoară clipocire a apei ce loveşte malul.

Aruncăm una mai mare şi zgomotul apei ne aduce o oarecare uşurare.

Respirăm adînc, mulţumiţi, şi avem senzaţia că şi lumea de pe terasă e la fel de mulţumită.

Cineva s-a ridicat şi a ieşit afară ca să privească, cu şervetul în mînă, ce se întîmplă.

— Ar trebui ca cineva să continue să arunce pietre în apă, zice Giovanni. Zgomotul pe care îl face piatra în apă şi stropii pe care îi ridică dau senzaţia de prospeţime. Ar constitui o atracţie mai mare pentru local dacă cineva ar sta aici ca să arunce pietre în Naviglio toată seara.

— Să-i propunem asta proprietarului, zice Sandro.

Intrăm din nou pe terasă şi ne aşezăm la masă.

Frunzele pergolei ce acoperă terasa sînt nemişcate, şi becurile atîrnate printre frunze sînt punctul de întîlnire al unor cohorte de ţînţari.

— Ciorbă de zarzavat rece ? întreabă chelnerul.

— Sau ? zice Giovanni.

— Ciorbă de zarzavat rece, repetă chelnerul.

— Bine, zice Giovanni. Fie şi ciorbă de zarzavat rece.

Chelnerul pleacă.

Vreo zece ţînţari se desprind din grosul formaţiei care se roteşte în jurul becurilor atîrnate printre frunze, vin deasupra mesei noastre executînd o suită de acrobaţii complicate şi grele, coboară în picaj pe braţele noastre, pe glezne, pe gît, decolează din nou, coboară iar asupra noastră şi pleacă înapoi. Apoi lasă locul unor formaţii noi care n-au găsit la ceilalţi clienţi primirea aceea afectuoasă şi ospitalieră la care se aşteptau.

— E curios, zice chelnerul, aducînd ciorba rece, nu sînt niciodată ţînţari prin locurile astea. E poate din cauză că se schimbă vremea.

Încă de cîteva minute începuse să fulgere. Acuma fulgerele deveniseră mai dese şi tunetul se auzea mai puternic.

— Frumos ar fi să înceapă să plouă, zice Sandro, iar frunzele pergolei ce acoperă terasa începură să se mişte.

— Nu cred că o să plouă, zice chelnerul, şi ieri seară a fost aşa, dar ne-am speriat degeaba.

Cîteva fulgere, cîteva tunete şi apoi s-a sfîrşit totul. Chiar am avea nevoie de puţină ploaie.

— Să mîncăm repede, înainte de a începe ploaia, zic.

Începem să mîncăm ciorba, chelnerul iese de pe terasă şi haina lui albă se profilează în întunericul nopţii, înrămată de frunzele iluminate ale pergolei. Priveşte afară şi se întoarce spre noi. Face semn să nu ne grăbim. Încă nu plouă.

Încetinim ritmul tacîmurilor şi vedem haina albă a chelnerului fluturînd deodată cu furie.

O rafală de vînt îi ciufuleşte părul. Aruncăm o privire spre lumina lampionului reflectată în apă şi vedem reflexul mişcîndu-se în apa uşor încreţită. Vîntul scutură frunzele pergolei.

Sporim viteza lingurii în timp ce o cantitate apreciabilă de frunzuliţe, de crenguţe, de insecte, zboară prin aer.

Cineva se ridică dar semnul chelnerului din pragul terasei ne linişteşte. Nici un pericol.

Cel care s-a ridicat se aşază la loc. Încetinim din nou ritmul lingurii.

Spălătoreasa trebuie să fi plecat, dar barca o mai fi la locul ei ; norocoşii mai pot încă admira panorama.

Fulgeră mai tare. Vîntul zguduie pergola.

— Începe să plouă, zic.

Acuma lingurile se mişcă cu toată viteza. Şi ceilalţi clienţi accelerează ritmul furculiţelor şi al cuţitelor.

Din pergola terasei plouă cu tot soiul de lucruri. O picătură enormă de apă îmi cade drept pe frunte.

Chelnerul intră în goană şi înhaţă prima masă care se nimereşte, o duce înăuntru, în fugă, în timp ce domnul şi doamna se ridică, ea cu o farfurie, el cu un pahar în mînă.

O altă picătură enormă, apoi o a treia, apoi toată apa cerului la un loc. Înhăţăm farfuriile de ciorbă rece şi ne ducem în goană să ne adăpostim.

Toţi dau fuga înăuntru, şi toţi îşi ţin farfuria şi paharul în mînă.

Chelnerii dau fuga pentru a pune mîna pe mese şi pe scaune, dar e prea tîrziu. E imposibil să rezişti sub apa care cade cu găleata.

Trebuie să renunţi.

În sala restaurantului sîntem vreo treizeci de persoane. E o singură masă liberă, prima pe care chelnerul a reuşit s-o salveze de ruperea norilor.

Mîncăm în picioare resturile de ciorbă rece, în timp ce afară grindina răpăie pe acoperişul de frunze al terasei, descărcările electrice se succed fără întrerupere, tunetul bubuie cu toată artileria lui grea.

— În sfîrşit, plouă, zice cineva.

— S-a sfîrşit cu zăpuşeala, zice altul. Nu se mai putea rezista pe o aşa căldură.

Punem farfuriile goale pe masa liberă.

— Domnii ce servesc felul doi ? întreabă chelnerul.

— După aceea, zic. Să aşteptăm să treacă furtuna.

Lumina se stinge şi rămînem pe întuneric.

Rafalele de vînt au răsturnat scaunele, au luat pe sus feţele de masă, au strîns tot ce era pe mese.

Din cînd în cînd, cîte un chelner aleargă afară ca să aducă poşeta vreunei doamne, haina vreunui domn, o sticlă, un vas, o supieră şi se întoarce ud ca un şoarece.

Apoi încet-încet uraganul se linişteşte, ploaia se opreşte, vîntul nu mai bate.

Se simte un miros plăcut de pămînt ud, frunzele pergolei strălucesc şi picuri de apă alunecă de pe ele.

Lampionul continuă să-şi reflecte lumina în Naviglio şi barca se leagănă din nou lîngă mal.

Toţi se întorc afară, dar mesele şi scaunele sînt ude.

— Ce păcat, zise Sandro. Era aşa bine aici.

— Altădată, zice chelnerul, dacă telefonaţi, vă reţin masa cea mai bună.

O să mai venim aici. N-o să uităm niciodată că de aici se vede barca care se leagănă pe apă şi spălătoreasa care-şi spală albiturile. Poate că se va găsi cineva care să arunce pietre în Naviglio.

Fotografia

— Stai, zise.

Eram pe punctul de a scoate o ţigară din pachet şi de a o duce la gură şi m-am oprit cu pachetul într-o mînă şi cu ţigara în cealaltă.

— Aşa e superbă· Trebuie să iasă foarte naturală ; e de ajuns să nu te mişti.
— Eu nu mă mişc, am zis, dar grăbeşte-te.
Alberto se uita la aparatul de fotografiat şi tot meşterea cu o mînă la nu ştiu ce angrenaj.
— Cîţi metri să fie ? întrebă.
— Patru metri, am zis.
— N-am impresia că sînt patru. Or fi cel mult trei, spuse Alberto cu ochii întredeschişi.
— Eu zic că nu sînt mai puţin de patru, am zis.
— Patru metri are sufrageria mea, zise Alberto, şi e loc pentru un bufet, o masă mare şi un fotoliu. În spaţiul dintre mine şi tine nu încape un bufet, o masă mare şi un fotoliu.
— Nu poţi să ştii, am zis, aici sîntem în aer liber şi nu se poate face comparaţie. Eu zic că aşa, după ochi, încap.
— Nu te mişca, zise Alberto·
— Eu nu mă mişc, dar dacă tu ai să continui să faci teorii, va trebui totuşi să-mi schimb poziţia.
Alberto lăsă aparatul de fotografiat jos şi făcînd trei paşi foarte mari veni pînă sub nasul meu.
— Ai văzut ? zise. Trei paşi, trei metri.
— Ai făcut paşi de un metru şi jumătate, am zis, paşii trebuie făcuţi normali. Uite. Stai în locul meu.
— Cinci metri, am zis.
— Ai făcut paşi de cincizeci de centimetri, zise Alberto, ăştia nu pot să fie cinci metri. Dacă ar fi cinci metri, ar încăpea mult mai mult decît un bufet, o masă şi un fotoliu.

O pereche care tocmai sfîrşise să mănînce la umbra unui boschet, veni să privească·
— De ce or fi vrînd să pună acolo pe pajişte un bufet, o masă şi un fotoliu ? se miră fata.
— Eu ştiu ? zise tinerelul. Or fi vrînd să facă un film.
— Ce film e ? îl întrebă apoi pe Alberto.
— Nu e un film, zise Alberto, facem doar o fotografie. Dar eu zic că un bufet, o masă şi un fotoliu, pe o distanţă aşa mică nu încap.
— Depinde de mărimea mobilei, zise tinerelul. Dacă masa nu e prea mare, poate că încap.
— Masa e foarte mare, zise Alberto.
— Dar dacă nu vreţi să faceţi un film, de ce vreţi să puneţi mobila aceea pe pajişte ? întrebă fata.
— Nu vrem să punem mobila pe pajişte, zise Alberto, discutam despre distanţă. Eu zic că de aici pînă acolo sînt trei metri, iar el zice că sînt mai mult de patru·
— Şi eu zic că-s mai mult de patru, îşi dădu cu părerea tinerelul, şi din patru paşi s-a oprit sub nasul meu.
— Patru şi douăzeci, zise tinerelul, paşii mei sînt de un metru şi cinci centimetri fiecare, ştiu bine.
— Bine, răsuflă Alberto, dacă voi ziceţi că sînt patru metri, să facem patru metri. Şi dacă fotografia n-o să reuşească, nu e vina mea.
Luă de jos aparatul de fotografiat şi îl duse la ochi.
— Te-ai mişcat, zise, acuma nu mai eşti în poziţia de mai înainte.

— Nu puteam să stau nemişcat tot timpul discuţiei, am zis.

— Erai pe punctul de a scoate o ţigară din pachet, zise Alberto.

Am aruncat ţigara pe care o aprinsesem şi am scos alta din pachet.

— Stai, nu mişca, zise Alberto. Nu te mişca.

— Pot să trec ? întrebă un domn în spatele meu.

— Un moment, zise Alberto, iertaţi-mă, vă rog. Numai un moment.

— Vă rog, vă rog, nu vă deranjaţi, zise domnul dîndu-se un pas înapoi.

Alberto privi în aparat cu un singur ochi, ţinîndu-şi răsuflarea, şi o dată cu el îşi ţinură răsuflarea şi domnul şi perechea de tineri care se oprise să privească.

Apoi Alberto se mişcă.

— S-a făcut ? am întrebat.

— Da de unde, zise Alberto, nu declanşează. Se uită la aparat deasupra, dedesubt, trase de vreo două dispozitive, apăsă pe un buton, şi atunci am aprins ţigara şi m-am dus să mă uit şi eu.

Privit aşa, aparatul părea normal dar Alberto zise că butonul nu mai declanşa. Am luat aparatul, m-am uitat pe toate părţile, şi am apăsat de butonul cel mic. Auzirăm „clicu-ul" declanşării.

— Acuma a declanşat, am zis.

— A declanşat, dar în gol, zise Alberto. Am stricat o fotografie. De ce ai apăsat pe buton ?

— Mi-ai spus că nu declanşează, am zis, şi-atunci am apăsat.

— Nu-i nimic, o să facem cu o fotografie mai puţin. Acuma du-te la locul tău.

M-am întors la locul de mai înainte, am aruncat ţigara şi am scos alta din pachet.

— Aşa, stai ! strigă Alberto privind în aparat cu un singur ochi.

— Pot să trec ? întrebă domnul care s-a întors pe locul de mai înainte, în spatele meu.

— Numai o clipă, zise Alberto. Iertaţi-mă, vă rog. Numai o clipă.

— Nu-i nimic, nu-i nimic, nu vă deranjaţi, zise domnul dîndu-se cu încă un pas înapoi.

Am stat nemişcat o bună bucată de timp.

— Ei, ce e ? am întrebat.

— Fir-ar al dracului ! zise Alberto privind aparatul pe toate părţile. Nu mai declanşează.

— Poate că n-ai răsucit filmul, am zis, aparatul nu declanşează dacă nu răsuceşti filmul.

— Sînt sigur că l-am răsucit, zise Alberto, înainte era la şase, acuma e la şapte.

— Poate că greşeşti, am zis.

— Nu greşesc. Eu nu greşesc niciodată, se răţoi Alberto, şi agită aparatul lîngă ureche. Apoi începu să apese pe butoane şi să tragă de dispozitive.

— Nu declanşează, zise. Apăsă pe butonul obiectivului şi se auzi „clic"-ul pe care îl auzisem adineauri.

— A declanşat, strigă Alberto ieşindu-şi din fire, şi obiectivul era îndreptat spre cer.

— Ce să-i faci, altă fotografie stricată, am zis, acuma răsuceşte filmul şi eu mă întorc la locul meu.

Alberto răsuci filmul şi începu să privească în aparat, cu un singur ochi.

— Declanşează ? întrebai.

— Nu puteai să taci din gură ? strigă Alberto. În timp ce declanşam te-ai mişcat ! Am stricat altă fotografie din vina ta.

— Ce ştiu eu din toate astea ? am zis. Stai de o jumătate de oră cu aparatul în mînă.

Mi-am reluat locul de mai înainte şi am zis că sînt gata.

Alberto se uita în aparat, apăsă pe butonaş şi se auzi clar declanşarea, în timp ce domnul, care se săturase să tot aştepte, traversa pajiştea trecînd chiar prin faţa obiectivului aparatului bodogănind.

— O oră pentru ca să faci o fotografie, şi lumea ar trebui să stea în loc aşteptînd după ei !

— Ăla se fotografiază de o jumătate de ceas, zise o altă pereche de tineri punîndu-şi în mişcare scuterul.

— N-am reuşit să facem nici o singură fotografie şi am consumat un film întreg, zise Alberto.

— E vina aparatului tău de fotografiat. Ăsta nu-i aparat, e o solniţă, am zis.

— Nu e o solniţă, zise Alberto profund jignit. Luă din portvizit un pachet de fotografii şi începu să mi le arate una cîte una.

— Îmi daţi voie ? zise tinerelul care se oprise să privească împreună cu fata, întinzînd o mînă.

Îi întinsei fotografiile una cîte una şi el le dădu fetei care era lîngă el.

— Admirabile, zise. Şi eu am făcut fotografii grozave. Uitaţi.

Scoase din portvizit un pachet de fotografii şi începu să le arate una cîte una.

Ne-am aşezat pe pajişte ca să ne uităm la ele şi Alberto se informă despre deschiderea obiectivului, despre lumină şi despre timpul de expunere, apoi vorbi despre diferitele tipuri de aparate.

Tinerelul băgă aparatul lui Alberto sub haină pentru a scoate filmul.

— Era montat rău. Filmul s-a mototolit de tot.

Arătă filmul mototolit şi-l aruncă cît colo. Închise aparatul şi i-l dădu lui Alberto, apoi salută şi plecă cu fata. Alberto şi cu mine ne-am reluat plimbarea. Din cînd în cînd se oprea pentru a se uita prin vizorul aparatului.

— Admirabil ! zicea. Ce cadru frumos !

Apăsa pe butonaş şi se auzea „clic-ul" declanşării.

— Dacă în aparat ar fi film, acestea ar fi cele mai frumoase fotografii din viaţa mea, zise.

Vaza de ceramică

— La jumătatea lui septembrie, Luciana se mărită, zise nevastă-mea, trebuie să facem ceva pentru ea.

— Dacă s-a hotărît, nu mai putem face nimic, am zis, cînd tinerii se hotărăsc să se căsătorească, nu există argument oricît de valabil care să-i facă să renunţe la hotărîrea lor. S-o lăsăm să se mărite şi gata.

— Nu zic să facem ceva în sensul acesta, zise nevastă-mea, zic să-i facem un cadou. Un cadou de nimic, se înţelege, pentru că nu e vorba de rude şi nici de prieteni intimi. Cunoştinţe şi gata. Ceva, acolo, o amintire. Gestul contează.

Ne-am dus la o prăvălie de ceramică. Plină de ceramică de tot felul.

Vaze, obiecte de artă, servicii de ceai şi cafea, farfurii, suporturi pentru umbrele.

— N-ai decît să alegi, am zis privind în jur, şi nevastă-mea se aşeză pe un mic fotoliu şi începu să se gîndească.

— Ia să vedem. Ce ne trebuie ? întrebă.

— Un cadou de nuntă, am zis, care să nu coste mult.

— Asta ştiu, zise nevastă-mea, dar nouă ce ne lipseşte ? Vreau să spun, ce ne trebuie pentru casă ?

— Ce amestec avem noi ? întrebai mirat. Dacă darul e pentru Luciana, trebuie să ne gîndim la ce-i trebuie Lucianei.

Nevastă-mea mă privi compătimitoare.

— Tu nu-ţi aduci aminte de anul trecut, zise.

— Anul trecut ? întrebai perplex.

— Da, zise nevastă-mea, anul trecut, cadoul pentru Tereza.

Atunci mi-am adus aminte deodată.

Şi anul trecut trebuia să facem un cadou, ca în aproape toţi anii. Aproape mereu în septembrie se găseşte un prieten, o rudă, o cunoştinţă care se căsătoreşte şi aproape în fiecare an avem aceeaşi problemă de rezolvat la înapoierea din vilegiatură. Problema alegerii unui cadou în prăvălia de ceramică a lui Albissola.

Prietenul nostru Tullio, proprietarul prăvăliei, ne face preţuri speciale, şi noi profităm de generozitatea lui pentru a cumpăra darurile de care avem nevoie.

Anul trecut pe vremea asta eram tot în această prăvălie, ca acuma, şi tot la fel de nehotărîţi în ce priveşte alegerea. Văzusem prea multe lucruri, lucruri frumoase, lucruri aşa şi aşa, lucruri de bun-gust şi de prost-gust. Erau pentru toată lumea şi aveai de unde alege.

— Serviciu de ceai, nici vorbă, spusese nevastă-mea. Cine ştie cîte servicii de ceai o să primească Tereza ca dar de nuntă. Ar trebui ceva ca o vază, dar nu chiar o vază, ceva, cum să spun, care să fie ca un obiect decorativ, evident, dar nu chiar un obiect decorativ.

N-avea o idee precisă.

Am căutat şi am găsit o vază mare de pus pe masă. Am găsit-o în depozit, împreună cu nişte lucruri vechi, cu obiecte rămase de cine ştie cînd şi băgată într-un colţ fiindcă nimeni nu s-a gîndit vreodată s-o cumpere.

Lucruri demodate, care nu mai sînt bune nici măcar pentru cadouri de nuntă. Era un soi de

fructieră lungă şi îngustă, în formă de cochilie, cu peşti, flori, stele de mare, modelate şi pictate şi fluturi cu aripi colorate.

— E un lucru oribil, am zis. Eu m-aş simţi jignit dacă aş primi un asemenea cadou.

Nevastă-mea zîmbi.

— Tu nu cunoşti gusturile Terezei, zise, ei îi plac lucrurile astea. O cunosc mai bine decît tine. De atîtea ori mi-a arătat în vitrine lucrurile pe care i-ar plăcea să le aibă şi sînt sigură că această piesă o va face fericită. Va fi pentru ea cel mai frumos dar de nuntă ; o va pune la vedere pe mobila din salonul ei, o va pune în mijlocul mesei, plină de flori, în timpul prînzului. Ne va fi foarte recunoscătoare fiindcă i-am dăruit-o.

M-am gîndit la cadourile rudelor bătrîne. La acele cadouri care de obicei sînt ascunse undeva sau sînt puse pe o mobilă, departe de vedere, şi care sînt scoase, în mare grabă, numai cînd se anunţă vizita persoanei care a făcut darul.

Noi avem o mulţime de asemenea obiecte.

Aveam un peşte de metal cu piedestal din lemn, un mic tablou reprezentînd flori pictate în acuarele, un grup de porţelan compus dintr-un cîine şi o pisică care se certau, o barcă de porţelan care plutea pe valuri de porţelan şi doi dansatori de „charleston" din ceramică. Erau darurile unchiului Battista, ale verişoarei Clementina, ale cumnatei Adela, ale vărului Armando.

Încercasem, la început, să le găsim un loc potrivit în casa noastră, le mutasem de pe o mobilă pe alta, dintr-o cameră într-alta, dar nu reuşisem să ne obişnuim cu ele. Atunci le-am găsit

loc în ungherele cele mai întunecoase, unde aveam ocazie cel mai rar să ne lovim de ele, şi le scoatem din ascunzătoare numai la sosirea unchiului Battista sau a verişoarei Clementina, sau a cumnatei Adela, sau a vărului Armando.

O scurtă apariţie... şi apoi afară cu ele, din nou în cufărul cu lucruri vechi sau în fundul dulapului.

Şi la fiecare zi de naştere, la fiecare onomastică, la fiecare aniversare, noi obiecte veneau să ne invadeze casa şi eram mereu în căutare de noi locuri ascunse, întunecoase, neştiute de nimeni, pe unde umbli din an în paşte.

Am spus atunci că şi vaza aceea de pus pe masă o să sfîrşească la fel.

Nimic rău, în fond, dacă noi ne purtam cu alţii la fel cum se purtau alţii cu noi. Eu nu m-aş fi supărat desigur să ştiu că obiectul acela de ceramică va sfîrşi într-un ungher întunecos. Cu siguranţă că ar fi ţinut de urît altor cadouri de talia lui, că desigur nu numai noi am avut o idee de un asemenea prost-gust, dar nevastă-mea m-a asigurat că toţi sîntem la fel şi că dacă noi am fi primit cadou acel obiect minunat, l-am fi ascuns ca şi ceilalţi, dar Tereza nu, cu nici un preţ.

Tereza ar fi fost fericită.

Noi, în schimb, trebuia să evităm să-i dăruim un lucru ca vasul acela de cristal pe care îl aveam în antreu, pus la vedere. Un vas ca acela, Tereza l-ar fi ascuns de-a dreptul în beci. Iată ce însemna deosebirea de gusturi !

— O fi, am zis, şi am cumpărat vaza de ceramică şi am dus-o cu toate precauţiile cerute pînă în oraş.

Acasă am scos-o din pachet şi ne-am uitat din nou la ea. Era şi mai urîtă decît la prăvălia unde o văzusem prima oară.

Am pus-o într-un dulap în aşteptarea nunţii, gata să fie trimis, alături de un buchet de flori, fericitei mirese.

Apoi a venit jumătatea lui septembrie şi aflarăm că Tereza nu se mai mărită. Am rămas sincer îndureraţi.

Nevastă-mea s-a străduit pe cît i-a fost posibil să o convingă pe Tereza să revină asupra hotărîrii. Tereza se certase cu logodnicul poate dintr-un lucru de nimic. Sînt simple prostii de îndrăgostiţi şi nu era cazul să strice o logodnă care dura de atîta timp, mai ales tocmai acuma cînd cumpărasem o vază de pus pe masă, de ceramică.

Ne şi simţeam mulţumiţi cu toţii, rude, prieteni, cunoscuţi, ne gîndeam la noua familie care era pe punctul să se închege, la noul cămin. la viaţa fericită a doi îndrăgostiţi care îşi realizaseră în sfîrşit visul, în căsuţa aflată în întregime la dispoziţia lor, cu acea vază de flori de ceramică pe masă, pusă la vedere.

Dar nici un argument nu a reuşit s-o convingă pe Tereza. Nevastă-mea s-a întors acasă supărată şi s-a prăbuşit într-un fotoliu.

— Nimic, zise, fetele astea cînd îşi bagă ceva în cap, nu poate nici Dumnezeu să le facă să-şi schimbe ideile.

— O fi îndrăgostită de altul ? am întrebat cu oarecare speranţă în glas.

— Da de unde, zise nevastă-mea. Nu mai vrea să audă de măritiş.

A vorbit din nou cu Tereza despre treaba asta cîteva zile mai tîrziu, dar a găsit-o tot de neclintit.

Am sperat că vor reuşi alţii s-o convingă : maică-sa, mătuşe-sa, prietenii ei cei mai dragi, şi între timp vaza de ceramică colinda din dulapul din dormitor în ungherul cu lucruri vechi şi de acolo înapoi în dulap.

Aproape că ne-a dat prin gînd să i-o arătăm, cu speranţa că vaza va reuşi să-i clintească hotărîrea, dar am renunţat.

Am pierdut orice speranţă în ziua în care am aflat că fostul logodnic plecase într-o ţară îndepărtată. Visul nostru luase sfîrşit.

Vaza de ceramică a fost pusă într-un cufăr vechi împreună cu peştele de metal cu piedestal de lemn, cu cîinele şi pisica de porţelan care se certau. Apoi din cufăr a trecut în ungherul cu lucruri vechi şi din ungher a sfîrşit în dulap.

Devenise un obiect de care ne temeam, pe care nu voiam să-l vedem, ca toate celelalte obiecte primite în dar.

Şi-l alesesem noi...

Cu timpul a devenit cadoul Terezei cu ocazia căsătoriei ei nereuşite.

— Asta e cadoul unchiului Battista, asta e cel al verişoarei Clementina, asta e cadoul Terezei, ziceam noi.

Clătinam capul gîndindu-ne la gusturile curioase ale oamenilor, la cadourile oribile pe care şi le fac.

Şi Tereza ne-a făcut unul, ni l-a făcut cu ocazia căsătoriei sale nereuşite.

Vaza aceea de ceramică pe care noi ne omoram s-o ascundem în ungherul cel mai întunecos din casă.

Într-o zi Tereza a venit la noi. Am pus pe masă vaza, cu acelaşi sentiment cu care am fi pus pe măsuţă peştele de metal al unchiului Battista.

O găsi minunată şi spuse că n-am fi putut avea mai mult bun gust în alegere.

— De-ar fi trebuit să vă dăruiesc ceva, asta v-aş fi dăruit-o, zise.

Şi de atunci a fost ca şi cînd ne-ar fi dăruit-o chiar ea.

Lucrurile astea mi le-am amintit în prăvălia de ceramică, în ziua aceea.

Ne-am gîndit la ceva care ne-ar fi plăcut, care ne-ar fi plăcut nouă.

— Asta ar merge bine pentru un cadou, zise Tullio arătîndu-ne o vază înfăşurată toată în frunze verzi, galbene, roşii.

— I-ar plăcea Lucianei, zise nevastă-mea.

— Vreau o garanţie în scris că nu va rupe logodna, am zis.

Şi atunci am cumpărat un serviciu de cafea. Chiar acela care ne plăcea nouă şi pe care doream să-l avem de atîta timp.

Acuma serviciul de cafea e acasă şi am băut cafea de atîtea ori din ceştile acelea.

Luciana se va mărita peste cîteva zile şi vom fi nevoiţi să-i căutăm alt cadou, un cadou pe care cu siguranţă îl va vîrî în ungherul cel mai întunecos al casei.

Cravate de un ceas

A trecut şi sfîntul Carlo, ca toate sărbătorile, ca toate duminicile, ca toate onomasticile, ca toate celelalte zile ale sfîntului Carlo.

Sfîntul Carlo e onomastica mea, dar dacă nu văd cadourile de rigoare, nu-mi aduc aminte, nu înţeleg importanţa evenimentului. Mă scol dimineaţa ca în toate celelalte zile dar abia mă trezesc că îmi şi dau seama că e altă atmosferă în casă.

E multă veselie şi împreună cu veselia vin, inevitabil, trasul de urechi şi cadourile.

Eu ştiu dinainte de ce cadouri e vorba.

Cravate.

Vara eu nu port niciodată cravată, iar iarna port pentru că n-am încotro. Am două pentru iarnă, şi, cînd îmi scot o cravată, mi-o pun pe cealaltă. De-aş avea trei, aş fi pus în încurcătură şi n-aş şti pe care s-o aleg.

Dar se pare că totuşi am o pasiune secretă pentru cravate căci în ziua de sfîntul Carlo toţi îmi dăruiesc cîte o cravată.

Trei cravate le primesc de la nevastă-mea şi de la cele două fiice ale mele, cîte una de fiecare, apoi cravata de la sora mea şi vreo două

de la alte rude. În plus, alte cîteva cravate de la ceilalţi cunoscuţi.

În ziua de sfîntul Carlo mă văd plin de cravate şi le înşir pe toate pe pat şi mă uit la ele.

Toate sînt frumoase, natural, dar cele mai frumoase sînt cele de la fiinţele cele mai dragi şi care sînt prezentate în dimineaţa aceea.

Cele trei cravate de la nevastă-mea şi de la fete. Între acestea trei chiar că n-aş şti pe care s-o aleg.

Rău e că nu se pot pune trei cravate deodată, vrei nu vrei trebuie să alegi una singură şi e greu să faci astfel încît toată lumea să fie mulţumită.

Şi atunci facem aşa, o luăm în ordinea vîrstei: îmi pun întîi cravata de la mamă, nu pentru că ar fi cea mai frumoasă din toate, desigur, am spus doar că sînt toate la fel de frumoase, şi o ţin la gît trei ore, după trei ore îmi pun cravata de la fata cea mare şi după alte trei ore cea de la fata cea mică.

— Să scurtăm timpul la două ore, zice fata cea mică, altfel trebuie să aştept pînă diseară.

— Şi pe urmă mai sînt şi cravatele de la ceilalţi, zic. Şi astfel ieşim bine cu cîte două ore de fiecare.

Apoi plecăm, ne ducem să facem cîteva vizite.

— Dacă te duci la sora ta şi vede că n-ai cravata de la ea se supără, zice nevastă-mea.

E adevărat. Îmi pun în buzunar cravatele de la fete, cea de la soră-mea şi celelalte cravate.

Am buzunarele pline de cravate în ziua de sfîntul Carlo şi pe scări îmi schimb cravata pentru ca după vizită să mi-o schimb din nou.

În ziua de sfîntul Carlo nu fac altceva decît să-mi schimb cravata şi mi-s buzunarele pline de cravate, pînă seara.

Dar a doua zi fac pauză. Stau fără cravată ca să mă odihnesc puţin.

Apoi, mai tîrziu, cravatele îşi pierd importanţa şi pot să-mi pun prima cravată care îmi cade în mînă fără ca nimeni să se supere din această cauză.

O dimineaţă cenuşie de toamnă

Era o dimineaţă de octombrie, o dimineaţă cenuşie şi tristă, fără ceaţă, dar cenuşiul cerului coborîse în case şi pe străzi.

Sosisem în orăşelul ei. De douăzeci de ani nu mai venisem în orăşelul acela, poate chiar de douăzeci şi cinci. Atîtea lucruri trebuie să se fi schimbat în acei ani şi mă gîndeam că n-o să-l mai recunosc.

— Va fi o problemă să găsim casa, am zis.

— Adresa cred că e tot cea de altădată, zise ea, cred că-mi amintesc.

Am sosit în piaţă. Amănuntele care se amestecaseră în cenuşiul amintirilor noastre se iviră din cenuşiul dimineţii, deveniră mai vii şi parcă mai reale.

— Iată fîntîna, zise ea, mi-o amintesc altfel. Mi-o închipuiam mai mare şi mai deschisă la culoare.

— E tot aceea, am zis, nu poate să se fi schimbat. O fi îmbătrînit-o timpul, dar fîntîna e aceeaşi. Noi sîntem cei care ne-am schimbat.

— Aici e totul la fel, zise ea, acum îmi aduc aminte că trebuie s-o iei pe strada aceea şi apoi o iei la dreapta. După aceea am să ştiu să mă orientez.

Am luat-o pe strada aceea şi am mers la dreapta. Ne-am trezit într-un cartier de case noi şi am căutat în acel cartier vechea stradă.

— Aici e schimbat tot, zise ea, acuma cine mai poate să se orienteze ?

Am urmat sfaturile date de un trecător dar ne-am rătăcit din nou într-un labirint de străzi necunoscute.

Ea a recunoscut casa dintr-o dată. Dar era într-adevăr aceea ? Era o casă veche cu două etaje şi casele vechi cu două etaje se asemănau toate între ele. Dar în faţa casei aceleia se afla un grup de oameni şi oamenii aceia erau îmbrăcaţi cu toţii în negru.

— Am ajuns, zise ea şi ne-am apropiat de grup.

— Ar trebui să recunoaştem pe cîte cineva, am zis.

— A trecut atîta timp, zise ea, şi amintirile mele sînt aşa de vagi !

Am privit acele chipuri. Erau serioase şi cenuşii ca şi dimineaţa de toamnă.

Şi noi eram îmbrăcaţi în haine de culoare închisă şi feţele noastre trebuia să fie şi ele serioase şi cenuşii ca dimineaţa de toamnă.

O doamnă bătrînă veni spre noi şi încercă un zîmbet mai palid ca tristeţea ei. Întinse o mînă.

— Dora ! zise. Cîţi ani au trecut ? Nu mă recunoşti ? Sînt mătuşa Cristina !

— Tanti Cristina ! zise ea. Ce bucuroasă sînt că te revăd !

Se îmbrăţişară şi se sărutară.

— Nu sînt Dora, zise ea după îmbrăţişare. Sînt Claudia.

— Claudia ?! se miră. Se poate ? Aşa de schimbată, nu te mai recunosc.

— Au trecut atîţia ani, zise ea.

— E adevărat, zise doamna bătrînă. Eşti nepoata lui Tommaso, atunci ?

— Nu, zise ea. Sînt fata lui Ernesto.

— A, da, da... O, biata mea memorie ! zise bătrîna doamnă. Sînteţi atîţia de care nu-mi mai aminteam. Te cunoşteam cînd erai mică, mi-e greu să cred că ai crescut aşa de mult.

— Fratele tău, Arturo ? spuse, arătîndu-mă.

— Nu, răspunse ea. Soţul meu.

Ne strînserăm mîna şi bătrîna doamnă părea stingherită şi mirată.

— Dar cînd te-ai măritat ?

— O, au trecut atîţia ani. Avem doi copii.

— Doi copii ! zise bătrîna doamnă, apoi un tînăr îmbrăcat în negru, sosit în clipa aceea, se apropie şi o îmbrăţişă.

— Eşti sigură că n-am greşit înmormîntarea ? am zis.

— Imposibil, zise ea. Acuma mi se pare că-mi aduc aminte de o bătrînă Cristina.

— Nu mi-ai vorbit niciodată despre ea.

— Era o rudă îndepărtată. Îmi amintesc acuma. Dar era foarte bătrînă și atunci și, cînd o văd acuma, îmi pare că e chiar ea.

— Toate bătrînele se aseamănă, am zis, și mi se pare că tanti Cristina are memoria cam confuză.

— La vîrsta ei... zise.

Tînărul se prezentă ceremonios și bătrîna mătușă Cristina ne vorbi despre el.

— E vărul Eleonorei, zise. Voi nu l-ați cunoscut niciodată iar eu l-am văzut cînd avea doi ani. Apoi a plecat în Calabria și nu l-am mai văzut.

— Nu în Calabria, zise tînărul. Am fost la Roma pînă acum cîtva timp și pe urmă sînt fratele, nu vărul Eleonorei.

— Așa e, ai dreptate, zise bătrîna doamnă. Dar Eleonora unde e acuma ?

— S-a măritat și ea, zise tînărul. Locuiește la Vicenza.

Grupul începu să se miște.

Veniseră și alte persoane, alte îmbrățișări și sărutări, apoi noii-veniți ne îmbrățișară și ne sărutară.

— Acesta e unchiul Frederico, ți-l amintești ?

— Au trecut atîția ani ! Mi se părea că îl cheamă Filippo.

— Ce vrei ? Așa e timpul. Schimbă mutrele, schimbă tot.

— Dar tu ai crescut. Și bărbatul tău.

— De unde știi, dacă nu l-ai văzut niciodată ?

— N-are importanță ; timpul a trecut și peste el. L-am văzut pe bărbatul Giulianei și s-a schimbat mult. Nici nu-mi venea să cred că e el.

— Și Amelia ce mai face ? E sănătoasă ?

— Nu știu, nu am văzut-o de atîția ani... S-a măritat cu băiatul Fantasiei.

— Domenico ? Dar el nu s-a însurat cu Giuliana ?

— Nu. Armando s-a însurat cu Giuliana. Iată-l, sosește în clipa asta. Bună, Armando.

— Nu sînt Armando, sînt Duilio. Ce mai faci tanti Elena ?

— Nu sînt tanti Elena, sînt tanti Assunta.

— Adevărat ! Timpul trece și memoria ne trădează.

— Acesta e Duilio, fiul lui Diomede.

— Cine era Diomede ? am întrebat.

— Nu știu, zise ea. N-am auzit niciodată pomenindu-se numele dar, cum știi, rudele la rîndul lor au alte rude care nu ne sînt rude, sau sînt rudele noastre îndepărtate.

— Foarte îndepărtate, am zis. Dar cred că am greșit înmormîntarea.

— Nu, zise ea. Nu se poate, doar recunosc casa. Acum îmi aduc aminte, aici alături era măcelarul, colo băcanul, apoi au dărîmat și au construit casele noi, dar asta e tot veche. Pe urmă îl recunosc pe Ettore care mi-e văr de-al treilea. L-am revăzut de curînd și e chiar el. Și el m-a recunoscut.

Ettore se învîrtea în grupul doamnelor bătrîne şi privea în jur serios şi mirat, cu aceeaşi expresie ca a celorlalţi, cu acelaşi zîmbet forţat.

Ne salută cu un semn al mîinii şi îmbrăţişă un domn bătrîn îmbrăcat în negru.

Apoi sosi altă lume şi ne-am îmbrăţişat şi ne-am sărutat din nou.

Lume ivită din cenuşiul dimineţii de octombrie. Unchi, nepoţi, veri, rude îndepărtate, foarte îndepărtate dacă se pierduseră în amintirea noastră.

Dar se pierduseră într-adevăr în amintirea noastră ?

— După mine, am greşit înmormîntarea, am zis.

Ea ridică din umeri.

— Unchiul care a murit se numeşte chiar Vanzini, zise.

— Cine ştie cîţi Vanzini sînt în satul ăsta, am zis. Tu l-ai cunoscut ?

— Nu, zise, nu cred, oricum, nu-mi aduc aminte. A trecut atîta timp !

Se strînsese, în cenuşiul dimineţii de octombrie, o mică mulţime îmbrăcată în negru şi toţi aveau aceeaşi expresie pe chip. Toţi îşi spuneau în şoaptă numele, gradul de rudenie, ultimele zvonuri, ce făcuseră în toţi acei ani de înstrăinare, de unde veneau, cum o duceau.

Unchi noi, veri noi care se iveau din cenuşiul dimineţii de octombrie şi noi scormoneam în amintire fără să recunoaştem însă vreo fizionomie, amintindu-ne vag un nume pe care-l uitasem. Dar era într-adevăr numele unei rude sau

doar un nume oarecare pe care îl auzisem aşa cum auzisem atîtea altele ?

Şi toate chipurile acelea nu erau toate la fel, cu aceeaşi înfăţişare cenuşie şi acea încercare de zîmbet palid ca cerul toamnei ?

— Ce importanţă are dacă am greşit înmormîntarea ? am zis. A trecut atîta timp încît toate lucrurile s-au amestecat în amintirea noastră şi cenuşiul acestei dimineţi este cenuşiul amintirilor noastre. E greu să regăseşti ceva.

Şi fîntîna din piaţă îmbătrînise, dar era tot aceeaşi ; n-am fi recunoscut-o într-o altă piaţă. Şi pe urmă casele acelea vechi lîngă casele noi — pînă şi cele vechi păreau schimbate, parcă erau altfel, case dintr-un alt sat.

— Ce mai face Giuliano ?

— Bine, acuma e complet restabilit după boală.

N-am cunoscut niciodată un Giuliano, dar ce importanţă are ? N-are nici o importanţă. A trecut atîta timp !

Apoi, după terminarea înmormîntării, chipurile oamenilor se luminară şi deveniră mai puţin cenuşii, zîmbetele erau mai deschise, mai puţin forţate.

Am găsit o altă mică mulţime de oameni de la o altă înmormîntare şi alte rude ne recunoscură şi noi recunoscurăm alte rude.

Cele două grupuri se uniră într-unul singur şi oamenii se îmbrăţişau, se salutau, întrebau de ce mai era nou.

— Băiatul Clotildei, verişoara lui Edoardo.

— Edmondo n-a vrut să se însoare.

— Bice s-a întors din America.
— Ce mare s-a făcut.
— Şi tu cu părul cărunt, ei, cum aşa ?
Apoi am plecat cu toţii şi fiecare dispăru în cenuşiul dimineţii de octombrie.
— După mine, am greşit înmormîntarea, am zis.
— Nu, zise ea, n-am greşit nimic, era înmormîntarea timpului trecut.

Domnul Brambilla şi mediul înconjurător

CARLO MANZONI

Il signor Brambilla e ditorni

Preastimate cititor

Înainte de a citi aceste povestiri, îngăduiţi-mi să vă pun zece întrebări :

1. — Vi s-a întîmplat vreodată să îmbrăcaţi o haină căreia îi lipsea un nasture ?

2. — Vi s-a întîmplat vreodată să uitaţi data zilei de naştere a soţiei dumneavoastră sau aceea a aniversării căsătoriei ?

3. — Vi s-a întîmplat vreodată să nu băgaţi de seamă că soţia dumneavoastră poartă o rochie sau o pălărie nouă ?

4. — Vi s-a întîmplat vreodată să fiţi nevoit să vă însoţiţi soţia la cinematograf deşi nu aveaţi nici cel mai mic chef ?

5. — Vi s-a întîmplat vreodată să vă întindeţi pe pat stîrnind protestele soţiei pentru că aţi şifonat cuvertura şi dunga pantalonilor abia călcaţi ?

6 — Vi s-a întîmplat vreodată să alunecaţi pe dalele vestibulului prea lustruite ?

7. — Vi s-a întîmplat vreodată să uitaţi să udaţi florile, atrăgîndu-vă reproşurile soţiei la întoarcerea din vilegiatură ?

8. — Vi s-a întîmplat vreodată să fiţi silit să îmbrăcaţi, cu forţa, o jachetă groasă de lînă ?

9. — Vi s-a întîmplat vreodată să vă pătaţi reverul hainei cu sos sau cafea ?

10 — Vi s-a întîmplat vreodată să trageţi dintr-o ţigară pe ascuns, ca să nu afle soţia ?

Dacă veţi răspunde afirmativ la cel puţin trei din aceste întrebări, citiţi aceste povestiri deoarece protagonistul lor sînteţi chiar dumneavoastră înşivă.

Aventuri în familie

Un fotoliu-pat

I

Cînd cineva are nevoie de un fotoliu se duce la un magazin, îşi alege un fotoliu, meditează puţin şi pe urmă îşi cumpără un fotoliu.

Noi avem nevoie de un fotoliu mic, un fleac de fotoliu, un fotoliu aproape simbolic, pe care să-l aşezăm într-un colţişor.

— Mai inteligent ar fi să nu ne ducem la un magazin de mobilă, zice nevastă-mea. Inteligent ar fi să ne ducem chiar la un specialist de fotolii. Specialiştii le fac incomparabil mai bine, de aceea sînt specialişti. Patronii magazinelor de mobilă sînt mai neglijenţi, tapiseria are întotdeauna defecte.

Aşa se face că am nimerit într-un magazin de fotolii.

— Aici se lucrează numai fotolii, zice nevastă-mea foarte fericită, şi observăm, spre marea noastră bucurie, că în vitrină sînt expuse fotolii şi numai fotolii, dar toate prea mari pentru noi.

— Or fi făcînd şi mai mici, zice nevastă-mea, sigur că nu pot pune toate fotoliile în vitrină.

Poate că au şi-o magazie. E imposibil să n-aibă şi-o magazie. Părerea mea ar fi să intrăm.

Dacă e părerea ei, intrăm.

Patroana ne întîmpină cu un zîmbet foarte larg. Îi spunem de îndată că avem nevoie numai de un fotoliu mic, mic de tot. Are aşa ceva ?

— Sigur că avem, zice patroana surîzînd în continuare, noi facem fotolii şi atît. Altceva nu facem. Fotoliie noastre sînt cu totul şi cu totul speciale, foarte solide. Le tapisăm cum doriţi dumneavoastră. Avem toate calităţile de stofă.

— Bine, zic, să vedem nişte fotolii.

— Cele din vitrină le-aţi văzut ?

— Le-am văzut, dar sînt prea mari pentru ce vrem noi.

Ne arată un fotoliu la fel de mare ca şi cele din vitrină, dar, ce e drept, îmbrăcat în roşu.

— Priviţi, zice, ce lucrătură. E o capodoperă. Încercaţi să vă aşezaţi. Cînd se aşază cineva în el, acolo rămîne. Încercaţi.

— E mare, zic.

— N-are importanţă, zice, încercaţi totuşi.

Nevastă-mea încearcă să se aşeze.

— E comod sau nu ?

— De comod, e comod, zice nevastă-mea, dar pentru noi e prea mare.

— Încercaţi şi dumneavoastră, zice patroana.

Mă aşed în fotoliu şi spun că e într-adevăr un fotoliu comod. Niciodată n-am văzut un fotoliu atît de comod.

Patroana magazinului e satisfăcută şi zîmbeşte şi mai larg decît înainte.

— Dar pentru noi e prea mare, zic, n-aveţi cumva unul mai mic ?

— Ăsta, zice patroana, este un fotoliu-pat.

Meştereşte ceva la fotoliu şi-l deschide.

— Cine ar fi crezut, zice patroana magazinului. Pare un fotoliu ca oricare altul şi cînd colo e chiar un fotoliu-pat. E specialitatea şi mîndria noastră. Brevetul şi gloria noastră. Dacă aveţi un musafir, în două minute patul e făcut. Şi cînd e desfăcut pare chiar un pat, şi nici un om, chiar rău intenţionat, n-ar zice că e fotoliu.

— Noi n-avem nici un musafir, zic.

— Nu se ştie niciodată. S-ar putea să aveţi într-o bună zi. O rudă, un prieten care rămîne să doarmă. Amiciţia se naşte cînd nici nu te aştepţi.

— Nimeni nu rămîne să doarmă la noi acasă, zic eu.

— N-are importanţă, zice patroana, nu e musai ca cineva să rămînă să doarmă. Fotoliul poate rămîne foarte bine fotoliu.

Închide fotoliul şi-l priveşte. Îl priveşte şi-l admiră.

— Nu e splendid ? Nu e o operă de artă ?

— E operă de artă, dar e prea mare, zic eu.

— Pentru că e un fotoliu-pat, zice patroana ; ştiţi cum se petrec lucrurile în viaţă... un pat nu poate fi prea mic. Oricum, un pat e un pat — tot cere anumite dimensiuni. Un spaţiu cît de cît tot trebuie.

— Noi, zice nevastă-mea, n-avem de gînd de loc să cumpărăm un fotoliu-pat.

— Se poate scoate somiera, zice patroana, şi să se fixeze partea pe care te aşezi. Iată, nu mai e un fotoliu-pat. A dispărut fotoliul-pat.

— E prea mare, zic eu.

— Atunci uitaţi-vă la ăsta, zice, şi, solemn şi puţin iritată, se întoarce spre peretele lîngă care se află un şir de fotolii. Ne arată unul îmbrăcat cu o ţesătură galbenă cu dungi roşii, dar la fel de mare ca cel pe care îl văzusem mai înainte.

— Ăsta, zice, e de fapt mult mai mic. Şi dungile îl fac să pară mai mic.

— Dar e la fel de mare, zic eu.

— Poate, dar dungile astea îl fac mai mic, nu vi se pare ? întreabă.

— Pare, zice nevastă-mea, dar nu e.

— Eventual, putem să-l înbrăcăm cu o stofă în dungi şi mai înguste. Se micşorează şi mai mult.

— Şi pe urmă, de ce să ne ascundem după degete, şi ăsta e un fotoliu-pat, zic ; noi n-am vrea un fotoliu-pat.

— Asta, zice proprietăreasa magazinului, se poate rezolva uşor. La nevoie, se poate fixa partea pe care te aşezi. Dar nu merită sacrificiul. Dacă aşa e făcut, e păcat de la Dumnezeu să renunţi la pat. Viaţa — după cum spun şi filozofii — e plină de neprevăzut. Nu poţi şti niciodată ce se poate întîmpla.

— Dumneata n-ai fotolii mici ? întreb.

— Sigur că am, zice patroana, dacă doriţi cu adevărat fotolii mici, veniţi în depozit.

Depozitul se află imediat în spatele magazinului. E o încăpere imensă, plină de fotolii îngrămădite unul peste altul.

Sînt toate la fel de mari, nici unul nu e mai mic decît cele pe care le-am văzut în vitrină şi în magazin.

Patroana se uită în jur, ne duce de-a lungul şi de-a latul depozitului, dă la o parte cîteva fotolii. Zîmbeşte.

— Cred că... zic.

— Nu, nu, zice patroana, trebuie să aveţi puţină răbdare. Iată, le văd. Aşteptaţi o clipă.

Scoate din grămadă un fotoliu, şi apoi încă unul.

— Iată, zice, uitaţi-vă la ăsta.

— E mare, zice nevastă-mea, ca toate celelalte.

— Şi e un fotoliu-pat, zic.

— Încercaţi-l, zice.

Încerc fotoliul şi e comod, apoi îl încearcă nevastă-mea şi zice şi ea că e comod.

— Dar tot mare, zic.

— Fotoliile sînt specialitatea şi mîndria noastră, zice zîmbind doamna, şi acesta e un brevet pentru care mulţi ne invidiază. Noi ţinem pasul cu toate progresele ştiinţei. De-aţi şti cîte vindem ! Şi toţi clienţii sînt mulţumiţi de fotoliile noastre ! Pur şi simplu fericiţi !

— Fotolii-pat, zic.

— Acuma nimeni nu mai cumpără fotolii care să nu fie şi pat. Toţi oamenii, fără nici o excepţie, se orientează spre fotoliile-pat, pentru că oricînd se poate întîmpla să ai nevoie de un pat în plus, în casă. Cei care cumpăraseră fotolii au trebuit să le schimbe după aceea cu fotolii-pat. Au regretat, dar prea tîrziu !

— Şi deci dumneata n-ai fotolii mici ?
— Avem, cum să nu ? Noi avem de toate. Şi chiar foarte frumoase, zice proprietăreasa magazinului. Numai că aici în depozit pentru moment nu sînt. Ştiţi cum se întîmplă, sînt aşa de căutate fotoliile-pat, încît pe celelalte nu mai ştim unde să le punem. Atunci, ce să facem ? Le ţinem la fabrică. Asta e singura soluţie. Dacă îmi daţi adresa dumneavoastră, vă trimit acasă un fotoliu mic, fără ca asta să vă angajeze cu ceva.
Astfel am lăsat adresa şi în ziua următoare ciocăneşte la uşă şi intră în casă un zdrahon de bărbat cu un fotoliu pe cap.
Pune fotoliul în salon şi cere să semnăm o bucată de hîrtie.
— E un fotoliu-pat, zice nevastă-mea.
— La fel de mare ca cele pe care le-am văzut ieri, zic eu. De fotoliul ăsta n-avem nevoie. Duceţi-l înapoi.
— A spus patroana că o să vă aranjaţi dumneavoastră. Eu trebuie să-l las aici, zice omul şi pleacă. Asta mi s-a spus, asta fac.
Apoi telefonează patroana şi întreabă dacă sîntem mulţumiţi. Îi spun că nu sîntem mulţumiţi de loc şi ea se miră, se miră chiar foarte mult, spune că pentru prima oară aude că nişte clienţi spun că nu sînt mulţumiţi de fotoliile ei. Aşa ceva nu i s-a mai întîmplat. Şi n-a vîndut un fotoliu sau două fotolii. Dar l-am încercat măcar ? Nu ? Nici măcar nu l-am încercat ? Trebuie să-l încercăm. După aceea ne vom schimba părerea. Şi alţii gîndesc la fel înainte de a-l proba. Între altele, va trebui să încercăm şi să dormim

pe el. Se doarme mai bine pe fotoliu-pat decît într-un pat dublu. Sînt persoane, chiar persoane de cea mai bună condiţie, care după ce şi-au cumpărat un fotoliu şi-au dus patul în pod. Şi pe urmă — de ce să negăm evidenţa ? — patul nu se poate transforma în fotoliu. Patul e pat, în timp ce fotoliul acela poate fi foarte bine şi pat, şi fotoliu, acesta e marele avantaj pe care-l apreciază toţi oamenii civilizaţi. Noi trebuie să încercăm să dormim pe fotoliu-pat pentru a nu regreta mai tîrziu. Ea e foarte sigură că după ce vom fi probat fotoliul îi vom telefona pentru a-i mulţumi. Dar nu e nici o grabă. E timp berechet, nu arde pămîntul. Aşteaptă pînă cînd vom fi pe deplin mulţumiţi. Şi convinsă de asta închide telefonul.
— Era mult mai bine dacă ne-am fi dus să cumpărăm o măsuţă, îi spun neveste-mi.

Periile

Mă închid în binecuvîntata mea odăiţă, şi cît stau ferecat aici nu mă deranjează nimeni. E ca şi cum n-aş exista pentru ceilalţi. Dar, de aici dinăuntru, aud tot ceea ce se întîmplă în camera de zi, şi dimineaţa, acasă la mine, se întîmplă cam tot ce se întîmplă şi în alte case.
Hîrşîitul mobilelor mişcate din loc, bătutul covoarelor, bîzîitul aspiratorului de praf sînt principalele zgomote care ajung pînă la mine. Apoi

glasuri din cale afară de iritate şi uneori chiar şi cele mai noi şlagăre ale muzicii uşoare.

Dar se obişnuieşte omul cu de toate. Cînd lucrezi în draci, toate acele zgomote nu se aud şi e ca şi cînd casa ar fi pustie şi liniştită. Nobila activitate înaltă un zid gros între interior şi exterior şi prin zidul acela zgomotele nu mai trec.

Dar în dimineaţa asta zgomotele nu mă lasă în pace. Eu sînt de vină. Nu m-am închis bine în odăiţa mea şi mintea nu-mi este absorbită aşa cum ar trebui să fie. Aud o fereastră care se deschide, paşi, apoi altă fereastră care se deschide, apoi o uşă care se trînteşte. Aud ascensorul care urcă, apoi apa curgînd, un zgomot de vase, un îngrozitor zgomot de vase.

Apoi sună clopoţelul şi puţin după aceea un glas de bărbat care spune nu ştiu ce şi glasul nevestei-mi care răspunde ceva demn şi confuz. Apoi bărbatul parlamentează mai departe. A intrat în casă şi-i aud glasul ceva mai limpede, dar nu înţeleg totuşi ce spune.

Mă gîndesc că e portarul, dar nu-i recunosc glasul. Ipoteza se dovedeşte falsă. Nu, nu e portarul şi nici nu pot să pricep a cui poate fi vocea asta enervantă. E o voce cu totul nouă pentru mine. Dacă nevastă-mea nu mă cheamă, înseamnă că nu e necesară prezenţa mea şi atunci n-am de ce să ies din odăiţa mea. Logică de fier şi curiozitate stupidă. Rămîn aici şi ascult, încercînd să înţeleg cîte ceva din conversaţia care începe să se înjghebe.

Perii. Bărbatul a zis „perii" la un moment dat, apoi a repetat „perie" şi iar „perii". E singurul cuvînt pe care am reuşit să-l reţin.

Şi nevastă-mea a zis „perii", şi pe urmă a repetat acelaşi cuvînt de vreo două ori. Evident, trebuie să fie vorba de perii. Poate e un tip care are perii de vînzare, altfel nu înţeleg de ce ar trebui să vorbească atît de mult şi atît de febril.

Subiectul trebuie să fie deosebit de interesant, fiindcă omul continuă să vorbească şi să emită fraze lungi, întortocheate, cu răsuciri savante, în timp ce nevastă-mea răspunde prin comentarii foarte scurte. Niciodată n-am auzit-o exprimîndu-se atît de laconic. S-ar putea să fie un vînzător de perii cu amănuntul sau chiar reprezentantul unei firme de perii. Totul e posibil.

Reuşesc să prind din zbor cuvintele magice „convenabil" şi pe urmă „practic". Totul e posibil. Mă liniştesc. Cu siguranţă, e vorba de un vînzător de perii şi în acest caz o las pe nevastă-mea să se descurce. Femeile — printre alte multe daruri — îl au şi pe acela de a scăpa de o marfă care nu le convine. Au o înzestrare înnăscută în această privinţă. N-am de ce să ies din odăiţă ; ieşirea mea din odăiţă ar echivala cu o catastrofă economică ; sînt sigur că intervenţia mea s-ar încheia prin cumpărarea tuturor periilor vînzătorului sau cel puţin a unei mari părţi din ele.

Încerc să mă gîndesc la treburile mele, dar conversaţia continuă şi o bruscă izbucnire de rîs mă pune pe gînduri. De ce rîd ?

Se vede că vînzătorul a povestit vreo anecdotă. Foarte posibil. Mulţi vînzători au simţul humorului. Povestesc anecdote hazlii pentru a cîştiga simpatia, clienţii rîd în hohote, şi pe urmă reuşesc să vîndă tot ceea ce vor. Dar de data asta rîsul a fost cel al vînzătorului. Poate că anecdota i-a povestit-o nevastă-mea tocmai pentru a-i cîştiga simpatia şi a-l convinge să plece cu mîna goală. Şi nevastă-mea are simţul humorului. Aud un anumit zgomot, ca şi cînd cineva ar scormoni într-o valiză apoi zgomotul caracteristic pe care îl face peria pe catifea.

Bărbatul continuă să palavrăgească dezinvolt şi competent şi, între timp, peria îşi vede de menirea ei.

Acum ascult cu mai mult interes. Îmi dau seama că nevastă-mea urmăreşte cu atenţie demonstraţia vînzătorului şi pare încîntată de rezultatele acesteia. S-ar putea ca de data asta să se lase convinsă, dar brusc vînzătorul încetează să mai perie fotoliul.

Poate că pleacă. Nu. Nu pleacă. Începe din nou să vorbească nevastă-mea, şi vînzătorul dă explicaţii amănunţite. A trecut, Diavolul, la subtilităţi. Înţeleg din ceea ce se discută că stofa de catifea cere un anumit tip de perie, şi ţesătura celorlalte fotolii cere un alt tip de perie. Aici voia să ajungă. Nu se poate peria catifeaua cu aceeaşi perie folosită pentru periatul altor ţesături.

Evident, vînzătorul îşi cunoaşte meseria şi-i demonstrează neveste-mi pagubele imense, incalculabile, care se pot produce din necunoaşterea perfectă a tuturor categoriilor de perii.

Acum aud totul ceva mai desluşit, fiindcă vînzătorul s-a apropiat mult de uşa odăiţei mele. El spune că, de fapt, un fotoliu, dacă privim lucid situaţia şi nu ne îmbătăm cu iluzii, nu e niciodată periat cum trebuie. Cu o perie obişnuită nu poţi înlătura complet praful de pe acest fel de fotolii. Da, desigur. Se poate înlătura la suprafaţă, dar în anumite locuri unde nu poţi ajunge cu o perie obişnuită, praful se cuibăreşte şi rămîne acolo oricîtă bunăvoinţă ai avea, oricît ai iubi curăţenia. Asta e adevărul. De ce să ne prefacem ? Pentru astfel de fotolii trebuie o perie specială şi nevastă-mea recunoaşte cinstit că n-a văzut niciodată o astfel de perie ; nici măcar n-ar şti s-o folosească.

— Nimic mai simplu, zice vînzătorul, şi o dovedeşte imediat. Perie şi parlamentează, perie şi argumentează. Ce v-am spus ? Priviţi cît praf s-a cuibărit aici.

Iar nevastă-mea zice :

— Extraordinar ! Cine ar fi crezut ?

— Nu-i nimic extraordinar. Cu periile obişnuite nu poţi ajunge în unele locuri, zice vînzătorul.

— Poate, zice nevastă-mea, din cauză că fotoliul e lîngă fereastră. Şi pe fereastra aia intră o grămadă de praf.

— Eu vă demonstrez că şi celelalte fotolii, care nu sînt lîngă fereastră, au la fel de mult praf, zice vînzătorul, şi chiar îl aud periind iarăşi o bună bucată de vreme şi mi se pare că e foarte încîntat că poate dovedi că are dreptate.

Nevastă-mea spune că nu şi-ar fi închipuit niciodată un asemenea lucru. Pînă una, alta, fotoliile şi-au schimbat înfăţişarea, sînt altele, noi-nouţe, mi se pare că spune vînzătorul, nu mai au nici un firicel de praf.

E imposibil să nu apreciezi acel tip de perie. Dar acela nu este singurul tip de perie pe care o femeie trebuie să-l preţuiască. Mai sînt şi alte tipuri de perie demne de aceeaşi înaltă stimă. O perie pentru a înlătura praful de la picioarele mobilelor, de exemplu. O femeie ştie mai bine decît oricine greutăţile de care se loveşte cînd face curăţenie şi picioarele mobilelor ascund atîta praf, încît un ignorant nici nu poate măcar să-şi închipuie.

Vînzătorul scoate din valiza lui de mostre un alt tip de perie şi demonstrează că praful se aşază în locurile cele mai nebănuite. Într-un loc misterios, unde nici o perie nu poate să-l ajungă. Tehnica s-a gîndit însă şi la această situaţie. Trebuie o perie care să cuprindă tot piciorul rotund al mobilei. Şi dovedeşte imediat cît praf se află acolo unde nimeni nu-şi închipuie.

— Extraordinar ! Cine-ar fi crezut ? spune nevastă-mea, şi vînzătorul zice :

— Încercaţi şi dumneavoastră.

— Nu e nevoie, zice nevastă-mea, văd foarte bine.

Şi vînzătorul continuă să îndepărteze praful de la picioarele mobilelor. În cuvinte elogioase, nevastă-mea laudă şi acest tip de perie, îi recunoaşte avantajele.

Dar cu asta problema prafului de pe mobilă e încă departe de a fi epuizată. Vînzătorul reprezintă o firmă serioasă care se gîndeşte la toate posibilităţile. Nu se mărgineşte să fabrice unul sau două tipuri de perii. Firma lui se preocupă să fabrice tot ce poate fi util unei femei de casă. În materie de perii, bineînţeles. Firma se întreabă ce e de periat într-o casă şi studiază modul de a peria bine şi fără trudă orice lucru care trebuie periat.

Covoarele, de exemplu.

— Dumneavoastră cum periaţi covoarele ?

— Cum se perie covoarele. Cu o perie, zice nevastă-mea.

— Nu trebuiesc periate cu o perie... Cu orice fel de perie. Covoarele se perie cu peria. Peria de covoare, natural, zice vînzătorul. Asta, spune, asta e o perie, dar nu o perie obişnuită. Doamnă, vă spun adevărul. Dumneavoastră, cu peria pe care o aveţi, distrugeţi covoarele, ăsta-i adevărul, distrugeţi covoarele, smulgeţi firele, le tociţi fără să reuşiţi să înlăturaţi praful. Pentru covoare e necesară o perie care să poată pătrunde unde pătrunde şi praful şi în acelaşi timp să nu distrugă covorul. Aceasta nu numai că nu-l strică ci chiar îl păstrează, îl reîmprospătează, îl întinereşte. Priviţi.

Vînzătorul continuă să vorbească şi să perie. Întredeschid puţin uşa şi privesc din odăiţa mea.

Vînzătorul stă în genunchi în mijlocul camerei într-un nor de praf şi perie covorul. Nevastă-mea îl priveşte, sprijinită de mobilă, plină de praf dar zîmbind fericită.

— Priviţi cum îşi schimbă înfăţişarea, zice vînzătorul continuînd să perie ; putem spune că acest covor se reînnoieşte, cîştigă o cu totul altă strălucire şi nu se smulge nici măcar un fir. Dumneavoastră vă închipuiaţi că în covorul dumneavoastră era atîta praf ? Stăteaţi înecată în praf şi nu bănuiaţi nimica.

— Nu mi-aş fi închipuit niciodată. Extraordinar ! zice nevastă-mea, şi îl bat aproape în fiecare dimineaţă.

Vînzătorul a terminat de periat covorul şi e lac de sudoare. Se ridică şi priveşte în jur. Lîngă uşă se află valiza de mostre şi din valiza deschisă apar perii peste perii, de toate formele şi dimensiunile.

Vînzătorul se uită în sus. Descoperă lustra. În valiza lui trebuie să fie o perie pentru lustre. Sigur că e. Nevastă-mea bombăne mereu cînd şterge de praf lustrele. E aşa de complicat şi de delicat.

Vînzătorul cere un scaun şi cu o perie în formă foarte curioasă îndepărtează şi praful de pe lustră.

Mă închid din nou în odăiţa mea. Dacă nevastă-mea cumpără toate periile alea, n-are decît, eu nu vreau să mă amestec.

Aud sporovăindu-se iarăşi îndelung, apoi uşa se închide şi, linişte.

Nevastă-mea intră în odăiţa mea şi aprinde o ţigară.

— Cîte ai cumpărat ? întreb.

— Nici măcar una, zice nevastă-mea ; i-am spus că plecăm mîine în vilegiatură şi că o să

cumpărăm la înapoiere. Nu-i adevărat că plecăm dar nu ştiam cum să-l fac să plece după ce a terminat curăţenia. Păcat. Ar putea veni în fiecare zi. A curăţat tot de ţi-e mai mare dragul.

Privim în jur şi nu găsim un firicel de praf.

— Am o grămadă de rufe de spălat, zice nevastă-mea. O, Doamne, de-ar veni reprezentantul vreunei fabrici de maşini de spălat !

Bucătărie în culori

Ce gătesc astăzi ?

Aceasta este prima întrebare pe care şi-o pune o gospodină, indiferent de nivel cultural, educaţie şi apartenenţă religioasă. Dimineaţa, abia trezită din somn, încă moleşită de dulceaţa viselor, gospodina se gîndeşte ce trebuie să facă de mîncare. Trece în revistă în gînd toate posibilităţile.

Asta nu-mi place, asta am făcut-o ieri, asta nu e de sezon, astălaltă e mereu aceeaşi mîncare. Zdrobită, descurajată, impacientată, îi cere bărbatului o sugestie.

— De unde vrei să ştiu eu ? zice bărbatul. Fă ceea ce crezi tu ; mie mi-e perfect egal, mîncare să fie.

— Sigur, ţie nu-ţi pasă de nimic, nu vrei să-mi dai nici măcar o părere, mă laşi pe mine să-mi sparg singură capul, şi pe urmă, cînd vii acasă la dejun şi găseşti o mîncare la care nu te gîndeai,

strîmbi din nas, bombăni, tot pe mine mă scoţi vinovată.

— Langustă, zice bărbatul.

— Îţi arde mereu de glumă, zice nevasta. Ce e aia langustă ? Dă-mi cel puţin un punct de plecare, nu sînt absurdă cum sînt alte femei, să-ţi cer să-mi spui ce trebuie să-ţi gătesc, îmi e de ajuns o idee cît de mică. Ce naiba, eşti un bărbat cu experienţă, ai mîncat în tot felul de restaurante. Spune primul lucru care-ţi trece prin minte, de exemplu : cartof, ficat, ceva de genul ăsta şi de rest mă ocup eu.

Bărbatul închide ochii şi spune primul lucru care-i trece prin minte.

— Spanac.

— Nu e sezonul, zice nevasta, altceva.

— Piper, zice bărbatul.

— O mîncare făcută exclusiv din piper mi se pare puţin exagerat, zice nevasta.

— Numai ca punct de plecare. Pe urmă vezi tu ce să arunci pe lîngă el.

— Mersi. Asta seamănă cu povestea cu ăla care avînd un nasture se întreba ce palton i se potriveşte. N-ai o altă idee ?

— Burtă, zice bărbatul.

— Ei, da. Asta aduce a o idee. Există o mică dificultate. Mie nu-mi place, nici de frică.

— Nici mie, zice bărbatul.

Nevasta suspină, bărbatul îşi pune pălăria şi pleacă, iar valoroasa şi îngîndurata gospodină rămîne să-şi bată capul singură.

Apoi bărbatul se întoarce acasă şi descoperă uimit în farfurie tradiţionalul şi neschimbatul rasol de vacă.

Apoi, într-o bună zi, a început istoria reţetelor culinare.

A cumpărat o carte de bucate groasă, pe care o consultă în fiecare dimineaţă.

— Azi o să mănînci pagina treizeci şi şase, zice soţia. Îţi place ?

— O fi bună pagina treizeci şi şase, zice bărbatul care n-are de loc idee despre ce anume e vorba. Cum o găteşti ? Fiartă sau friptă ?

— Nici fiartă nici friptă, zice nevasta, e vorba de o specialitate. Ceva cu totul special.

— O fi la cuptor, îşi dă cu părerea bărbatul şi pleacă gîndindu-se la pagina treizeci şi şase la cuptor, care trebuie să aibă cam acelaşi gust ca pagina douăsprezece sau cu pagina cincizeci şi patru sau ca toate paginile voluminoasei cărţi de bucate.

Eroica soţie se apucă de treabă. Cumpără trei sute de grame din asta, un chil din aia, o picătură din cealaltă, o jumătate de cutie din astalaltă, apoi aprinde aragazul şi le lasă să fiarbă la foc mic, avînd grijă să mai adauge două sute cincizeci de grame de ceva, o lingură de altceva, apoi le ia de pe foc şi le lasă să se răcească, după ce se răcesc le amestecă, după ce le amestecă le pune din nou pe foc, de data asta la o flacără mai puternică, adaugă, scoate, stinge şi aprinde din nou. După ce s-a răcit toată drăcia o taie felii, le pune pe o farfurie şi începe din nou să bată, să amestece, adăugînd întîi o lin-

gură, apoi încă un pic, apoi o ceaşcă, apoi şapte sute cincizeci de grame, totul timp de o jumătate de oră exact, nu mai mult, pînă cînd se îngroaşă, apoi le scoate şi le deşartă. Patru feliuţe din asta şi două boabe din aia ; le presară şi bagă tot edificiul în cuptor. Trebuie lăsat la cuptor exact o jumătate de oră, nici mai mult, nici mai puţin.

Îndîrjita gospodină se duce să-i comunice vecinei că găteşte pagina treizeci şi şase şi împreună citesc reţeta.

Evident, e vorba de o mîncare foarte gustoasă, o surpriză plăcută pentru soţul care se întoarce trudit şi lihnit de foame.

— E şi pentru voi, zice nevasta, o împărţim pe din două şi aşa cu un fel de mîncare, atît de special, facem fericiţi doi bărbaţi dintr-o lovitură.

— Eu am pus de rasol, zice vecina.

— Rasolul îl poţi servi mîine, zice nevasta, dar nu ca rasol, faci din rasolul vechi o mîncare şi mai gustoasă. La pagina douăzeci şi opt e o reţetă cu privire la rasolul rămas din ziua precedentă. E o mîncare grozavă, s-o mănînci cu ochii.

Se uită la pagina douăzeci şi opt şi văd că se taie jumătate şi se toacă, apoi se adaugă trei sute de grame de cutare, două linguri de cutare şi neapărat un pahar de cutare. Se amestecă cu patru sute de grame de cutare, două gălbenuşuri şi o lingură de cu totul altceva. Se pune la fiert zece minute apoi se ia şi se pune pe o farfurie. Asta cu o jumătate de rasol. Cealaltă jumătate are un cu totul alt destin.

Cealaltă parte a cărnii de vacă se taie felii subţiri, se aşază feliuţele pe o altă farfurie şi se toarnă peste ele o sută douăzeci şi cinci de grame de nu ştiu ce, cîţiva căţei de usturoi şi încă un pic de nu ştiu ce ca să-i dea gust.

Cu rasolul vecinei s-a rezolvat problema mîncării pentru a doua zi şi astfel totul e în perfectă regulă : cu două feluri de mîncare prinzi patru iepuri.

Răsfoiesc cartea de bucate ca să vadă dacă mai e ceva gustos de făcut şi pentru o altă zi.

Pline de entuziasm, schiţează, proiectează, într-un cuvînt pun bazele unui grandios tort destinat onomasticii unei fiinţe foarte apropiate şi pînă atunci hotărăsc să-şi încerce forţele într-un tort mai modest, numai aşa, ca să se antreneze, să capete experienţă.

Apoi bărbatul se întoarce acasă la amiază şi găseşte eternul rasol.

E vorba de rasolul vecinei, pentru că în cuptor trebuie să se fi întîmplat ceva îngrozitor, din care pricină felul special de la pagina treizeci şi şase a sfîrşit-o rău de tot.

— Asta ar trebui să fie pagina treizeci şi şase ? întreabă bărbatul arătînd rasolul pe care-l mai văzuse adeseori în farfurie.

Nevasta n-are chef de glumă. E obosită, a lucrat toată dimineaţa, amestecînd şi bătînd, răcind şi încălzind la foc mic.

Dacă n-ar fi studiat cu atenţie reţetele, pentru a căuta feluri noi de mîncare, dacă n-ar fi pierdut atîta timp discutînd despre proporţia feliu-

ţelor, pagina treizeci şi şase nu s-ar fi ars în cuptor şi bărbatul ar fi gustat o mîncare delicioasă şi ar fi preţuit devotamentul gastronomic al nevestei.

Dar bărbaţii, cu toate calităţile lor în alte domenii, nu sînt capabili să înţeleagă lucrurile astea şi e mai bine să nu mai vorbeşti despre ele. E mult mai decent şi mai uşor să mănînci rasolul vecinei în linişte.

Dar să nu dezarmăm ! Vor încerca din nou mîine şi atunci o să vadă bărbatul ce mîncare straşnică au făcut ! Ei vor mînca cu poftă şi ele vor fi fericite. Există oare pentru o femeie satisfacţie mai mare ?

Vor face cel puţin pagina douăzeci care e mai puţin complicată şi vor fi sigure că nu se va arde în cuptor, pentru simplul motiv că e un fel de mîncare care nu se pune la cuptor.

Apoi într-o zi nevasta a descoperit o carte de bucate frumos şi amănunţit ilustrată. Mîncăruri grozave : fotografiate în culori ! O frumuseţe !

— Nu-ţi lasă gura apă numai cînd le vezi ?

Bărbatul se uită şi chiar că simte că i se trezeşte pofta la vederea tuturor acelor mîncăruri atît de colorat şi apetisant ilustrate.

— Azi îţi pregătesc asta, zice nevasta arătînd un fel de mîncare grozav care pare o pictură de Sciltian. Îţi place ?

— E formidabil, zice bărbatul, poţi să-l pui în ramă şi să-l atîrni pe perete în sufragerie.

E vorba de o cu totul altă tehnică a preparării bucatelor : gustul mîncării nu contează prea

mult, culorile şi formele au cea mai mare importanţă.

Pentru a găti după noua carte de bucate trebuie să ai un simţ artistic foarte dezvoltat, simţul culorii şi al compoziţiei. E şi salată, dar e şi peisaj de toamnă, e ciorba, dar e şi o gingaşă operă de artă, o miniatură japoneză.

Nevasta caută acel jambon care să aibă aceeaşi culoare cu cel din fotografie ; dacă e numai puţin mai deschis, nu se potriveşte cu verdele fasolei. Dacă nu găseşte acel verde, trebuie să caute o fasole cu o altă nuanţă de verde, care se poate combina cu culoarea mai deschisă a jambonului.

Nevasta se consultă cu vecina şi împreună pleacă în căutarea culorilor.

Pun cartea de bucate pe masă, rezemată de perete ca pe un trepied, şi privesc felul de mîncare cu ochii puţin întredeschişi, cum se priveşte o pictură.

— Feliuţele de carne sînt destul de fierte ?

— Ar trebui să mai stea cîteva minute, mi se par puţin cam prea deschise la culoare. Au o garnitură de roşii coapte foarte bine.

— Roşiile pe care le avem nu sînt destul de coapte. Sînt prea palide. Mi-e teamă că nu merg cu portocaliul morcovilor.

— Putem înlocui roşiile cu altceva.

— De culoare roşie n-avem decît cireşele.

— Să punem cireşe. Feliuţe. Mi se pare că feliile mici-mici de cireşe dau mai multă mişcare compoziţiei, îi dau un fel de simetrie.

Se potrivesc cu cele cîteva fire de fasole verde așezate în formă de rază.

— Ar trebui ceva lung și îngust care să poată lega în mod simetric aceste două grupuri.

— De ce culoare ?

— Galbenă.

— Putem să luăm o coajă de lămîie.

— E o idee.

— Acuma trebuie niște sos de culoare foarte închisă care să le permită ridichilor să se detașeze pe acest fond.

— E greu să găsești sos foarte închis la culoare. Ar trebui să-l facem, dar s-ar putea să nu ne reușească așa de închis cum o cere compoziția.

— Culoarea cafelei ar merge bine.

— Foarte bine. Perfect. Punem două ceșcuțe de cafea și totul e în ordine. Mîncarea capătă echilibru cromatic.

Privesc mîncarea pe care, cu atîta talent au pregătit-o, cu o mare satisfacție lăuntrică, întredeschid ochii moarte de fericire. E o adevărată capodoperă.

Așază cu delicatețe capodopera în mijlocul mesei.

Bărbatul, cînd se întoarce acasă, la amiază, privește felul de mîncare cu ochiul unui expert.

— E o operă de artă, zice.

Apoi se așază la locul lui, își toarnă o jumătate de pahar de vin și întreabă dacă se găsește cumva prin bucătărie vreo bucățică de rasol sau puțină brînză cu pîine.

Plasturele

Iată cum stau lucrurile. Un oarecine, care aș putea fi chiar eu, care ar putea foarte bine fi și oricare altul, să zicem ăla care locuiește în apartamentul de deasupra apartamentului meu, sau cel care locuiește dedesubtul apartamentului meu, sau chiar unul care locuiește în celălalt capăt al orașului, se trezește într-o dimineață cu o greutate de cel puțin trei kilograme pe stomac.

Pentru a simplifica lucrurile și a nu jigni atîtea susceptibilități, să presupunem că acel cineva aș fi eu.

Deci mă uit la așternuturi și văd că nimeni n-a pus o greutate de trei kile peste mine în timp ce dormeam. Deci, trebuie să fie ceva înăuntru.

Dar înăuntru ce-ar putea fi, la urma urmei ? Lucrurile obișnuite : plămînii, bronhiile, coastele.

Încerc să tușesc. Extraordinar. Simt ca și cînd între greutate și stomac ar fi un blestemat șmirghel.

— De ce te strîmbi așa ? zice nevastă-mea.

Explic care e situația și mai tușesc puțin.

— Ai stat în curent aseară, zice nevastă-mea. Ți-am spus să pui ceva gros pe tine, dar tu ești încăpățînat, niciodată nu mă asculți. Îți place să fii independent.

— Aseară era cald, zic.

— Ți se părea ție că e cald, zice nevastă-mea, dar era vînt.

— Asta e din cauza fumatului, zic, auzi cum tuşesc.

Mai tuşesc o dată şi-mi ţin mîna pe piept pentru că şmirghelul îşi face treaba şi greutatea de asemenea îşi face treaba.

— Bronşită tabacică, zic, auzi ?

— Îţi spun mereu să nu mai fumezi, zice nevastă-mea, sau să fumezi ceva mai puţin. Oamenii inteligenţi nu fumează. Dar tu nu m-asculţi niciodată, îţi place să ai ideile tale.

— Atunci e vorba de curentul de-aseară sau de fumat ? întreb.

— Bronşita tabacică o ai din clipa cînd te-am cunoscut, zice ea, dar durerea de piept e din cauza curentului.

Iată că acuma ne certăm. Ea pentru curent, eu pentru fumat. Am putea să ajungem măcar la o soluţie de compromis ; în timp ce stăteam în curent, fumam. Dar nimeni nu vrea să cedeze, rămînem fiecare neclintiţi pe poziţiile noastre. În mod logic ar trebui să cedez, să abandonez teza fumatului şi să îmbrăţişez teza curentului ; dar chiar şi aşa, tot soţia ar avea dreptate, fiindcă mi-a spus mereu să nu mai fumez şi aseară mi-a spus să nu stau în curent. Dar e o chestiune de principiu.

Aprind o ţigară dar după primul fum o arunc. Imposibil să fumez ; parcă îmi intră nisip în plămîni.

Cînd cineva se află în poziţie orizontală şi simte o greutate pe stomac, dacă se ridică, greutatea se duce în jos. Eu însă mă ridic şi greutatea rămîne tot la locul ei.

— Ştiu eu ce-i de făcut, zice nevastă-mea. E foarte liniştită şi sigură de ea şi are proiecte care mă privesc direct. Spune de asemeni că eu nu mai am vîrsta pe care o aveam cîndva. Am avut-o, dar n-o mai am.

E adevărat, n-am negat niciodată evidenţa, dar e chiar nevoie să mi-o amintească de fiecare dată ? De ani de zile ştiu că am o anumită vîrstă. „O vîrstă anumită" e o vîrstă care merge de la treizeci la şaizeci de ani. Cînd cineva începe să aibă treizeci de ani are o „anumită vîrstă". Vîrsta la care ies la iveală păcatele tinereţii, zice ea.

Şi atunci iată că trebuie să fumezi mai puţin şi să nu stai în curent.

Cîndva am stat ud leoarcă la un picior trei zile şi n-am păţit nici pe dracu. Povestesc întîmplarea asta de cîte ori am ocazia, şi toţi sînt de părere că numai o matahală cu o sănătate de fier putea să stea cu un picior ud trei zile fără să se îmbolnăvească.

Acum însă e cu totul altceva. Sînt alte timpuri. Nevastă-mea zice că n-aş putea sta ud la un picior nici măcar o jumătate de zi. Acum nu mai sînt un om sănătos, acum am deja o „anumită vîrstă".

E adevărat că timpul zboară, dar e neplăcut să ţi se amintească asta ori de cîte ori tuşeşti sau te doare un genunchi.

Mă gîndesc mereu la toate aceste reproşuri în timp ce mă învîrt prin casă, deschid un robinet, îl închid, privesc pe fereastră, beau o ceaşcă

de lapte, citesc o scurtă ştire într-un ziar de acum cîteva zile.

Am dat de dracu, nevastă-mea zice că ştie ea ce are de făcut.

Îmi aduce un plic :

— O scrisoare ? zic.

— Nu. Cine să-ţi scrie ţie ? zice nevastă-mea şi deschide plicul, e vorba de un plasture.

— Care plasture ?

— Ăsta, zice, ţi-l pui pe piept şi gata, durerea s-a dus. Mie mi-a făcut întotdeauna bine la reumatism. E cel mai bun medicament.

— Reumatismul tău e o problemă nouă, zic, nu mi-ai vorbit niciodată despre el.

— Face bine la toate, zice. Medicina a inventat leacuri bune pentru toate durerile. Te simţi mai bine ?

— Tot rău, zic, şi tuşesc, ca să dovedesc că tratamentul ei nu-i bun de nimica.

— Ai să vezi că mîine ai să te simţi mai bine, zice ; ridică-ţi maioul.

Îmi ridic maioul şi are loc aplicarea tratamentului salvator.

Scoate plasturele din plic, dezlipeşte tifonul de pe el şi-l întinde cu delicateţă.

— Aici ? zice.

— Mai la dreapta, nu, în mijloc.

— Aici ?

— Mai sus. Aşa, acolo.

— Stai liniştit, şi apoi aşază plasturele pe piele şi îl lipeşte bine de tot.

— Trebuie să stau în pat ? zic.

— Nu, zice, poţi foarte bine să te scoli şi să faci tot ce-ţi trece prin cap. Mîine n-o să mai ai nimic. Mîine o să fim sănătoşi.

Mîine n-o să mai am nimic ? Asta nu-i atît de important. Important e că n-am hotărît încă dacă m-am îmbolnăvit din pricina fumatului sau a curentului. Eu susţin teza fumatului, ea susţine teza curentului.

Pe trotuar, nevastă-mea stă de vorbă cu portăreasa.

Aud pe portăreasă întrebînd cum mă mai simt şi dacă plasturele s-a lipit bine, fiindcă dacă plasturele nu-i bine lipit, degeaba, nu ajută la nimic. Sigur că e lipit bine, zice nevastă-mea care ştie ce e aia un plasture, dar şi doamna care locuieşte alături se pricepe la plasturi. Amîndouă sînt competente şi iubitoare. Şi bărbatul portăresei are o „anumită vîrstă" ; nu e chiar de vîrsta mea dar are acea blestemată, vastă şi misterioasă „anumită vîrstă" care merge de la treizeci pînă la şaizeci de ani.

Tot blocul ştie că am un plasture pe piept.

Domnul de la etajul trei mă salută pe scară. De cînd am un plasture, mă salută cu mai mult respect.

— Cum vă simţiţi ? zice zîmbind.

— Bine, zic. Ceva mai bine, o să mă fac bine cu siguranţă. Drăcia dracului s-a cam lipit şi mă cam mănîncă.

— Te supără dar văd că îl poţi suporta. Pe urmă te obişnuieşti. Simţiţi căldura ?

— Puţin, zic, eu credeam că o să fie mai cald.

— Asta depinde de plasture. Ce plasture e ?

— Nu ştiu ce marcă e. E mare cît o hîrtie de o mie şi are o grămadă de găurele.

— Îl ştiu. Îl ştiu foarte bine. Îl folosesc şi eu. Uneori pe spate, uneori pe piept. O să vedeţi că o să vă facă bine.

— Da. Sigur că o să-mi fie bine. Pînă una, alta, greutatea e tot acolo şi smirghelul a devenit un şmirghel cald, lipit parcă pe un regiment de purici.

Şi băcanul îmi cere veşti despre plasture şi i le dau cu plăcere.

Toţi ştiu că sînt bolnav, că mi-am pus un plasture, dar în ziar nu s-a scris nimic. Găsesc toate ştirile din lume. Ce face America şi ce face Anglia, furtul de la gară. Pe urmă anunţurile, reclamele.

E şi o reclamă cu plasturele. Un domn mustăcios, pe jumătate gol şi cu plasturele pe piept. Şi el s-a sculat în dimineaţa aceea cu greutatea pe piept, dar acuma în locul greutăţii are binecuvîntatul plasture şi e fericit. Sîntem prieteni. Avem aceeaşi soartă. Mi se pare că l-am cunoscut undeva. Poate că l-oi fi întîlnit aseară în timp ce ieşisem la plimbare să iau aer — lua şi el aer.

Aş vrea să-l întreb dacă fumează şi dacă e de acord cu nevastă-sa că e vina curentului, nu a fumatului. Dar cum să fac ?

Mîine cred că am să fiu şi eu ca el : fericit că plasturele a făcut să-mi treacă durerea.

Toţi ştiu că mi-am pus un plasture pe piept. Parcă se vede plasturele prin haină şi prin cămaşă. Dar nu se vede. Se vede numai că am o „anumită vîrstă", şi e de ajuns ca cineva să aibă o „anumită vîrstă" pentru ca să înţeleagă că are plasturele pe piept.

Cum te îmbolnăveşti puţin, cum se găseşte un „binevoitor" care denunţă secretul, care răspîndeşte zvonul. Unul care a intrat pe ascuns în casă şi a şterpelit plicul în care a fost plasturele cu instrucţiunile în vigoare şi lista bolilor pe care le vindecă. Apoi te-a fotografiat. A expediat o copie în Belgia. O altă copie în Elveţia. O altă copie la Paris.

Blestemata mîncărime n-are de gînd să mă părăsească şi mai simt şi o oarecare fierbinţeală. Greutatea mă apasă şi tusea e la fel de sîcîitoare.

Pînă la urmă, tusea m-a lăsat, greutatea nu mă mai apasă. Trebuie să-mi scot plasturele, am apucat şi ziua asta. Dar cum ? Să-l scot pur şi simplu ? Scoaterea plasturelui trebuie să fie un eveniment, o ceremonie la care e bine să inviţi toţi prietenii, toţi cunoscuţii şi să le dai să bea şampanie.

Mi-am scos plasturele. Toţi îmi fac complimente, mă îmbrăţişează şi mă felicită.

În fond, ce atîtea mofturi pentru un pîrlit de plasture ! E adevărat că îmi pun pentru prima dată un plasture, dar acuma, cînd am o „anumită vîrstă", cine ştie cîte altele va trebui să mai pun. Poate pe spate, pe picioare, pretutindeni. Într-o zi o să veniţi să mă vedeţi şi o să am o faţă zîmbitoare, la fel de zîmbitoare ca cea din reclamă, dacă nu şi mai zîmbitoare.

Întotdeauna pățesc așa cînd fac un lucru pentru prima oară. Îi dau o importanță enormă. Asta, numai la început. Dar pe urmă mă obișnuiesc.

Nasturele

Știți povestea și dilema metroului. Se discută dacă e necesar sau nu, dacă e chiar absolută nevoie să se facă așa ceva sau dacă nu ne putem lipsi de un asemenea progres. Dar un oraș care se vrea modern trebuie să aibă neapărat un metrou, altfel nu e la înălțimea acestor timpuri mărețe, sau dacă n-are metrou un oraș se mai poate numi un oraș modern ?

În fond, părinții noștri au trăit fără metrou și n-au pățit nimic din cauza asta.

Se discută, se emit idei pentru și contra, și cine e pentru metrou și cine e împotrivă. Apoi, în sfîrșit, după ce toți s-au întrunit și au spus tot ce era de spus, se hotărăște să se construiască. Și iată că trebuie să faci rost de pițule, se caută pițule și se găsesc pînă la urmă pițule, apoi trebuiesc începute lucrările și lucrările nu încep niciodată, se tot amînă fiindcă așa și pe dincolo, și sînt controverse, și trebuie să treacă ba pe aici, ba pe dincolo. Pe urmă cineva se duce să vadă în alt oraș cum este făcut metroul, nu pleacă singur, invită și o companie plăcută.

În sfîrșit, e o treabă care se tot lungește și toți așteaptă acest faimos metrou care nu mai vine.

Nu numai cu metroul se întîmplă așa, ci și cu noile autostrăzi, și cu noile poduri, și cu noile tunele. Și chiar cu nasturele de la palton.

Se recunoaște în principiu că nasturele e absolut necesar. Dar problema nu e niciodată pe deplin clarificată, totdeauna mai e ceva de discutat.

Domnul Glauco Pardon, de cum dă frigul, se duce să-și ia paltonul de anul trecut din șifonier, îl scutură bine pentru a îndepărta naftalina ; scos la aer, mirosul naftalinei dispare. Ar trebui pus pe balcon ca să stea mai mult timp la aer, dar frigul a venit pe neașteptate și domnul Glauco, friguros ca toți oamenii serioși, nu poate să mai aștepte. Îmbracă paltonul așa, cu miros de naftalină, și cînd să iasă din casă vrea să-l încheie.

Atunci își dă seama că lipsește un nasture, și chiar cel de la mijloc.

Comunică asta soției și soția, ca orice soție, zice că e imposibil ; cînd a pus bine paltonul în șifonier, la sfîrșitul iernii trecute, nasturele era la locul lui. S-a rupt singur, în șifonier ? Asta e nebunie curată.

Poate că nasturele nu s-a rupt singur, dar asta nu se va ști niciodată, ceea ce se știe sigur e că nasturele de la mijloc a dispărut. Soțul și soția inspectează șifonierul, nasturele nu mai e. Nu e nici măcar în buzunarele paltonului, cum ar fi fost firesc. Soțul face observația de bun-simț că nasturii de obicei nu se găsesc în buzunarele paltonului, ci cusuți la locul lor.

Soţia atrage respectuos atenţia domnului Glauco Pardon că posesorul paltonului ar trebui să aibă mai multă grijă de lucrurile sale, şi cînd nasturele se rupe să-l ia şi să-l păstreze pentru ca să poată fi cusut la loc.

Logica discuţie are loc în timp ce domnul Glauco Pardon e îmbrăcat cu paltonul. Soţul afirmă că el nu era în palton cînd paltonul era în şifonier.

Argumentul domnului îi pare doamnei din cale afară de şubred.

— Cînd pierzi un nasture ar trebui să pierzi şi butoniera, zice domnul Glauco Pardon. În acest fel, lipsa nasturelui ar putea trece neobservată. Dar butoniera din păcate n-o pierzi niciodată şi rămîne la locul ei, netulburată şi intactă, făcînd şi mai evidentă, prin prezenţa ei, lipsa nasturelui.

— Nu se poate să pierzi o butonieră, zice soţia, dar tu eşti atît de dezordonat şi atît de lipsit de simţ practic, încît ai fi capabil chiar s-o pierzi.

Soţul susţine că s-ar putea începe lucrările de coasere, dar soţia menţionează că mai întîi ar trebui procurat un nasture la fel cu ceilalţi dacă, bineînţeles, domnul Glauco nu vrea să-i coasă un nasture de altă culoare.

— E bun şi un nasture de altă culoare, zice domnul Glauco. Ţinta mea supremă e să-mi închei paltonul.

Şi domnul Glauco iese cu paltonul fără nasture. Domnul Glauco nu se mai gîndeşte la

această problemă, se ia cu alte griji şi uită de nasture.

Aşa se întîmplă şi cu celelalte lucruri. În lipsa metroului, te mulţumeşti şi cu tramvaiul, şi la metrou nu te mai gîndeşti. Nici nu-i nevoie. Are cine să se gîndească la toate aceste probleme în timp ce noi sîntem ocupaţi cu treburile noastre.

Aşa i se întîmplă şi domnului Glauco Pardon. El pleacă şi se întoarce zilnic cu paltonul lui, şi de fiecare dată cînd îl îmbracă şi dă să-l încheie, observă că lipseşte nasturele, în timp ce butoniera e mereu la locul ei. Trec zilele şi săptămînile. Nasturele lipseşte şi e natural să lipsească fiindcă nimeni nu ia hotărîrea să-l coasă.

Cu timpul, domnul Glauco Pardon se ridică la abstracţii.

Protestează în mod public, afirmînd că cei însărcinaţi cu lucrările de reparare şi întreţinere a îmbrăcăminţii ar trebui să se preocupe mai îndeaproape de a păstra în deplină stare de funcţiune piesele ce le-au fost încredinţate. Teoria necesităţii nasturilor nu e o teorie modernă. Putem chiar să ne lipsim de un metrou, suportînd ironia oraşelor care au aşa ceva, dar nasturii au existat dintotdeauna, şi acolo unde e o butonieră trebuie să fie şi un nasture.

Soţia domnului Glauco contestă acest punct de vedere. Îl contestă nu din capriciu, ci fiindcă îl găseşte neîntemeiat. Nu e adevărat că acolo unde e o butonieră trebuie să existe şi un nasture.

Ea își susține teoria aducînd drept exemplu reverele hainei și reverele paltonului. Pe reverul din stînga există o butonieră dar pe reverul din dreapta nu există un nasture. Iată demonstrat negru pe alb faptul că butoniera nu implică obligativitatea nasturelui. Tot așa un nasture nu cere neapărat o butonieră, cum o dovedesc mînecile unor haine care au doi sau trei nasturi la manșete, fără butoniere. Și unii nasturi la unele haine și la unele paltoane.

Polemica ia forme violente. Domnul Glauco observă că exemplul doamnei e cam forțat. E vorba aici de un nasture care trebuie încheiat în față. Butoniera o dovedește indiscutabil. Butoniera există. Sînt două soluții : sau se coase nasturele, sau se coase butoniera. Dar nu e ușor să coși o butonieră. Treaba asta comportă o cheltuială care nu poate fi indiferentă, pentru o cîrpeală ; se poate stopa, dar o să se vadă locul. Asta, fără să mai pui la socoteală faptul că stopatul unei butoniere e o treabă infinit mai complexă decît cea a cusutului unui nasture. Dar în vremurile de astăzi se observă și alte asemenea neconcordanțe. Se întîmplă adeseori că pentru a repara o stradă veche se cheltuiește mai mult decît pentru a face una nouă.

Soția îi explică că, din punctul ei de vedere, n-are de loc intenția să coasă butoniera.

Va fi cusut nasturele, natural, pentru că, la urma urmei, într-un fel e chiar normal să fie cusut nasturele.

Domnul Glauco Pardon răsuflă mulțumit. E mulțumit că dorința lui a fost, în sfîrșit, înțeleasă.

E întocmai ca afacerea cu metroul pe care pînă la urmă, după atîtea discuții, cu toții l-au considerat într-adevăr necesar și au admis că trebuie făcut fără doar și poate, fiindcă un oraș fără metrou nu se mai cheamă oraș, tot așa după cum un palton fără nasture nu se mai cheamă palton.

După trei zile încep lucrările. Soția domnului Glauco a cumpărat materia primă și a pregătit tot materialul necesar — și clipă solemnă — face prima împunsătură de ac.

Dar, curînd, nasturele cel nou-nouț se dovedește întrucîtva deosebit de ceilalți doi, întrucîtva deosebit și chiar ceva mai mic. Cît despre culoare, poate că ea ar merge, adică ai putea să mai treci cu vederea o imperceptibilă deosebire de nuanță, dar cu mărimea nasturelui treaba e mai complicată. Nasturele fiind ceva mai mic, butoniera se dovedește prea mare, compromițînd în mod total funcționarea mecanismului.

Domnul Glauco susține că s-ar putea strîmta butoniera numai să aibă o dată nasturele cusut. Nimeni n-ar putea să-și dea seama că paltonul are un nasture și o butonieră ceva mai mici decît restul.

Dar partea adversă refuză să dea curs acestei idei. Își strînge catrafusele și suspendă pe moment lucrările. Dacă facem o treabă, s-o facem la modul serios. Trebuie găsit un nasture la fel cu ceilalți doi nasturi. Oricare altă soluție miroase a compromis.

Pentru mai multă siguranță taie dintr-o lovitură de foarfece un alt nasture al paltonului, cel

de jos. Va servi ca mostră pentru cumpărarea materialului necesar.

Prin această operaţie, paltonul domnului Glauco are un singur nasture şi trei butoniere. Paltonul poate sta încheiat la un singur nasture pînă cînd soţia va găsi soluţia ideală.

Acel singur nasture rămas, se gîndeşte domnul Glauco, ar trebui să fie întărit fiindcă atîrnă în mod înspăimîntător, agăţat de cîteva fire care se tot lungesc şi se subţiază. Acel singur nasture e supus unui efort prea mare faţă de posibilităţile lui modeste, lipsindu-i ajutorul celorlalţi doi nasturi.

Mai trec cîteva zile şi într-o dimineaţă iată că pe neaşteptate lucrările reîncep. Soţia domnului Glauco ia paltonul şi arată doi nasturi : cel pe care îl tăiase ca mostră şi cel nou, abia cumpărat.

— E o minune că am găsit unul la fel, zice, nu prea se mai găsesc nasturi din ăştia.

E pe punctul de a începe lucrările dar îşi dă seama că cel de-al treilea nasture, ultimul care rămăsese, lipseşte.

Se întreabă, la modul cel mai simplu, ce a putut să se întîmple cu el, dar domnul Glauco nu ştie. Poate că l-a pierdut cînd şi-a scos paltonul ultima dată, sau poate mult mai înainte. De cîteva zile nu se mai încheia la palton de frică să nu piardă acel ultim nasture care atîrna în mod înspăimîntător.

Discuţia ia forme tot mai abstracte dar e inutil să tot discuţi. Nasturii sînt tot doi ; lipseşte al treilea.

Se hotărăşte să-i coasă pe cei doi provizoriu, în locul în care erau înainte, lăsînd în continuare liberă vechea butonieră.

Lucrările progresează simţitor. Pentru moment, domnul Glauco va ieşi aşa, între timp soţia va cumpăra o serie completă de nasturi la fel, apoi îi va tăia pe cei doi şi îi va înlocui.

Cam acestea sînt — în linii mari — proiectele de viitor.

Timpul zboară, nasturele lipseşte în continuare. Domnul Glauco Pardon se întreabă dacă cercetările continuă şi n-are nici un motiv să se îndoiască ; lucrările progresează. Dar va veni primăvara şi atunci va trebui să lase paltonul în şifonier.

Semăna într-un fel cu ceea ce se întîmpla şi cu metroul, în fond.

Zile de zăpăceală

Ai scris ? Am scris. Au răspuns ? Atunci trebuie să ne amintim să telegrafiem înainte de a pleca pentru a comunica ora exactă a plecării. Mai bine să telegrafiem ora exactă a sosirii, altfel trebuie să facă tot felul de calcule pentru a şti la ce oră anume soseşte trenul. Deci trebuie să ne amintim să telegrafiem în ziua dinaintea plecării ora exactă a sosirii ; pînă atunci trebuie să demontăm perdelele, să facem sul covoarele, să acoperim fotoliile, să punem bine cuverturile. Tu

vii acasă puțin mai devreme de la birou. E atîta treabă de făcut încît singură n-am s-o scot la capăt.

Mai e o săptămînă, e timp. Dar săptămînile trec repede, apoi ne trezim în ultimul moment și mai avem o mulțime de lucruri de făcut și nu mai e timp. Pînă una alta trebuie mers în pivniță după cufăr.

În el sînt lemne. Ce să faci ? Faci ceea ce face orice soț iubitor. Scoți lemnele și aduci sus cufărul. Dar valizele unde sînt ? Sînt la locul lor. Scoate valizele dar cine știe dacă sînt de ajuns, e atîta bagaj ! Ajung, da. Eu zic că e de ajuns cufărul. Expediem cufărul și plecăm fără valize, cu mîinile goale. E mai frumos așa, să călătorești cu mîinile goale, e un mare avantaj.

Pînă una, alta, împachetezi lucrurile pe care nu le folosești, și apoi trebuie să cumpărăm niște lucruri care ne lipsesc și de care avem neapărată nevoie. Costumele de baie, de exemplu. Eu mă duc să cumpăr costumele de baie și tu te duci la frizer să-i tundă pe ăia mici. Totuși, poate costumele de baie de anul trecut mai sînt încă bune.

Imposibil. Nu sînt bune. Copiii au crescut. Copiii cresc repede. Cel mai mic a crescut enorm într-un an. Ia uite, nu-i mai sînt buni nici pantalonii pe care i-am făcut acum două luni.

Iată costumele. E ușor să-ți dai seama. Uită-te aici. Costumul ăsta trebuie aruncat, ăsta, al celui mai mare, merge pentru cel mai mic. Tu, ia încearcă-l.

Cel mic începe să țipe că el nu vrea să încerce costumul și nu-i chip să-i scoți pantalonii.

I-l incercăm peste pantaloni, și așa îi e bun. Dar e găurit peste tot.

Moliile, moliile astea blestemate au distrus costumul. Hai, scoate-ți costumul și mergem să-ți cumpărăm altul.

Copilul nu mai vrea să-și scoată costumul și începe să urle. Îi place să stea cu chiloții de baie peste pantalonași, i se pare că e travestit în nu știu ce și începe să alerge fericit prin casă.

Trebuie să mergem cu el să-i cumpărăm costumul și să se tundă. Pentru a cumpăra costumul poți să mergi și fără copil, dar pentru a-l tunde e nevoie de copil. Nu poți să duci la frizer alt copil pentru a-l tunde pe celălalt. Nu se poate.

Atunci tu rămîi acasă și eu mă duc să cumpăr costumul. De ce culoare zice să-l iau ?

Ia-l albastru, albastru nu-mi place, îmi place galben, galben îi place fetiței celei mari, ei îi place roșu, celuilalt verde, unul zice că-l vrea alb, altul zice că-l vrea negru.

Dar cîți copii sînt ?

Patru, zice mama, ce descoperire ! cîți trebuie să fie ? Au fost patru și tot patru sînt. Atunci galben pentru cea mare, albastru pentru al doilea, alb pentru al treilea și negru pentru al patrulea.

Toți protestează în afară de cel mic care aleargă prin casă cu rigla înfiptă în pantaloni ca o sabie.

Pleacă cu toţii în afară de al doilea şi al treilea care trebuie să se tundă.

În sfîrşit, reuşesc să-i scot chiloţii de baie îi spun că trebuie să ne ducem să cumpărăm bomboane.

Ne ducem să cumpărăm bomboane şi pe urmă intrăm la frizer.

E o mulţime de lume şi trebuie să aşteptăm. Cel mai mic începe să alerge printre picioarele frizerilor. Vrea pensula.

Ce pensulă ? Ai atîtea acasă. Nu, pensula cu săpun, aia de colo.

Un frizer i-o dă şi copilul săpuneşte tot capul calului de lemn aflat pe scaunul pentru copii. Apoi săpuneşte faţa fratelui său care începe să plîngă, şi pantalonii unui client care începe să urle.

Trebuie tuns repede înainte de a pune la cale vreo altă trăsnaie. Îl aşezăm pe scaun, călare pe calul de lemn. Începe să urle de îndată ce vede foarfecele şi pieptănul.

Bărbierul întreabă dacă trebuie să-i dea el o palmă sau dacă e mai bine să i-o de taică-său. I-o dau eu, şi pe urmă îi dă una şi bărbierul. Vine un frizer şi întreabă dacă trebuie să-i dea şi el una.

Copilul începe să urle şi mai tare şi clienţii protestează. Unul are o tăietură pe un obraz.

Bărbierul cu o mînă ţine nemişcat capul copilului, cu cealaltă dă să-i taie părul cu maşina.

Copilul îl apucă de mînă şi-l muşcă.

Îl iau de subsuori şi-l dau jos de pe scaun, îi dau o palmă şi-i cer scuze bărbierului. Fiecare meserie îşi are avantajele şi dezavantajele ei.

Nu-i nimic, zice bărbierul, sînt obişnuit cu copiii. Să încercăm cu celălalt. E mai liniştit şi dacă cel mic vede că celălalt se lasă tuns fără să protesteze, o să stea şi el.

Îl punem pe celălalt în fotoliu călare pe calul de lemn.

Ăsta e chiar un adevărat omuleţ, ia uite cît e de cuminte. Vrei o bomboană ? Da, mulţumesc.

Ia uită-te cum stă la tuns ! Nu-i aşa că nu simţi nimic ?!

Copilul sare în sus şi scoate un urlet de era gata să-şi înfigă foarfecele în ureche. Se aude un „şşş, şşş" şi se vede un nor de ceaţă. Cel mic a pus mîna pe un pulverizator de colonie şi-i stropeşte picioarele celui mare.

Încerc să pun mîna pe el dar fuge din prăvălie, alerg după el un timp dar nu reuşesc să-l prind. Mă întorc înapoi.

Plătesc şi plec cu cel mai mare. Zic că o să vin altă dată, cînd cel mic o să se facă mai mare o să reuşim să-l tundem. Am să aduc mai tîrziu pulverizatorul, cînd o să reuşesc să i-l smulg din mîini.

Ne ducem spre casă şi cel mic ţîşneşte dintr-o poartă şi stropeşte în faţă lumea cu colonie. Lumea protestează. Mă urmează pînă acasă dar abia dau să-i iau pulverizatorul că şi începe să urle.

În sfîrşit, te-ai întors. Dar cum l-au tuns pe ăsta ? l-au nenorocit capul ! Trebuia să-l ia mai

sus, cărarea mai încoace. Ia te uită ce urît e. Dar tu nu erai acolo ! Şi pe ăsta ? De ce nu l-au tuns ?

Încearcă tu. Eu o să mă mai duc cu el cînd o să aibă douăzeci de ani, şi e o adevărată minune că frizerul nu mi-a spart capul.

Cîte necazuri ! Eu am cumpărat costumele şi n-a protestat nici unul. Cu copiii trebuie să ştii să te porţi, să ai răbdare, şi voi bărbaţii n-aveţi răbdare. Mititelul de el. O să-l duc eu la frizer, la mare. Acuma nu mai e timp, e prea tîrziu.

Dar dacă mai sînt trei zile pînă la plecare ? Păi sigur, nu te gîndeşti cîte mai sînt de făcut ?!

Unde e cufărul ? Ajunge cufărul. Anul ăsta nici o valiză, să nu mai aud de valize şi geamantane, expediem cufărul şi plecăm cu mîna goală.

Începem să aşezăm în cufăr cearceafurile, apoi pătura, apoi aia, apoi cealaltă. Tu dă-mi lucrurile şi eu le pun în ordine. Trebuie să încapă cît mai multe lucruri cu putinţă, fiindcă trebuie să plecăm fără valize.

Nu, asta nu, nu e nevoie de ea, asta s-o lăsăm afară, asta s-o punem deasupra, altfel se mototoleşte toată. Apropo, fierul de călcat electric, pijamaua ta, ciorapii. Ai văzut costumele ? Sînt în pachetul ăla. Nu, e inutil să le desfaci, le punem aşa că ocupă loc mai puţin. Şi pe ăsta unde-l punem ? Nu mai e loc.

Ar trebui o valiză, dar una mică. Cît mai mică cu putinţă, şi o valiză mică e ca şi cum ai fi cu mîinile goale. Sîntem atîţia şi o ducem pe rînd fiecare.

În asta nu mai încap lucruri, e plină. Ia valiza mai mare. E totuna, mică sau mare, e de ajuns să fie o singură valiză. Şi pe urmă nici nu e chiar aşa mare.

Scoate lucrurile din valiza mică şi le pune în valiza ceva mai mare.

Dar costumele unde le-ai pus ? Sînt încă afară. Acuma nu mai încap şi pe urmă a rămas pe dinafară şi lenjeria celei mari, şi pantofii mei. Toate nu încap. Să luăm valiza aia şi mai mare, haidem, fiindcă tot luăm una singură chiar dacă e ceva mai mare, nu contează. Şi pe urmă nici măcar nu e enormă. Pare cam mare, dar cînd o închizi îţi dai seama că e o valiză obişnuită, nici prea mare, nici prea mică.

Uite, aşa. Scoate toate lucrurile din valiză şi le pune în cea mare dar apoi tot băgînd şi iar băgînd în ea, la un moment dat şi valiza mai mare devine neîncăpătoare pentru a înghiţi tot ceea ce trebuie să înghită.

Ştii ceva ? Dacă o să luăm şi o valijoară mică asta nu înseamnă cine ştie ce prăpăd. Sînt doar atîţia oameni care pleacă cu două valize !

Se înţelege că încet-încet valizele sporeau. Nu ca mărime, ca număr.

Cîte valize sînt în casă ? Patru. Toate sînt burduşite şi dacă ne uităm bine a mai rămas ceva pe dinafară.

Să nu disperăm. Să căutăm o soluţie rezonabilă. S-ar putea face cel puţin un pachet. Nu tocmai pachetul o să ne dea cea mai mare bătaie de cap. Acuma cînd sînt atîtea valize, un pîrlit de pachet în plus sau în minus nu mai contează.

12 — E acasă domnul Brambilla ? — c. 2500

Şi-acuma gata, nu mai e nimic de luat?

Dar poate că e mai bine să grăbim plecarea cu cel puţin o zi. Cu cît trece timpul, cu atît mai mult îţi dai seama că mai e ceva care îţi trebuie neapărat şi pe care nu-l poţi lăsa acasă.

Un om de treabă care să ne împrumute vreo două valize se găseşte oricînd.

Nu putem pleca mai devreme, am anunţat dinainte cînd sosim. Tu vino acasă repede de la birou că avem o mulţime de treburi. Trebuie să dăm jos perdelele, să facem sul covoarele, să facem bagajele.

Mai sînt două zile, valizele s-au făcut şase, mai e o zi, valizele s-au făcut opt.

Bun, plecăm cu zece valize, în sfîrşit. Cu zece — dar plecăm! Din fericire e frig şi plouă.

Şi o să vezi că o dată ajunşi acolo, cu vremea asta păcătoasă, o să avem nevoie de haine groase! Şi iarăşi nu ne-am luat ce ne trebuie.

Pensiune de familie

Cineva spuse: anul ăsta — la pensiune[1]! Un moment, nu e vorba de a ieşi la pensie în sensul că încetezi să mai lucrezi şi ieşi la pensie, ci e vorba de a te duce la o pensiune la mare, să te odihneşti şi să te întremezi într-o pensiune de familie.

[1] În italiană *pensiune* are şi sensul de „pensie" şi de „pensiune".

Cineva spune: anul ăsta s-a terminat, nu mai vreau să fac ca în alţi ani, să-mi duc familia la mare într-o casă cu chirie şi pe urmă nevasta să trebuiască să robească ca şi la oraş, să facă de mîncare, curăţenie, să spele etcetera, astfel încît nu-i rămîne nici o clipă să se odihnească. Cînd te hotărăşti să pleci în concediu, pleci în concediu, şi faci în aşa fel încît să nu ai nimic de făcut şi să te poţi bucura de binefacerile naturii ziua întreagă, de dimineaţa pînă seara.

Şi atunci, natural, cauţi o pensiune de familie, unde la treburi se gîndesc alţii, pe cînd tu trebuie să te gîndeşti doar să te duci la plajă să te bronzezi, sau să stai la umbră sub umbrelă — cum dorim, la urma urmei.

Proprietăreasa pensiunii stabileşte o sumă pentru tot: dormit, mîncat, şi în felul acesta plăteşti o anumită sumă pe zi, care e desigur ceva mai mare fiindcă se adaugă şi suplimentele.

Dar treaba cu suplimentele e cu totul altceva. În cazul ăsta e necesar să vezi cam cum se petrec lucrurile într-o pensiune.

Sînt tipuri de pensiuni care sînt chiar de familie, în sensul că te duci într-o casă care este de fapt casa unei familii care închiriază camere în timpul sezonului, în tovărăşie cu un birt care pregăteşte masa.

Familia are un apartament care nici măcar nu e prea mare: patru încăperi, să zicem, plus un coridor şi o baie.

În timpuri normale, adică în lunile în care nu e sezon, familia trăieşte în cele patru încăperi, ca o familie obişnuită; cele patru încăperi de-

abia le ajunge, pentru că familia e compusă dintr-un tată, dintr-o mamă, un fiu şi un nepot. Apartamentul în acele luni are două dormitoare, o sufragerie şi o bucătărie, în afara băii şi a coridorului.

Totul e aşa cum scrie la carte.

Dar abia începe sezonul, şi printr-o minune administrativ-gospodărească, apartamentul se transformă.

Şi e greu să înţelegi cum naiba s-a săvîrşit miracolul : apartamentul are tot aceleaşi dimensiuni, şi totuşi se preschimbă în cinci dormitoare bune de închiriat la cinci familii. Stăpînii casei însă trebuie să doarmă şi ei pe undeva, dar nu poţi să-ţi dai seama unde dorm.

Au fost făcute cercetări îndelungi pentru a se încerca să se rezolve această problemă. Unii susţin teoria că proprietarii casei ar dormi într-un dulap din coridor, dar după măsurători atente şi obiective s-a ajuns la concluzia că dimensiunile dulapului sînt insuficiente pentru a adăposti măcar o parte a familiei.

Alţii afirmă că absenţa paturilor din bucătărie exclude categoric posibilitatea ca membrii familiei proprietarului să doarmă în bucătărie, dar alţii, la fel de competenţi şi de obiectivi, susţin pe de altă parte că membrii familiei pot foarte bine să doarmă aşezaţi pe scaune şi cu capul pe masă, sau că pot improviza paturi confortabile care sînt însă ascunse cu grijă în timpul zilei.

Dacă intrăm dimineaţa devreme în orice pensiune, întîlnim pe coridor un bărbat cu săpunul şi prosopul în mînă.

E vorba de un locatar al pensiunii care locuieşte într-una din cele cinci camere închiriate, şi care, îmbrăcat într-o pereche de pantaloni, un maiou şi cu o pereche de papuci, aşteaptă cu prosopul pe spate şi săpunul în mînă să intre în baie.

Bărbatul se plimbă înainte şi înapoi, mormăind şi bolborosind.

Se aude clar apa de la chiuvetă.

Apoi se deschide uşa uneia din cele cinci camere şi o femeie scoate capul, se retrage şi constată : „E tot acolo".

Putem intra în oricare din cele cinci camere. Să încercăm să intrăm în prima din ele.

Aici e o doamnă cu doi copii.

Doamna e aşezată pe marginea patului, îmbrăcată într-un capot, are un prosop pe umăr şi o bucată de săpun în mînă.

Cei doi copii stau pe scaune, au pantaloni scurţi, un maiou, şi ţin pe umăr un prosop.

Toţi privesc spre uşa cu geam şi prin geam se vede umbra celui care se plimbă furios încoace şi-ncolo pe coridor.

În camera de dincolo, peisajul e aproape asemănător.

Aici e un soţ şi o soţie. Soţia e îmbrăcată în capot, şade pe marginea patului, are un prosop pe umăr şi o bucată de săpun în mînă.

Soţul stă rezemat de comodă, are un prosop pe umăr şi pensula de bărbierit, briciul şi periuţa de dinţi în mînă.

— Iată, zice soţul, azi-dimineaţă am pus ceasul să sune ca să ajung primul la baie, dar n-am reuşit, baia era deja ocupată.

— Eu cred, zice soţia, că cei din camera de vizavi au închis baia aseară şi şi-au luat cheia în cameră ca să fie siguri că găsesc baia liberă.

— Trebuie să-i spun proprietăresei, zice soţul.

— Degeaba-i spui, zice soţia, aici trebuie să te adaptezi situaţiei şi să te duci la baie cînd e liberă. Vezi ce mai e pe afară.

Soţul îşi aruncă privirea afară.

— E tot ăla care se plimbă de colo, colo, zice.

— Ar fi mai bine să mergem şi noi pe coridor, zice soţia, altfel pierdem rîndul.

Se aude o uşă care se trînteşte şi instantaneu cele cinci uşi de pe coridor se deschid toate deodată şi cinci persoane cu prosopul pe umăr ies în grabă, se reped spre uşa camerei de baie, dar deodată se opresc. Nu uşa băii se deschisese, ci uşa de la intrare.

Toate cele cinci persoane intră din nou în cele cinci camere, iar domnul de pe coridor îşi reia plimbarea mormăind şi bolborosind.

În celelalte camere, aceeaşi situaţie. Lumea discută şi subiectul e acelaşi. Baia. Baia, veşnic ocupată.

— Ce dracu or fi făcînd acolo în tot timpul ăsta.

— Nu mai iese o dată.

— Trebuie să stai toată dimineaţa şi să aştepţi.

— Mîine dimineaţă mă scol devreme, ca să scap de o grijă.

— Nu e frumos să se bărbierească în baie.

Şi aşa mai departe.

Lupta pentru cucerirea băii de către locatarii pensiunii dezlănţuie în fiecare dimineaţă aceeaşi scenă. Uneori se iscă o ceartă înaintea uşii între doi chiriaşi ajunşi la locul sacru în aceeaşi clipă. Atunci baia rămîne goală pînă cînd se rezolvă problema gingaşă a priorităţii, spre marea enervare a celorlalţi.

Pe coridor e întotdeauna un du-te-vino continuu.

Unul se scoală, îşi ia prosopul şi săpunul, străbate coridorul, încearcă să deschidă uşa camerei de baie ; e închisă, se întoarce în cameră bolborosind. Altul aude trecînd pe cineva pe coridor, crede că baia e liberă, şi, fericit, plin de un tulburător optimism, îşi ia prosopul şi săpunul şi se duce să încerce uşa de la baie ; e închisă, şi se întoarce în cameră jignit, obosit, descurajat.

Cel dinainte aude paşi pe coridor, oftează uşurat gîndindu-se că, în sfîrşit, baia e liberă, iese şi găseşte iarăşi uşa închisă. Intră iar în cameră înjurînd şi blestemînd şi abia ce închide uşa camerei, că un altul dă buzna spre baie cu acelaşi rezultat tragic.

Şi aşa mai departe, o bună bucată de timp. Pe coridor e un continuu du-te-vino de oameni cu prosopul pe umăr şi cu săpunul în mînă, şi pare că pensiunea e foarte aglomerată. Baia e mereu ocupată şi nu e niciodată chip s-o găseşti liberă.

Toată dimineaţa trece aşa, şi se găseşte întotdeauna cineva care pînă la urmă renunţă şi se duce pe plajă gîndindu-se că anul viitor în loc

de o pensiune de familie își va petrece concediul într-un mic apartament fie chiar și cu două încăperi, fie chiar și apartamentul lui de acasă, dar cu baia în întregime la dispoziția sa.

De Sfînta Maria, în căutarea unui pat

A sosit la Giampaolo foarte bucuros. A venit cu șuvoiul de lume care se revarsă de cîteva zile de-a lungul Viei Aurelia și nu se știe unde o să se oprească. Peste tot vezi lume care umblă, care aleargă, care se agită, cu toate mijloacele posibile ce se pot imagina.

Zice că a făcut o călătorie obositoare, urmînd un traseu îngrozitor. Toți se depășesc, se înghesuie, își taie drumul pentru a ajunge mai înainte. Unde, nu se știe; principal e să ajungă mai devreme.

Acuma, în sfîrșit, a sosit, e obosit, tracasat, iritat și speră să găsească puțină liniște. În fond, are și el, ca și amicul lui, dreptul la puțină liniște.

Puțină liniște, unde ? Ne uităm în jur și nu vedem nici un loc liniștit. Peste tot e lume care umblă, care aleargă, care se agită. Motociclete, scutere, biciclete, autobuze, autocare, furgonete. Se aude un vuiet cumplit de motoare, de claxoane, de trompete. Unde există puțină liniște ? Ar trebui să te duci departe, în fundul văilor, dar pe urmă și acolo va fi lume. Unde e o țîră

de pajiște, acolo se înjghebează imediat un camping, o lume dornică de puțină liniște, care pune să cînte patefonul, radio, dansează, face plajă.

Dar acuma a sosit, cei două sute de kilometri i-a făcut, a ajuns unde voia să ajungă, și pînă una, alta, ar vrea să tragă un pui de somn. Și prietenul lui ar vrea să tragă, pînă una, alta, un pui de somn.

— Îți găsim imediat o cameră, zice nevastă-mea, aici găsești întotdeauna, e de-ajuns să întrebi. De atîtea ori ne opresc și ne întreabă dacă nu dorim cumva vreo cameră, dar noi, mulțumesc lui Dumnezeu, noi n-avem nevoie. Ne-am aranjat.

— Caut eu, zice Giampaolo, nu-i nevoie să vă deranjați.

Dar nevastă-mea întreabă la pensiunea în care stăm noi dacă n-au cumva o cameră liberă și proprietarul începe să rîdă.

Cîtă naivitate ?! Camere în ajunul Sfintei Maria ? Nu are. El doarme în bucătărie pe saltea. Hotelurile ? Gem de lume. Degeaba încercați, n-aveți nici o șansă.

Întrebăm totuși. Proprietarii hotelurilor rîd de noi.

Noi întrebăm și ei rîd. De ieri o întreagă avalanșă de oameni caută camere. Nici vorbă de camere pînă după Sfînta Maria. Dacă doriți camere după Sfînta Maria, cu cea mai mare plăcere, vor avea cu duiumul.

Dar Giampaolo nu poate să aștepte pînă după Sfînta Maria ca să tragă un pui de somn. El vrea să doarmă acuma — nu după Sfînta Maria.

Pe de altă parte hotelierii nu pot nici ei să dea afară lumea pe care o găzduieşte ca să primească clienţi noi.

— Nu sîntem clienţi mofturoşi, înţelegem situaţia, ne mulţumim cu orice cămăruţă, zice prietenul lui Giampaolo, sau măcar două paturi improvizate pe undeva.

Degeaba sînt ei atît de modeşti. Nu-i nimic de făcut. Nu e liberă nici măcar o baie, nici măcar o debara. Sînt vilegiaturişti veniţi mai de mult şi care dorm în încăperile de sub scară, în mansarde, pe verande.

Şi torentul de lume continuă să se scurgă de-a lungul Viei Aurelia, în orice sat lumea se opreşte, dar fluviul de automobile nu se mai sfîrşeşte.

— Să mergem la Savona, zice Giampaolo, acolo o să găsim sigur. E oraş, şi în oraş găseşti orice mai uşor.

Se urcă în automobil şi pornesc. Se amestecă în mijlocul torentului pe Via Aurelia şi cît ai bate din palme sînt înghiţiţi de fluviul de maşini.

Ne luăm gîndul de la ei. Vor găsi cu siguranţă un loc unde să doarmă. Noi rămînem să privim mulţimea care creşte necontenit. Sînt veseli cu toţii şi mulţumiţi fiindcă e Sfînta Maria şi au venit să se distreze, să fugă de viaţa haotică a oraşului. Nu poţi sta tot anul în oraş. E nevoie, cel puţin o dată pe an, de puţină odihnă şi de puţină linişte, de farmecul naturii. Sînt de ajuns două zile de odihnă, să priveşti marea, să te bucuri de toată acea magnifică întindere de apă şi de cer.

Dar unde naiba găseşti un colţişor liniştit prin locurile astea ? Peste tot e lume care aleargă, care ţopăie, care urlă. Lume care îşi descarcă nervii. Şi apoi diseară, obosiţi şi bronzaţi, se vor duce cu toţii să se culce.

Unde ?

E noapte, e tîrziu, şi de obicei lumea se linişteşte la ora asta iar pe stradă nu mai trece decît vreun automobil, dar în noaptea de Sfînta Maria se găseşte întotdeauna lume care cîntă, grupuri care se plimbă pe faleză. Alţii se plimbă pe plajă.

La şapte dimineaţa sună soneria de la intrare. Deschid cu greu ochii. Mă duc la uşă.

E Giampaolo în mijlocul palierului ; se sprijină cu o mînă de perete.

Sforăie.

Îl trezesc, el se uită la mine şi zice : „Bună", apoi adoarme din nou. Îl trezesc iarăşi şi îl întreb ce face.

Zice că nu face prea bine. N-ar putea spune, s-a distrat prea bine azi-noapte. A ajuns pînă la Alassio şi tot n-a găsit un loc unde să-şi odihnească oasele.

Îi spun să intre în antreu şi abia intrat adoarme şi nu înţeleg cum poate să doarmă aşa în picioare.

Îl trezesc şi-l întreb ce-i cu prietenul lui. Zice că a adormit pe palierul de la etajul inferior. Nu minte. Chiar îl găsesc pe prieten dormind rezemat de balustradă, reuşesc cu chiu, cu vai, să-l

fac să urce scările pînă la noi şi-l aduc în antreu.

Dorm amîndoi rezemaţi de perete, lîngă cuier.

— Cel puţin dă-le un scaun, zice nevastă-mea care între timp s-a sculat, dacă n-au găsit unde să doarmă pot dormi în patul nostru, şi aşa noi trebuie să ne sculăm.

Ne îmbrăcăm şi nevastă-mea pregăteşte patul pentru Giampaolo şi pentru prietenul lui. Abia vede patul, că Giampaolo holbează ochii şi-l scutură pe prietenul lui care se trezeşte brusc.

— Un pat, murmură fermecat Giampaolo, arătînd spre pat prin uşa deschisă.

Şi prietenul holbează ochii şi se uită. Nu-i vine să creadă că vede un pat aşa de mare, un pat cu cearceafuri, un pat cu perne, un pat adevărat.

Deodată le trece somnul la amîndoi şi Giampaolo începe să povestească cum şi-au petrecut noaptea. Spune că s-au oprit peste tot, au întrebat pe toţi de un loc de dormit, dar toţi nu făceau decît să rîdă.

Pe tot drumul nu vedeai decît lume care căuta un loc unde să aţipească puţin. Au lăsat o casă în oraş, cu atîtea minunăţii de paturi goale, largi, răcoroase, pentru ca să vină să caute aici un pat oricare ar fi el, cel puţin o canapea, sau o saltea sub o scară sau chiar într-o debara. Nici debara n-au găsit.

Toată noaptea n-au făcut decît să rătăcească, să scotocească peste tot. Lumea se întindea să doarmă pe cîte o stîncă, pe vreo plajă, într-o

pajişte. Automobiliştii erau cei mai avantajaţi, opreau maşinile în drum şi adormeau la volan.

Astfel, din sat în sat, străbătuseră tot litoralul şi s-au întors la noi. Acuma erau aici, o, Doamne, ce bine, cu un pat de toată frumuseţea înaintea lor.

Le urăm somn uşor şi plecăm. Îi lăsăm să doarmă toată dimineaţa, sînt frînţi de oboseală ! Dar după o jumătate de oră îl vedem pe Giampaolo la fereastră, fumînd.

— Nu dormi ? îi strig.

— Acuma că avem un pat nu ne mai e somn, zice, aşa se întîmplă întotdeauna cînd eşti prea obosit.

Mă întreabă dacă am nişte romane poliţiste şi îi spun că am, să caute într-un anumit loc — nimeni doar nu pleacă în mijlocul naturii fără un roman poliţist sub braţ. Dispare şi închide fereastra.

E amiază cînd îl vedem pe Federico traversînd strada adormit. Îl trezim şi îl salutăm, îl întrebăm cum de se află acolo.

El răspunde că nu trebuia să fie acolo. Trebuia să fie la o sută de kilometri mai sus, dar s-a învîrtit toată noaptea pentru a găsi un loc de dormit. La un moment dat nevastă-sa şi-a amintit că noi eram acolo şi atunci a dat fuga sperînd că noi am putea găsi un pat, oricum ar fi el, ca să se odihnească puţin.

— Puteţi dormi în patul nostru, zic, acuma după ce Giampaolo şi prietenul lui vor coborî. Unde e nevastă-ta ?

— Doarme pe una din băncile de pe bulevard, zice. Ne ducem să o trezim şi o conducem la noi acasă. Ciocănim la uşa camerei noastre şi Giampaolo vine să ne deschidă. Camera e plină de fum.

— N-am reuşit să închidem un ochi, zice, e mai bine să ne sculăm.

Se scoală şi coboară.

Federico şi nevastă-sa abia văd patul, fac un salt şi se aruncă în el cu intenţia de a adormi imediat.

Coborîm şi abia ajunşi în stradă Giampaolo începe iarăşi să sforăie.

Îl trezesc.

— Vezi ? zice, cînd eşti în pat nu ţi-e somn, dar abia te scoli şi te apucă somnul.

Ne uităm în sus şi la fereastră îl vedem pe Federico fumînd.

— Nu dormi ? întreb.

— Nici vorbă ! zice, am încercat dar nu reuşim să închidem un ochi. Ai nişte romane poliţiste ?

Îi spun unde sînt şi Federico dispare.

— Nu ni se întîmplă numai nouă, zice prietenul lui Giampaolo, nici ăla nu reuşeşte să adoarmă acuma, cînd are un pat.

Veniseră să se distreze, dar cum poţi să o faci cînd nu reuşeşti să ţii ochii deschişi ? Giampaolo se plimbă pe faleză şi din cînd în cînd se opreşte ca să sforăie. E o mulţime de lume care umblă dormind sau aproape dormind. Mulţi aşteaptă

să se libereze un pat ca să doarmă şi ei un ceas cel puţin, alţii se aranjează cum pot. Se aşază pe bănci, pe plajă, pe trepte.

La mesele cafenelelor.

— Domnul ce doreşte ?

— O pernă.

E aproape seară cînd Federico şi nevastă-sa coboară. N-au adormit, şi-atunci s-au sculat, dar acuma, după ce s-au sculat, somnul le-a revenit. Giampaolo şi prietenul se întorc sus, în patul rămas gol.

— Nu pot să înţeleg cum dormiţi voi cu huruitul ăsta de pe Via Aurelia care trece chiar pe sub fereastra voastră, zice nevasta lui Federico. Noi n-am reuşit să dormim.

Dar acuma, pe stradă, ar dormi în picioare chiar dacă huruitul ar fi de o sută de ori mai mare.

E noapte, tîrziu, cînd ne hotărîm să ne ducem să dormim. Giampaolo şi prietenul lui abia au adormit şi îi trezim cu părere de rău.

Îşi vor aştepta rîndul, dar cînd ne trezim noi îi vine rîndul lui Federico şi neveste-si care şi ei pică de somn.

Pînă atunci se pot duce toţi patru să se plimbe pe litoral. N-au venit să petreacă Sfînta Maria, bucurîndu-se de întinderea plăcută a mării şi a cerului ?

De dormit, ai tot timpul să dormi în oraş. Acolo sînt atîtea paturi grozave, comode şi răcoroase.

Epistolar

Scumpa mea nevastă,

Aici, slavă Domnului, totul e în ordine. Recomandările pe care mi le-ai făcut înainte de plecare le respect cu sfinţenie. Ştiu că şi atunci cînd faci baie în mare gîndul tău e tot aici şi grijile nu te părăsesc nici o clipă. Ştiu, chiar şi bronzată te gîndeşti la mine. Eu te liniştesc : nu trebuie să fii îngrijorată de nimic, absolut de loc. Sting de fiecare dată lumina, iar gazul nici nu-l folosesc. Robinetele de apă sînt întotdeauna închise şi ferestrele de asemeni. Nu mă ating de nimic, numai de ceea ce îmi e strict necesar şi atît. Deci te asigur că la întoarcerea ta totul va fi în ordine. Acuma aş vrea să-ţi cer eu o mică informaţie. Unde naiba e peria de ghete ? Dacă ai putea să-mi dai o relaţie în viitoarea ta scrisoare ţi-aş fi recunoscător : de opt zile nu mi-am curăţat pantofii. Te îmbrăţişez.

Soţul tău care te iubeşte şi
care te aşteaptă.

Scumpul şi neglijentul meu bărbat,

Am primit scrisoarea ta. Eram îngrijorată pentru că-ţi cunosc foarte bine felul de a fi şi ştiu că atunci cînd cauţi ceva arunci tot pe unde apuci şi nu cauţi niciodată lucrurile unde e locul lor. Acuma că-mi vorbeşti de perie, îngrijorarea mea sporeşte. Sînt sigură că ai căutat-o în locurile cele mai diferite şi stupide, în bufet, în bucătărie sau în răcitor. Peria de ghete se află la locul ei. Nu poate fi decît acolo. Uită-te în dulăpiorul de încălţăminte şi ai s-o găseşti în afară doar dacă nu cumva ai folosit-o şi pe urmă ai aruncat-o cine ştie pe unde. Linişteşte-mă curînd.

A ta soţie mică şi credincioasă

Scumpa mea soţie,

Ţi-o spun cu toată seriozitatea de care mă ştiu capabil, n-am folosit niciodată peria de ghete, şi în dulăpiorul în care spui tu nu e. Sînt trei perechi de pantofi de-ai tăi, o pereche a mea şi două perechi de papuci. Dar de perie nici cea mai mică urmă. Am suspendat cercetările pentru a nu răsturna casa pe dos şi plec cu pantofii murdari. Gîndeşte-te unde ai putut s-o pui.

Al tău soţ

Draga mea harababură,

Îmi scrii că în dulăpior se află trei perechi de pantofi de-ai mei. Ar trebui să fie patru, nu trei. Treaba asta mă îngrijorează, afară doar dacă nu te-ai uitat bine. Sau căutînd ai băgat o pereche

13 — E acasă domnul Brambilla ? — c. 2500

de pantofi cine ştie unde. Vreau să-ţi amintesc că cele patru perechi au următoarele caracteristici : o pereche negri cu tocul jos, o pereche maro cu tocul jos, o pereche albaştri tip sanda cu tocul înalt, şi o pereche albi cu tocul înalt. Uită-te bine şi spune-mi care lipseşte.

Soţia ta care te iubeşte şi abia aşteaptă să te vadă

Scumpa mea nevastă,

M-am uitat, pantofii corespund descrierii tale, lipseşte un pantof alb cu tocul înalt şi unul negru cu tocul jos. S-or fi încurcat lucrurile cînd ţi-ai făcut valizele. Eu n-am deschis de loc dulăpiorul cu încălţăminte decît pentru a căuta peria despre care nu-mi spui nimic. Continui să umblu cu pantofii murdari. Cred că la întoarcerea ta ai să-ţi găseşti uşor pantofii pe care i-ai vîrît pe undeva şi nu-ţi aminteşti. Pînă atunci spune-mi unde e peria, altfel sînt silit să o folosesc pe cea de haine.

Al tău soţ neajutorat

Scumpul meu bărbat,

Te rog să nu faci prostii. Îmi închipui foarte bine cum arată casa tot aruncînd lucrurile la nimereală. Sînt convinsă că la întoarcerea mea o să găsesc casa ca după cutremur, dacă numai la

cîteva zile după plecarea mea au dispărut doi pantofi de-ai mei. Dacă ar fi dispărut o pereche de pantofi, mai înţelegeam, dar doi pantofi din două perechi diferite, înseamnă că s-au prăpădit două perechi. Şi pe urmă voiam să te rog să-mi aduci, cînd vii, perechea albă cu toc înalt, fiindcă am nevoie aici. Ce Dumnezeu, nu mai eşti un copil, ai putea să ai mai mult simţ practic. Fă-mi plăcerea şi caută-l, şi încearcă să faci cît mai puţină dezordine. Poate că au căzut, din cauza ta, în lada cu lucruri de iarnă care se găseşte chiar lîngă dulăpiorul cu încălţăminte. Te rog linişteşte-mă.

Soţia ta

Scumpa mea nevastă,

M-am uitat în lada cu lucruri de iarnă şi am găsit pantofii pe care tu singură trebuie să-i fi pus acolo. Erau împreună cu jurnalele tale de modă şi cu tiparele tale de hîrtie şi e limpede că de asemenea lucruri eu nu mă ating niciodată. Sînt lucruri care te interesează numai pe tine. Pînă una, alta, aştept să-mi spui ceva despre peria de ghete. Cîtă vreme am să mai umblu cu pantofii murdari ?

Al tău sot

Scumpul meu bărbat,

Cum se face că jurnalele mele de modă se găsesc în lada cu lucruri de iarnă ? Foarte curios... Aş putea să aflu ce năzbîtii ai mai făcut în

lipsa mea ? Acuma sînt cu adevărat îngrijorată fiindcă chiar că nu-mi dau seama ce a putut să se întîmple. În afară de cazul în care nu cumva ai căutat în loc de lada cu lucruri de iarnă, în cea cu ziare vechi și reviste, care trebuie să se găsească sub cea cu lucrurile de iarnă. Scrie-mi imediat și caută să fii mai clar. Claritatea era una din calitățile pe care le-am apreciat de la început la tine. Eu aici sînt neliniștită din pricina ta. Adu-mi puțină liniște.

A ta nevastă

Scumpa mea nevastă,

Nu sînt decît un biet om ; de ce-mi ceri lucruri imposibile. M-am uitat în debara. Deci, lîngă dulăpiorul cu încălțăminte se găsesc două lăzi puse una peste alta. Cea de deasupra e lada cu ziare vechi, cea de dedesubt e lada cu lucruri de iarnă. Eu m-am uitat în cea de deasupra și am găsit pantofii. E bine așa ? Mi se pare totul în ordine. Pe cele două lăzi se găsește perna fotoliului din sufragerie. Acuma aș vrea să-mi scrii o dată pentru totdeauna unde se găsește peria de haine, dat fiind că cea de ghete nu mai există. Aș vrea să umblu cu pantofii curați. Am și eu dreptul după cîte am făcut pentru tine să umblu cu pantofii curați.

Al tău bărbat

Dragă bărbate,

Mă întristezi. Vacanța începe să devină un coșmar. Mai rău decît așa nu puteau să meargă lucrurile. În loc să mă liniștești, continui să mă îngrijorezi tot mai mult. Lada cu ziare vechi ar trebui să fie sub cea cu lucrurile de iarnă. Cum se face că e deasupra ? Asta e prea de tot. Cum de a ajuns deasupra ? Și de ce deasupra celor două lăzi se află perna fotoliului din sufragerie care ar trebui să fie în dulapul din dormitor împreună cu celelalte perne pe care eu le-am pus bine înaintea plecării ? Fă-mi te rog plăcere și uită-te imediat în dulap în dormitor și scrie-mi imediat ce e în el. Eu nu mai știu ce să cred.

Dragă nevastă,

Continui să te îngrijorezi de pomană. Te asigur că totul e în ordine ca la plecarea ta ; n-am mișcat un capăt de ață decît pentru a căuta blestemata de perie de ghete pe care nu o găsesc. În dulapul din dormitor sînt cuverturile bine împăturite și peste ele două perne, peste perne e pălăria ta albastră, pe pălăria albastră e cutia de bomboane de ciocolată care acuma conține cele trebuincioase pentru cusut. Hotărăște-te să-mi scrii unde e peria de haine. Pentru

tot ce e frumos între noi, spune-mi unde e peria de haine !

Al tău soţ

Bărbate, stop, rogu-te pune cutia bomboane sub pălăria mea, nu deasupra. stop. îmbrăţişări. Nevasta.

Scumpa mea nevastă,

S-a făcut, am pus cutia dedesubt cum mi-ai telegrafiat. Sper că acuma ai să fii mulţumită. Eu umblu tot cu pantofii murdari fiindcă blestemata de perie de haine nu o găsesc. Spune-mi dacă ai luat-o tu, în acest caz folosesc peria de cap dacă ai să-mi spui pe unde dracu o fi. La locul ei obişnuit nu e. În rest totul e bine : robinetele de gaz şi de apă închise, închise ferestrele, lumina stinsă şi uşa închisă. Fă-ţi băile liniştită şi nu fi îngrijorată.

Al tău soţ

Scumpul meu bărbat,

Liniştită ? Cum pot fi liniştită după toate cele ce-mi scrii ? Eu sînt mereu îngrijorată, ba chiar îngrijorarea mea sporeşte cu fiecare zi ce trece şi cu fiecare scrisoare pe care o primesc de la tine. Tu ai ideea fixă a periilor şi continui să întorci casa pe dos căutîndu-le, cînd, sînt sigură de asta, le ai sub nas. Te rog, nu mai căuta nimic, fă-ţi pantofii la lustragiu şi sper că n-ai

să-mi mai scrii întrebîndu-mă unde se află lustragiul şi n-ai să te duci să-l cauţi în bufet sau în frigider. Am şi început să-mi pun mîinile în cap gîndindu-mă la clipa întoarcerii în casa pe care tu trebuie s-o fi adus într-un hal fără de hal. Aminteşte-ţi să-mi aduci pantofii albi cu toc înalt şi nu uita ca de obicei.

Soţia ta, care te adoră

Scumpa mea nevastă,

Foarte bine, ţi-am urmat sfatul. Am încuiat casa şi acuma locuiesc la un hotel unde îmi fac pantofii în fiecare dimineaţă. Aşa că ai să-ţi poţi face băile liniştită fără alte griji cu privire la casă care, fiind goală, nu poate fi pusă în dezordine de nimeni.

Soţul tău

Scumpul meu bărbat,

Nu face pe imbecilul, întoarce-te imediat acasă şi nu face alte prostii că n-are rost. Ai făcut destule ; ajunge ! Ţi-am expediat prin poştă, în pachet, cele trei perii : cea de păr, cea de haine şi cea de ghete. Le puseseşi tu în valiză, din greşeală, cu siguranţă. Sînt sigură că n-ai făcut-o intenţionat. Aici nu avem nevoie de ele. Dar pu-

teai să-ţi cumperi o perie de ghete, nu costă o avere. Ai fi scutit şi timp, şi oboseală. Te îmbrăţişez.

Soţia ta

Fără telefon

Tocmai făceam o baie. Fluieram vesel pentru că ziua era frumoasă, eu eram singur acasă şi puteam să umblu pe plăcile de faianţă cu picioarele ude, puteam să-mi pun ţigara aprinsă pe suportul de lemn şi nu trebuia să fiu îngrijorat dacă săpunul îmi aluneca din mînă şi ajungea dincolo de uşa de la baie deschisă, pînă în coridor.

Intra soarele pe fereastră şi eram mulţumit. Chiar foarte mulţumit.

Apoi a sunat telefonul.

Am încetat să fluier, m-am înfăşurat într-un prosop şi cu apa curgînd de pe mine am ajuns la telefon. Am ridicat receptorul.

— Alo !, zic.

— Scuzaţi-mă, zice o voce de bărbat, vorbesc cu domnul Cutare ?

— Da, zic, vorbiţi cu domnul Cutare.

— În persoană ?

— În persoană, zic.

— Îmi pare rău că v-am deranjat, zice vocea. Eu aş vrea să vorbesc cu domnul Arturo Romelli.

— Îmi pare rău, eu sînt domnul Cutare nu domnul Romelli, zic, poate că aţi greşit numărul.

— N-am greşit numărul, zice vocea, v-am chemat chiar pe dumneavoastră ca să vorbesc în acest scop cu domnul Romelli. Mai exact, Arturo Romelli.

— Nu cunosc pe nici un Arturo Romelli, zic.

— Tocmai, zice vocea, îmi pare rău că v-am deranjat dar v-aş ruga să-l chemaţi pe domnul Arturo Romelli. Locuieşte în acelaşi bloc cu dumneavoastră. Vedeţi, domnule Cutare, domnul Romelli nu are telefon şi atunci mi-am permis să abuzez de telefonul dumneavoastră. E vorba de ceva urgent, altfel nu mi-aş fi permis să vă deranjez.

— Locuieşte vreun domn Romelli în casa asta ? întreb. Eu nu ştiu, fiindcă locuiesc de puţin timp aici şi nu cunosc pe nimeni cu numele ăsta.

— Dumneavoastră nu locuiţi în strada Ripicche optsprezece ? întreabă vocea.

— Ba da, zic.

— Atunci e bine. Domnul Romelli locuieşte şi el în strada Ripicche optsprezece. Asta e adresa pe care mi-a dat-o un prieten de-al lui.

— Bine, zic, aşteptaţi la aparat.

Am pus receptorul pe măsuţă şi m-am dus la citofon dar n-am auzit nici un zgomot, şi atunci mi-am amintit că aparatul era defect de cîteva zile.

M-am întors la telefon.

— Citofonul meu e defect, zic, nu pot să-l chem pe portar.

— Nici nu-i nevoie, zice vocea. Eu nu vreau să vorbesc cu portarul. Vreau să vorbesc cu domnul Romelli, Arturo Romelli.

— Bine, zic, dar eu voiam să-l pun pe portar să-l cheme. Eu tocmai făceam baie și sînt singur acasă.

— Îmi pare rău, zice vocea. Îmi pare foarte rău că v-am deranjat.

— Nu-i nimic, zic, nici un deranj.

— Credeți ? începe din nou vocea, e vorba de ceva foarte urgent, altfel n-aș fi îndrăznit să vă deranjez. Dacă dumneavoastră ați putea cel puțin să scoateți capul pe ușă și să-l strigați... Cred că locuiește chiar pe palierul dumneavoastră.

— Așteptați, zic.

Am pus telefonul pe măsuță, mi-am pus în grabă o pereche de pantaloni și un halat și apoi am ieșit pe palier.

Domnul Romelli nu locuia pe palierul meu și atunci am coborît la etajul inferior, dar a trebuit să mai cobor un etaj ca să ajung la poartă. Am ciocănit în geam, dar n-a venit nimeni să deschidă. Portarul era plecat.

Poate că domnul Romelli locuia la etajul de deasupra mea. Am suit din nou scările și a trebuit să ajung pînă la etajul cinci.

Am sunat la ușa domnului Romelli și am așteptat.

A trebuit să mai sun de trei ori lung și chiar era gata să cobor cînd am auzit niște pași tîrșiți și cheia răsucindu-se în broască.

Am auzit bolboroseli îndelungi în timp ce ușa se deschidea și mi s-a părut că prind cîteva expresii ca „lume idioată", „plicticoși", „la ora asta", apoi figura unui om apăru în ușă.

Omul era în pijama și se freca la ochii încă somnoroși.

— Ce e ? zice.

— Iertați-mă, zic, dumneavoastră sînteți domnul Arturo Romelli ?

— Da, eu sînt, zice domnul Romelli.

— Îmi pare rău că v-am deranjat, zic, dar sînteți chemat la telefon.

— Unde ? zice domnul Romelli.

— La mine, două etaje mai jos, zic.

Domnul Romelli își aruncă pe spate un pardesiu, ieși, închise ușa și mă urmă tîrîndu-și papucii pe scări.

Am înțeles că se trezise de-a binelea cînd a intrat pe coridorul apartamentului meu și s-a îndreptat aproape în fugă spre telefon.

A înhățat aparatul, și-a înfășurat firul în jurul mîinii drepte și a smuls cu toată puterea. Apoi a deschis fereastra și a aruncat telefonul pe pajiștea de lîngă casă.

— S-a făcut, zice domnul Romelli.

— Puteam să spun că nu sînteți acasă, zic.

— E mai bine așa, zise domnul Romelli, în felul ăsta dumneata nu trebuie să dai socoteală nimănui și nu ești silit să spui tot felul de baliverne.

— Nu mă supără de loc că aţi smuls telefonul, zic, tocmai făceam baie cînd tipul acela a telefonat. Lumea telefonează în momentele cele mai puţin potrivite. Am încercat să-l chem pe portar dar citofonul meu e stricat. Am coborît la poartă, dar nu era nimeni.

— Îmi pare rău că v-aţi deranjat atîta pentru mine, zice domnul Romelli, ar fi trebuit să vă previn, dar dumneavoastră sînteţi nou în casa asta. Trebuie să ştiţi că eu detest telefonul. Aveam şi eu, pe timpuri, dar am renunţat. Suna mereu şi întotdeauna în momentele cele mai puţin potrivite. Cînd făceam baie, cînd dormeam, cînd mîncam, cînd lucram. Nu mai eram în casa mea, mi se părea că sînt într-o piaţă, şi toată lumea voia să vorbească cu mine ca să-mi spună idioţenii. Viaţa mea devenise un infern. Dacă voiam să lucrez în pace trebuia să mă duc la un bar, dacă voiam să dorm, să mă duc la un hotel. Şi-atunci am hotărît : am renunţat la telefon.

Am oftat.

— Şi-atunci v-aţi regăsit pacea, zic, de atunci dormiţi şi lucraţi fără să vă deranjeze cineva ?

— Ba de loc, zice domnul Romelli, dumneata ai văzut ce s-a întîmplat azi. Acuma nu mai sună telefonul, sună soneria de la uşă. Vin locatarii din bloc să mă cheme cînd cineva doreşte să vorbească cu mine la telefon. E mai rău ca înainte, fiindcă trebuie să urc şi să cobor scările în fugă. Dar cred că asta o să dureze puţin. Al dumitale e al treilea aparat pe care îl smulg şi-l arunc pe fereastră.

— Dar după aceea locatarii îl instalează din nou, zic, şi necazul reîncepe.

— Nu reîncepe, zice domnul Romelli, nimeni nu mă mai cheamă. Dacă întreabă de mine răspund că nu sînt acasă şi închid telefonul.

Domnul Romelli se îndreaptă spre uşă.

— Trebuie să mă scuzi, zice, nu e vina mea.

— Am înţeles foarte bine, zic, în fond dumneavoastră m-aţi scăpat de un necaz. Telefonul începea să mă agaseze şi pe mine. Acum pot să-mi fac liniştit baia.

Domnul Romelli a plecat şi eu m-am dezbrăcat din nou şi am intrat în baie.

Acum puteam să fluier şi să stau în cadă în toată liniştea. Telefonul era pe pajişte şi putea să stea acolo, din partea mea, pînă-n ziua de apoi.

Apoi a sunat soneria de la intrare.

Am sărit din baie, m-am şters în grabă şi soneria a sunat iarăşi.

— Vin imediat, urlu eu trăgîndu-mi o pereche de pantaloni.

Am deschis uşa.

În mijlocul palierului stătea un om cu picioarele depărtate, cu mîinile în şold.

— La telefon, zice printre dinţi, apoi se întoarce şi coboară scările.

L-am urmat pînă la etajul întîi. M-a condus pînă în fundul coridorului, mi-a arătat cu un semn din cap telefonul.

— Alo ! zic.

— Alo ! zice o voce, am încercat să chem numărul dumneavoastră dar telefonul dumnea-

voastră nu răspunde și atunci a trebuit să vă chem la alt telefon.

— Al meu e deranjat, zic. S-a deranjat adineauri.

— Dumneavoastră sînteți domnul Cutare ?

— Da, zic, sînt domnul Cutare.

— Sînteți domnul Cutare care are o fabrică de cutiuțe de carton ? întrebă vocea.

— Nu, zic, eu sînt domnul Cutare care este funcționar la bancă.

— Nu aveți o fabrică de cutiuțe de carton ? întreabă vocea.

— Nu am, zic.

— Îmi pare rău... murmură vocea, atunci e vorba de un alt domn Cutare. Am greșit, vă rog să mă iertați.

Am pus receptorul în furcă.

Omul care mă chemase mai era lîngă mine, cu mîinile în șold, și se uita la telefon cu ochii întredeschiși.

Apoi a înșfăcat aparatul, și-a înfășurat firul în jurul mîinii drepte și smulse cu violență.

Se îndreptă spre fereastră, o deschise și aruncă telefonul pe pajiștea de lîngă casă.

— Îmi pare rău, zic.

— Mie nu, zice omul, telefonul e al meu și fac cu el ce-mi place.

— Și ăla e al meu, zic, arătînd spre pajiște telefonul meu aflat la cîțiva metri de celălalt.

Omul mă privi și zîmbi.

— Atunci putem fi liniștiți de acum încolo, zice.

Ne-am strîns mîinile și m-am urcat în apartamentul meu.

Perioada examenelor

Iat-o. Stă cu capul în mîini, cu coatele sprijinite pe masă, aplecată deasupra cărții.

Nu poate fi deranjată. Umblați în vîrful picioarelor, vă rog, vă rog din inimă ! Și închideți încet, încet de tot, ușa. Nu trebuie să faceți nici cel mai mic zgomot.

Blestemat să fie camionul ăsta care trece pe stradă și face zgomotul ăsta asurzitor. Ar trebui să se gîndească, blestemații de șoferi, că la ora asta sute de copii sînt aplecați asupra cărților de școală și învață în grabă ceea ce au uitat, sau ceea ce n-au învățat niciodată. Diavolii de șoferi ar trebui să se gîndească la toate lucrurile astea. Să iubească și ei învățătura și să meargă încet, cu motorul aproape oprit. Sute de copii trebuie protejați, ajutați să-și ia examenele.

Latină, matematică, italiană, franceză, istorie, geografie, mereu se găsesc examene de dat și examene de luat, și trebuie să înveți cu disperare în aceste ultime zile. Vara a trecut și cine se putea gîndi să învețe în timpul vacanței, cînd admirai atîta mare albastră, atîta cer, atîta nisip, atîți copii ori atîtea jocuri grozave ?

Vara e bună tocmai ca să uiţi cît mai repede ceea ce ai învăţat în timpul iernii. E un anotimp ideal din acest punct de vedere. E drept, nici nu trebuie să faci cine ştie ce efort ca să uiţi ; e de ajuns să nu faci nici un efort ca să-ţi aminteşti.

Şi cine se încumetă să facă un efort, fie el cît de mic, ca să-şi amintească regii Romei, ce anume sînt gheţarii, care sînt lacurile Italiei, şi toate celelalte lucruri care se învaţă la şcoală...

Dar zilele se duc, vacanţa zboară şi trebuie să te gîndeşti să scoţi de la naftalină manualele şcolare. Le scuturi niţel de praf şi observi cu uimire că nimic nu s-a schimbat, manualele mai păstrează aceleaşi cuvinte tipărite, aceleaşi figuri impunătoare, adunările şi împărţirile dau aceleaşi rezultate de altădată. Curios, foarte curios.

Cărţile, Doamne, Dumnezeule! Au aşteptat resemnate o vară întreagă şi acuma a venit şi vremea lor.

Hai, cu pumnii strînşi la tîmple, repetă frazele pe dinafară, anul naşterii, anul morţii, teoremele, capitalele Europei.

Iat-o, e aici, faceţi linişte! Buzele abia se mişcă, sorb ştiinţa. O mănîncă, nu altceva. Fruntea e încruntată şi ochii privesc în gol. În perioada examenelor, joaca s-a dus. Examenele sînt la ordinea zilei. Nu se vorbeşte decît de examene.

— Eu am numai două şi sînt uşoare. Renato are patru, şi e repetent. Ai să vezi că o să-l trîntească şi de data asta.

— În vara asta a învăţat ceva.

— Dar nu înţelege nimic. Trebuie să-i repet mereu fiecare lucru de cîte zece ori, ca să-l fac să înţeleagă.

— Au şi profesorii partea lor de vină... Anul trecut, Filippo a căzut la matematică în timp ce în cursul anului a luat mereu şapte. Nu mai înţeleg nimic.

— Dacă un copil devine antipatic, profesorul îl trînteşte la examen. S-a întîmplat şi altădată. S-au văzut multe cazuri de elevi care au rămas corigenţi mereu fiindcă profesorii îi găseau antipatici.

— Şi al meu a fost trîntit la latină. Şi totuşi nimeni nu poate susţine că băiatul meu e idiot.

— O, ştim foarte bine că e inteligent, are o inteligenţă ieşită din comun. Se vede asta de la o poştă. Şi pe urmă a luat mereu note bune.

— Bune, zici? E puţin spus. Profesorii înşişi l-au felicitat, şi nu numai pe el, ci şi pe noi. Au spus că rar li se întîmplă să dea de un copil cu o inteligenţă atît de suplă pentru vîrsta lui.

— Nu înţeleg chiar de loc rostul unei asemenea corigenţe. Cadrele didactice, ele sînt de vină!

— Aşa e... aşa. Într-o dimineaţă un profesor se scoală prost dispus, se ceartă cu nevastă-sa, şi te trînteşte la examen. Într-un fel e normal, dar ar putea să-şi descarce nervii şi în alt mod. Aşa, nenoroceşte un copil.

— În schimb, cînd unul le devine simpatic, ăla trece întotdeauna chiar dacă e un măgar. Profesorii îi ajută, răspund ei singuri la întrebările lor, şi măgarul e promovat.

— Aşa e... Aşa s-a întîmplat şi cu Ferruccio. N-am văzut în viaţa mea un copil mai cretin ca ăla. Dar cretin din naştere, un dobitoc îngrozitor. Prost ca un măgar. Are, fără nici o exagerare, chiar şi urechi de măgar, două urechi enorme, păroase şi ascuţite. Eu l-am văzut la ţară în vara aceasta. Merge chiar pe drumul măgarilor şi se opreşte şi se încăpăţînează şi nu mai vrea să meargă înainte dacă nu-i convine. Taică-său îi dă ghionturi, dar el nimic. Rage. Şi dimineaţa cînd se spală, rage, îl auzi de la fereastra băii. Cei din casă îl folosesc la căratul pachetelor mai grele. E un animal de povară, de fapt. Ei bine, ăla, capul ăla de lemn a fost promovat de nenumărate ori. Pe urmă s-a înscris la şcoala medie. Credeţi că l-au înscris într-a-ntîia ? Da de unde ! De-a dreptul într-a patra. L-au pus să înveţe în opt zile. Aiurea, învăţătură ! Îi dădeau buletinele de pronosport să le completeze că tot erau siguri că-l vor promova. Ei bine, l-au promovat după şapte zile. Şi nu ştia nimic, absolut nimic. Încercaţi să-l întrebaţi... să zicem.... numele unui mare fluviu din Italia ? Vă răspunde că e lacul Garda, aşa, ca să zică ceva. O dată l-am întrebat cine a spus celebra frază *„Eppur, si muove !"* Ştiţi ce-a răspuns ? Gondrand. Spuneţi, a spus vreodată aşa ceva Gondrand ? Ei bine, l-au înscris la liceu şi imediat a intrat pe sub pielea profesorilor care l-au protejat în toate felurile. Voiau să-i dea nici mai mult, nici mai puţin, decît licenţa în arhitectură, închipuiţi-vă.

— Dar ştiţi de ce ? Fiindcă părinţii se ocupă de el, se agită. Dau fuga la şcoală, vorbesc cu

toţi. Eu ştiu, fiindcă-l cunosc bine pe Ferruccio ăsta despre care vorbiţi dumneavoastră. Cunosc toate maşinaţiile pe care le fac părinţii lui ca să-l vadă promovat. Taică-său era mereu la şcoală ca să flecărească cu profesorii, cu directorii, cu portarii. Maică-sa ducea mereu cadouri tuturor : flori, bulion, bomboane de mentă copiilor profesorilor. O dată am văzut-o ducîndu-se la şcoală cu un chil de friptură de viţel şi trei pachete de unt. O grămadă de mici atenţii în fiecare zi. Credeţi-mă, era cu adevărat scandalos. Şi avansările curgeau gîrlă. Unul dintre profesorii copilului ăsta cretin a obţinut chiar un post de director de bancă şi director al căilor ferate. Ştiu asta fiindcă în fiecare zi după şcoală se duce să controleze încasările de la trenuri. I se dă un procent la încasările pe biletele dus şi întors şi pe abonamente. Profesoara de italiană, am văzut-o eu, are gratis lumina electrică, are gratis şi gazul. Stă mereu cu toate luminile aprinse în casă, şi de ce să nu stea, dacă tot nu plăteşte nici o leţcaie. Cu o notă bună îşi cîştigă lumina. Şi gazul, la fel, e mereu aprins sau, dacă nu e chiar aprins, ţine mereu robinetul deschis, şi în casa ei se simte mereu miros de gaz, o plăcere !

— Mîrşăvie, nu găsesc alt cuvînt. N-aş fi crezut niciodată că profesorii pot fi chiar aşa. Şi cînd te gîndeşti că cel care nu se ocupă în felul ăsta de copii este mereu persecutat. Nu persecutat în sensul că se poartă urît cu tine, ci în sensul că nu-ţi promovează copiii chiar dacă sînt foarte inteligenţi şi silitori. Dumneavoastră îl cunoaşteţi pe Archimede ?

— Lunganul ăla care pare de treizeci şi cinci de ani şi în realitate are patruzeci ?

— Ăla, ăla. Da, ăla. Ei bine, ăla face şi acuma clasa întîi elementară şi cînd te gîndeşti că e un băiat pregătit cum nu sînt mulţi pe lume. Închipuiţi-vă că taică-său e constructor de poduri ; ei bine, biatul i le desenează pe toate şi face şi calculele şi tot. El se ocupă de podurile lui taică-său, de la început pînă la sfîrşit, aşa încît tatăl s-a retras din serviciu şi acuma nu mai construieşte poduri. Acum sparge sîmburi de cireşe. Ei bine, băiatul face şi acuma clasa întîi elementară pentru că învăţătorii nu-l promovează. Îl găsesc antipatic. Şi le este antipatic fiindcă ştie mai mult decît ei şi mai ales că le arată tot ce ştie, nu-i iartă. Nu există o jignire mai teribilă pentru un profesor decît să dovedeşti că un copil ştie mai mult decît el. De aceea îl trîntesc într-una. Închipuiţi-vă că-l trîntesc de mai multe ori chiar la acelaşi examen. Dacă trebuie să-i dea un trei, în loc de un singur trei îi dau de-a dreptul patru sau cinci de trei.

— De aceea zic că bieţii copii n-au nici o vină. Uneori învaţă tot anul degeaba, dar asta nu înseamnă nimic. Se întîmplă chiar ca un copil să fie atît de inteligent încît nici să n-aibă nevoie să înveţe, prinde lucrurile din zbor, asimilează uşor materia. Al meu nici măcar nu deschide cărţile. Dacă aţi vedea, mai are şi acuma cărţi de anul trecut cu foile netăiate. El citeşte în grabă primele pagini şi-i de ajuns. A înţeles imediat tot ; chiar şi ce semnificaţie au datele. O mie opt sute cincisprezece, de exemplu. E Napoleon ? E Napoleon. Ca să nu mai vorbim de latină şi celelalte limbi. De aceea îi rămîne timp berechet pentru joacă. Se joacă toată ziua, se distrează, face sport şi creşte sănătos şi puternic ca un taur. Şi chiar dacă nu-l vedem niciodată cu cartea în mînă, profesorilor le răspunde pe loc, cu o siguranţă cu adevărat uimitoare. Dacă îl întreabă de o anumită dată istorică, el spune chiar două-trei şi toate exacte. De aceea îl trec fără nici o grijă, fiindcă se vede că ştie să se facă iubit, că ştie să cîştige simpatia profesorilor.

Uite-o acolo, învaţă, şi faceţi linişte vă rog ! Stă cu pumnii la tîmple, coatele pe masă şi ochii ficşi pe pagina cărţii. Nu trebuie deranjată cu nici un preţ. Înghite cuvintele, mănîncă teoremele, soarbe ideile, învaţă ceea ce are de spus la examene. Vedeţi cum îşi muşcă buzele ? Cum se concentrează ?

Acum ştie tot. A învăţat tot. Se duce la şcoală liniştită, e sigură că va fi promovată.

Aşteaptă cu nerăbdare întoarcerea ei şi cînd se întoarce e mulţumită fiindcă a răspuns la toate întrebările.

— Ai răspuns bine sau rău ?

— De... cred că bine... chiar bine, cu siguranţă.

Iată, acolo pe lista rezultatelor e scris negru pe alb „respinsă". Nu se putea să nu cadă la examene, era prea bine pregătită şi cunoştea prea bine materia. Noi, părinţii, sîntem de vină. Ne dăm seama că am fost nepoliticoşi cu soţul profesoarei şi din această pricină a fost trîntită

la examen. Pentru că un motiv trebuie să existe în orice caz.

Nu trebuie niciodată să-i laşi pe copii să învețe peste măsură, pe urmă ştiu prea mult, devin prea savanţi, şi profesorii se simt jigniţi şi îi trîntesc la examene. Aşa că luaţi-le cărţile din mînă.

Un bărbat de aceeaşi talie

Trebuie să-l vedeţi neapărat pe domnul Gommino Incartato acuma, după ce au trecut sărbătorile Crăciunului şi după ce a primit un cadou frumos din partea soţiei.

Toţi ar trebui să-l oprească pe domnul Gommino Incartato şi să-l roage să-şi descheie paltonul şi pe urmă să-şi descheie haina.

Cadoul soţiei lui se află ascuns tocmai sub haină şi e vorba de o frumoasă vestă de antilopă maro. O vestă foarte elegantă şi domnul Gommino Incartato e foarte mîndru de ea, fiindcă îşi dorea de atîta vreme o vestă de antilopă, şi n-avusese niciodată timpul, ocazia, banii necesari ca să şi-o cumpere.

Pe urmă a venit, în sfîrşit, Crăciunul, şi domnul Gommino şi-a găsit vesta mult visată sub pom, alături de darurile pentru copii, şi a îmbrăcat-o într-o stare de beatitudine.

Povestea vestei de antilopă nu e aşa de simplă cum pare la început.

Vesta a făcut-o chiar soţia domnului Gommino, cu mîinile ei, şi istoria ei iese la iveală abia acum, după sărbători, încetul cu încetul. Domnul Gommino nu ştia nimic, dar cu fiecare zi care trece ajunge să cunoască laborioasa poveste a miraculosului şi mult visatului cadou.

De la bun început trebuie precizat că soţia a vrut să facă soţului o surpriză.

Să trecem peste cumpărarea antilopei, sau mai bine zis a pielei de antilopă necesare pentru a face o vestă de antilopă. Adică : trebuie să ştii cîţi metri trebuie. Dacă o vrea cu mîneci sau fără. Şi dacă să fie tot de antilopă şi la spate sau acolo să pună velur. Şi nasturii din faţă, veşnica şi insolubila problemă a nasturilor din faţă, şi toate amănuntele tehnice.

Nimic. Treaba cea mai importantă era măsura. Şi cum poţi să-i iei măsura soţului fără să-i spui nimic ?

Doamna se gîndeşte : în dulap sînt foarte puţine lucruri şi ceea ce e, nu-i de ajuns. Dintr-o haină nu poţi deduce măsura unei veste. Se poate face un lucru aproximativ, dar nu se dă cadou de Crăciun o vestă aproximativă, trebuie o vestă perfectă ca măsură, să nu fie nevoie să te atingi de ea, să o strîmtezi sau s-o lărgeşti. Gîndurile soţiei erau nobile şi logice. Soţul trebuie s-o găsească sub pomul de Crăciun, trebuie s-o îmbrace imediat şi trebuie s-o poarte în ziua de Crăciun, fără cute fiindcă e prea largă sau prea strîmtă. Trebuie să zică : „Ce bine-mi vine ! Parcă-i făcută pe măsură."

Ar mai fi un pulover de lînă, dar lîna se lărgeşte şi lîna nu e antilopă, e cu totul altceva, nu te poţi încrede în ea. Lîna e prea elastică şi deci mincinoasă.

Să iei măsura fără ca soţul să-şi dea seama e aproape imposibil. S-ar putea, desigur, născoci o poveste oarecare, dar bărbaţii sînt oricum teribil de bănuitori. Şi pe urmă soţul ei are obiceiul de a pune mereu întrebări.

— De ce vrei să-mi iei măsura la piept ?

— Mi se pare că ai slăbit de anul trecut.

— Şi ce-i cu asta ? De atîtea ori slăbeşte omul şi pe urmă iar se îngraşă. Dacă crezi că e necesar pentru armonia căminului, o să încerc să mă cîntăresc.

Îi vine ideea să-i ia măsura în timp ce doarme, noaptea, şi de fapt într-o noapte s-a şi dus la pat cu centimetru, hotărîtă să-i ia măsura. Reuşeşte să-i măsoare o mînecă, dar degeaba, cu asta n-a făcut nimic, vesta trebuie să fie fără mîneci. Încearcă să-i bage centimetrul sub spate, dar nu e uşor. Abia bagă puţin mîna sub un umăr şi valorosul soţ se mişcă, se răsuceşte, şi e o minune că nu s-a trezit. Pe urmă s-a întors în aşa fel încît centimetrul a rămas prins pe jumătate sub el şi nu-l mai poate scoate. Soţia încearcă să-l tragă, dar soţul simte ceva în somn, se agită, se trezeşte ferecat în centimetrul care i se înfăşoară în jurul corpului, al picioarelor, al braţelor.

— Ce dracu se întîmplă aici ? mîrîie domnul Gommino, fără să bănuiască nobleţea intenţiei. De unde naiba a apărut centimetrul ăsta ?

— Cine ştie ? zice soţia, ca şi căzută din lună. Ia te uită unde a ajuns ! Foarte curios. L-am căutat ieri toată ziulica. Se vede că era în buzunarul pijamalei tale.

Trebuie să caute altă metodă şi, mai ales, trebuie să nu se bazeze pe colaborarea, chiar inconştientă, a soţului. S-ar putea să intre la idei şi ea n-ar vrea să aibă nici cea mai mică bănuială că are de gînd să-i dea cadou o vestă. Un cadou ori e o surpriză, ori nu e nimic. Şi cu capacitatea lui de intuiţie ar înţelege de îndată că e vorba de o vestă de antilopă.

Se gîndeşte, se tot gîndeşte şi îşi aduce aminte că într-o zi domnul Sequenza a plecat îmbrăcînd din greşeală pardesiul soţului ei.

A stat îmbrăcat cu el timp de două ore fără să-şi dea seama de nimic. Aşa că în ziua aceea domnul Gommino a trebuit să îmbrace pardesiul domnului Sequenza, ca să poată ieşi, şi pardesiul i se potrivea foarte bine. Desigur, soţul ei nu are o talie obişnuită. Hainele trebuie să şi le facă pe măsură, altfel nu-i vin de loc. Ei bine, pardesiul domnului Sequenza i se potrivea de minune.

Ideea i se pare excelentă. Se duce sus şi o găseşte acasă pe doamna Sequenza.

— Soţul dumneavoastră, zice doamna Incartato, a îmbrăcat într-o zi din greşeală pardesiul soţului meu. Vă amintiţi, doamnă ?

— Îmi aduc aminte, zice doamna Sequenza, dar mi se pare că vi l-a adus înapoi.

— Da, da, zice doamna Incartato, l-a adus înapoi imediat, dar mi se pare că pardesiul îi

venea foarte bine. Dacă nu mă înşel, soţul meu are aceeaşi talie cu soţul dumneavoastră.

— Tot ce se poate, zice doamna Sequenza.

— Iată, zice doamna Incartato, eu aş vrea să-i fac o vestă de antilopă soţului meu, dar nu-i pot lua măsura fiindcă vreau să-i fac o mică surpriză. Vă supăraţi dacă iau măsura soţului dumneavoastră ?

— Vă rog, zice doamna Sequenza, şi de îndată ce soseşte soţul o cheamă pe doamna Incartato, iar doamna Incartato dă fuga cu centimetrul în mînă. Măsoară toracele domnului Sequenza, dar în timp ce-i ia măsura o năpădesc unele îndoieli.

— Mi se pare că soţul meu e mai muşchiulos, zice, aici simt nişte coaste pe care soţul meu nu le are.

— E imposibil ca soţul dumneavoastră să n-aibă coaste, zice doamna Sequenza, toţi bărbaţii de pe lumea asta au coaste.

— Au, dar nu se simt aşa cum se simt la soţul dumneavoastră, insistă doamna Incartato.

Doamna Sequenza nu prea se bucură de ideea asta.

— O fi slăbit puţin, dar nu cine ştie ce, zice, acum doi ani nu se simţeau de loc fiindcă se îngrăşase prea tare. Pe urmă a făcut o cură de slăbire.

— Vai de mine şi de mine ! zice doamna Incartato, îngrijorată, cînd a îmbrăcat pardesiul soţului meu era pe punctul de a slăbi ?

— Poate, spune doamna Sequenza, asta s-a întîmplat cam acum un an şi ceva, dacă nu mă înşel.

— A fost chiar o întîmplare destul de nostimă ! zise domnul Sequenza, amintindu-şi episodul, nu mi-am dat de loc seama. Numai cînd am băgat mîinile în buzunar am găsit pipa, şi eu nu fumez pipă. M-am întrebat cum se face că am în buzunar o pipă, dacă eu nu fumez pipă. În mod logic, m-am uitat la pardesiu şi am văzut că avea o culoare ceva mai diferită.

— Foarte curios. Nici soţul meu nu fumează pipă, zice doamna Incartato, cum de avea în buzunar o pipă ?

— Asta nu mai ştiu, zice doamna Sequenza. D-unde vreţi să ştiu eu. Întrebaţi-l pe el. Poate că i-o făcuse cineva cadou.

— Oricum, zice doamna Incartato, dacă dumneavoastră aţi slăbit, nu mă pot încrede în măsura dumneavoastră. Dacă la dumneavoastră se simt coastele, iar la soţul meu nu se simt, înseamnă că n-aveţi aceeaşi măsură.

— Puteţi lua măsura în lungime, zice doamna Sequenza, soţul meu, dacă a slăbit puţin, nu înseamnă că a şi scăzut în înălţime. Înălţimea o fi cu siguranţă aceeaşi.

— Şi ce mă fac numai cu înălţimea ? zice doamna Incartato. Nu-i suficient.

— Ei, e totuşi ceva, zice domnul Sequenza. Decît nimic... Pe urmă lăţimea o luaţi de la altul. Chiar de la unul mai mărunţel decît soţul dumneavoastră, numai să aibă aceeaşi circomferinţă a toracelui.

Doamna Incartato ia lungimea, dar pleacă cu problema grosimii în întregime nerezolvată.

Între timp cumpără antilopa de care are nevoie, apoi îşi aminteşte deodată că lăptarul din strada Pimpetta a făcut serviciul militar cu soţul ei şi că soţul ei povestea mereu episodul plin de haz cu costumul civil de care se foloseau amîndoi, şi amîndoi erau atît de asemănători, încît de multe ori unul era luat drept celălalt. Erau identici ca talie, aveau aceleaşi defecte şi chiar aceleaşi calităţi fizice şi morale, se asemănau întratît încît erau luaţi drept gemeni. Amîndoi aveau pînă şi mustăţile la fel.

Dă fuga în strada Pimpetta şi chiar îl găseşte pe lăptar, care însă nu mai are mustăţi ca altădată, dar talia e încă la fel ; se vede că are aceeaşi talie cu soţul ei.

Doamna Incartato îl întreabă dacă a făcut armata cu soţul ei şi lăptarul îşi aminteşte. Sigur că da. Asta nu se poate uita. Îi vine în minte o mulţime de întîmplări nostime şi pe urmă îi vine în minte chiar povestea cu costumul civil de care se foloseau amîndoi. Lăptarul povesteşte o anecdotă hazlie care nu se mai sfîrşeşte. Doamna Incartato reuşeşte în cele din urmă să-i ceară voie să-i ia măsura la piept fiindcă vrea să facă o vestă de antilopă pe care să i-o dea în dar.

Lăptarul este profund mişcat. Zice că îi face multă plăcere că domnul Incartato şi-a amintit de el, dar că la un cadou atît de frumos, hotărît lucru, nu se aştepta. E adevărat că domnul Incartato a făcut o carieră strălucită şi că el în

schimb a rămas tot un pîrlit de lăptar care trage targa pe uscat dar, oricum, domnul Incartato e prea gentil. De altfel, adevărul e că dorea de mult timp să aibă o vestă de antilopă, dar n-a reuşit niciodată să strîngă atîţia bani. Înţelegeţi, familie numeroasă, timpuri grele, copiii la şcoală, lumea bea din ce în ce mai puţin lapte şi alţi factori subiectivi şi obiectivi...

Doamna Incartato nu mai ştia ce să zică. Plin de încîntare, lăptarul îşi scoate haina, dar acuma ce să mai facă doamna Incartato ? Dacă-i ia măsură, trebuie să-i dăruiască şi vesta de antilopă, şi nu mai are curajul să-i explice situaţia.

— Mii de scuze, zice doamna Incartato, mă întorc mîine, dacă nu vă supăraţi. Mi-am adus aminte că am o întîlnire şi am întîrziat.

Iese în fugă din prăvălie şi se întoarce acasă. Se hotărăşte să se întoarcă la doamna Sequenza s-o roage s-o ajute.

A treia zi o caută doamna Sequenza.

— Iertaţi-mă, zice doamna Sequenza, aş vrea să-i fac o vestă de antilopă soţului meu. E un dar de Crăciun şi nu vreau ca el să afle. Vă supăraţi dacă iau măsura soţului dumneavoastră ? Îmi amintesc că o dată soţii noştri şi-au schimbat pardesiile şi au aceeaşi talie.

Doamna Incartato îşi dă consimţămîntul şi domnul Incartato îşi scoate haina, fericit că poate face plăcere unui vecin atît de agreabil.

— Coastele se simt şi la dînsul, zice doamna Sequenza în timp ce îi ia măsură. Ce tot spuneţi că soţul dumneavoastră e mai gras decît soţul meu ?

— Ca să le simţi trebuie să apeşi, fiindcă sînt acoperite cu grăsime.

— Ce-i cu povestea asta cu coastele ? întreabă domnul Incartato, dar femeile zic că sînt treburile lor şi el să facă bine şi să nu se amestece. În felul acesta doamna Sequenza îi ia măsura domnului Incartato şi domnul Incartato e foarte trist aflînd că doamna Sequenza îi va dărui soţului ei o vestă de antilopă, tocmai ceea ce el dorea de atîta vreme.

Apoi, în sfîrşit, vine dimineaţa de Crăciun şi domnul Incartato găseşte vesta de antilopă sub pom şi povestea, încetul cu încetul, iese la iveală.

Acuma le arată la toţi vesta de antilopă, dar evită să treacă prin faţa lăptarului care a făcut armata cu el.

Din cînd în cînd domnul Sequenza îl întîlneşte pe scări şi îl întreabă :

— Cum vă simţiţi cu vesta ?

Aventuri cu automobilul

Oaspeţi bineveniţi

Îl cunoaşteţi pe domnul Tommasi ? Cum, nu-l cunoaşteţi ? Toată lumea îl cunoaşte pe domnul Tommasi... Mă miră foarte mult...

Domnul Tommasi e un om liniştit. Aşa de liniştit cum e, şi-a cumpărat un automobil.

Vara, domnul Tommasi îşi ducea familia la mare. La momentul oportun făcea bagajele, îi încărca pe toţi cei dragi şi apropiaţi în automobil şi pleca spre ţărmurile albastre. Era, de fapt, o mare distracţie. Domnul Tommasi se distra conducînd automobilul şi îndată ce avea puţin răgaz lua maşina şi pleca într-o excursie.

Vara se ducea să-şi vadă familia la mare, în fiecare săptămînă. Fie şi pentru o zi, n-avea importanţă, o făcea fiindcă îi plăcea să călătorească cu maşina, era odihna lui, răsplata lui, distracţia lui. Două călătorii în fiecare săptămînă, una la ducere şi alta la întoarcere.

Pe urmă îi plăcea să stea şi singur, atunci putea să facă ceea ce voia. Dacă avea chef deschidea radioul, dacă avea chef cînta, dacă avea

chef se oprea să bea o cafea, chiar să mănînce un sandviş şi uneori să contemple panorama, copacii şi cîmpia. Domnul Tommasi avea şi momentele lui de lirism.

Se simţea liber ca păsările cerului, şi drumul de la oraş la mare era ca o scurtă evadare din colivie în spaţiul cel nemărginit.

De multe ori mergea încet, stătea liniştit în urma unui autocamion cu două remorci, care înainta cu patruzeci la oră, alteori zbura de ţi se ridica părul măciucă.

Dacă cineva îi cerea să-l ia pînă undeva, o făcea cu plăcere, avea cu cine să mai schimbe o vorbă pe drum. De obicei era vorba de distanţe scurte şi musafirul era binevenit tocmai pentru că era vorba de o tovărăşie temporară, după care rămînea iarăşi singur.

Dacă n-avea chef de nici o companie, nu lua pe nimeni, îşi continua drumul neabătut, fără ca măcar să întoarcă capul.

Acasă povestea tot ce i se întîmplase pe drum ; altă sursă de satisfacţie : azi am luat cu mine un tip care vindea clopoţei pentru biciclete, azi am cules de pe şosea doi care se duceau să-şi vadă o mătuşă care suferea de migrenă, azi s-a urcat lîngă mine un călugăr care se întorcea la mănăstire.

Într-o zi a întrebat-o pe soţie dacă era posibil să se vîndă ciorapi de contrabandă. N-ar fi crezut niciodată că s-ar putea vinde ciorapi de contrabandă. Ştia de ţigări, de brichete, de ciocolată etcetera, dar de ciorapi de contrabandă n-auzise niciodată. Ciorapul era un obiect atît de

simplu, de intim, încît nu se putea asocia în mintea lui cu ideea tenebroasă de contrabandă.

Puse pe masă o cutie de ciorapi de damă şi soţia spuse că sînt foarte frumoşi.

Se găseau de vînzare cu patru sute de lire, cred, la toate magazinele. El îi plătise cu o mie de lire, dar a spus că îl costaseră trei sute.

— De unde i-ai cumpărat ? întrebă soţia.

— O femeie pe care am luat-o în maşină, zise soţul, trebuia să se ducă la... să ducă trei duzini de ciorapi de contrabandă, dar dacă putea vinde o duzină pe drum era mult mai bine. Am cumpărat o duzină.

Domnul Tommasi a zis „o femeie" pentru a nu se compromite în faţa legalei soţii. O femeie e o femeie şi nu i se precizează anii. Poate fi în vîrstă după cum poate fi foarte bine şi o fetişcană, dar după cum a spus „o femeie", era foarte limpede că nu putea fi decît o femeie în vîrstă. A făcut tot ce-a putut ca să lase impresia că era vorba de o bătrînă, dar soţia a strîmbat din nas şi a ţinut să afle cîteva precizări.

Domnul Tommasi o descrise şi soţia, în aparenţă, se linişti.

Descrierea făcută de domnul Tommasi ar fi convins pe oricine că era vorba de o femeie de circa şaptezeci şi cinci de ani, foarte boţită, îmbrăcată cu nişte lucruri destul de şleampăte şi vechi, şi că trebuia să aibă nişte păcate fizice decisive.

Stima pe care o purta soţului n-o împiedica să-şi aibă îndoielile ei : o femeie de şaptezeci şi cinci de ani nu umblă teleleu pe drumuri

oprind automobilele bărbaţilor singuri pentru a vinde ciorapi de mătase, dar soţul zise că lui totuşi i s-a întîmplat un asemenea caz, că femeia chiar era în vîrstă iar că ciorapii erau acolo, la vedere.

Soţia păru că înghite povestea cu ciorapii dar săptămîna următoare îl întrebă pe soţ dacă se întorcea singur în oraş.

Evident că se întorcea singur, răspunse soţul, şi atunci soţia zise că o oarecare doamnă Lacricca tocmai trebuia să se ducă în oraş în lunea aceea şi că ea i-a spus că soţul ei se întorcea şi el în oraş, cu maşina, că era singur, şi cum atunci cînd era singur se plictisea îngrozitor, ar fi luat-o bucuros cu el la bord.

— În doi se călătoreşte mai bine şi timpul trece mai uşor. În felul ăsta doamna Lacricca economiseşte banii de tren şi tu ai tovarăş de drum.

Dacă soţia i-a şi promis doamnei Lacricca, foarte bine, soţul o va duce la oraş. Apoi soţia spuse că doamna Lacricca trebuia să se întoarcă la mare sîmbăta următoare şi soţul putea să profite.

Să profite să o acompanieze, natural, din moment ce era singur în maşină. Îi şi spusese asta doamnei Lacricca, şi doamna Lacricca acceptase cu plăcere, fără să facă vreun fel de obiecţii.

Pe urmă doamna îi prezentă domnului Tommasi pe doamna Lacricca, şi bătrîna doamnă se urcă în maşină şi se aşeză lîngă domnul Tommasi.

Cînd vehiculul se puse în mişcare, bătrîna doamnă începu să trăncănească şi spuse că soţia domnului Tommasi fusese foarte amabilă, că vorbise foarte frumos despre soţul ei. Spusese că era un conducător foarte prudent, că mergea întotdeauna foarte încet fiindcă ţinea la pielea lui.

Domnul Tommasi încetini.

Doamna Lacricca vorbi despre circulaţie, despre cei care conduc automobilul cu capul în nori, zise că erau toţi nişte nebuni dacă goneau în halul ăla. Scoase un strigăt văzînd un automobil care traversa drumul la două sute de metri în faţa lor şi domnul Tommasi ocoli brusc.

Mări puţin viteza şi doamna începu să povestească că ea o dată a avut un accident de automobil. Istorisi accidentul cu lux de amănunte : fratele ei care conducea îşi rupsese un picior şi pe urmă i-au pus piciorul în ghips. A stat la clinică două luni. În camera în care şedea el mai erau alţi doi automobilişti accidentaţi. Ceva îngrozitor ; nu i-ar dori nimănui. Trebuie să vezi cum arată unele maşini după un accident.

Dumneavoastră n-aţi avut niciodată accidente ? Niciodată. Sper să fie aşa şi de acum încolo. Eu sînt atent. Oricît ai fi de atent nu poţi să ştii niciodată. V-a explodat vreodată un cauciuc ? Nu. Cînd explodează un cauciuc poţi fi atent mult şi bine, că tot nu mai e nimic de făcut.

Puţin a lipsit ca domnul Tommasi să nu lovească un biciclist. Doamna Lacricca începu să bolborosească rugăciuni. Domnul Tommasi începu să scrîşnească din dinţi şi să mărească vi-

teza. Apoi începu să plouă și automobilul derapă pe asfalt și făcu vreo două piruete pe loc.

Doamna Lacricca îi atrase atenția că rugăciunile ei le salvase viața la amîndoi.

Pe urmă se defectă ștergătorul.

Domnul Tommasi ajunse acasă cu o oră jumătate întîrziere. Doamna Lacricca mulțumi călduros domnului Tommasi și zise că sîmbăta viitoare va călători tot cu el, cum îi promisese cu atîta amabilitate adorabila lui soție.

Sîmbăta următoare călătoria s-a desfășurat în condiții asemănătoare. În plus s-a dezumflat un cauciuc și domnul Tommasi rămase fără ulei în motor.

Ajunse la destinație cu o întîrziere de două ore și își ieșise din fire.

Soția zise că dacă ar fi fost singur, cu toate acele accidente și neplăceri i-ar fi fost mult mai greu. Trebuia să aibă un tovarăș, pentru a putea suporta mai ușor o asemenea călătorie.

Din fericire, luni o întreagă familie se întorcea în oraș și întrucît domnul Tommasi pleca cu mașina goală, soția lui propusese familiei să accepte să călătorească cu el. Curios, familia acceptase și încă cu plăcere.

Domnul Tommasi, care începuse să scrîșnească din dinți sîmbătă dimineața la plecare, a continuat să scrîșnească pînă luni ; dar degeaba scrîșnea, nu mai era nimic de făcut ! Soția promisese și familia s-a urcat în mașină și s-a instalat cum nu se poate mai bine.

Domnul Tommasi s-a pomenit cu un copil între el și onorabila mamă, iar în spate erau alți copii cu servitoarea și cu bagajele.

Doamna începu să spună că soția domnului Tommasi vorbise despre soțul ei ca de un om foarte prudent, dacă nu chiar cel mai prudent, că știa să conducă mașina foarte bine, că mergea încet, că adora copiii.

Țîncul de lîngă domnul Tommasi a arătat mult interes pentru mașină, a schimbat viteza, a apăsat pe claxon de cîteva ori, a aprins farurile, a tras de maneta frînei.

Domnul Tommasi zîmbea scrîșnind din dinți și încercînd să potolească entuziasmul pentru tehnică al copilului.

Pe urmă unul din cei din spate începu să plîngă și servitoarea anunță solemn că era o fetiță care trebuia să facă ceva după o tufă. Domnul Tommasi se opri și fetița făcu ceea ce trebuia să facă, apoi se urcară din nou cu toții în mașină și mai încolo o altă fetiță începu să se simtă rău.

Auzi niște zgomote pe bancheta din spate, apoi o anumită vînzoleală, apoi vaiete.

Se opri și cu toții deschiseră ușile în grabă dar era prea tîrziu.

Doamna era grozav de rușinată : îmi pare foarte rău, mii de scuze. Dumneavoastră sînteți atît de amabil. Ei sînt copii, ce poți să le pretinzi ? Din cauza curbelor. Eu i-am spus să nu mănînce.

Sigur că e din cauza curbelor. Totul se întîmplă din cauza curbelor ! Hai, acuma se simt

bine toţi ? Cum merge cu stomacul ? Mai bine ? Da ? Atunci plecăm.

Pe urmă vine rîndul servitoarei care şi ea suferă de rău de automobil.

Cum aşa ? Nu i s-a făcut rău niciodată în maşină. Şi pe urmă ea e cu stomacul gol.

Ce gol ! S-a văzut că nu era gol de loc. Ştiţi că eu ameţesc în barcă ? Dar în maşină, de loc, e ca şi cum aş sta într-un salon.

Domnul Tomma încetini şi apoi se opri iar fiindcă mai erau şi alte încărcături de golit pe marginea drumului.

În sfîrşit, sosi acasă cu două ore şi jumătate întîrziere.

Scrîşni din dinţi trei zile la rînd şi tocmai cînd era pe punctul să înceteze de a mai scrîşni, primi o scrisoare de la soţie care îl înştiinţa că unchiul Prosecco o să vină şi el sîmbătă la mare cu tanti. Să se ducă să-i ia.

N-a mai încetat să scrîşnească din dinţi pînă la sosire.

Îşi luă nevasta de-o parte şi-i spuse că era ultima oară. Nu mai trebuia să spună nimănui că el mergea cu maşina goală.

Absolut.

— În felul ăsta poţi să iei pe cine vrei pe drum, zise soţia amărîtă.

— Eu nu vreau să iau pe nimeni. Îmi place să merg singur, zise soţul.

— Se vede, protestă soţia, şi apoi prima puştancă pe care o întîlneşti o urci lîngă tine şi îi cumperi şi ciorapii.

Domnul Tommasi, în lunea aceea, i-a dus pe unchiul Prosecco şi pe nevastă-sa înapoi acasă, şi unchiul a vrut să asculte o conferinţă la radio, a vrut să coboare să bea o jumătăţică la o cîrciumă, pe la jumătatea drumului a vrut să se oprească să salute un prieten.

Soţia unchiului a vărsat o sticlă de bulion pe perna din spate.

Domnul Tommasi se gîndi la fata care-i vînduse ciorapii şi se căi amarnic că n-a aruncat ciorapii într-un şanţ.

Sîmbăta următoare a plecat la mare cu trenul. A ajuns fericit şi liniştit, a făcut o călătorie superbă şi era odihnit şi proaspăt.

— Cum de n-ai venit cu maşina ? întrebă soţia.

— E stricată, zise domnul Tommasi, am dus-o la garaj. Dar o vor repara pînă cînd o să vă terminaţi vacanţa, şi o să vin să vă iau ca să vă duc acasă.

Şi de atunci n-a mai folosit maşina ca să-şi viziteze familia în vacanţă, la mare.

Un şurub în plus

Era o vreme admirabilă, un timp primăvăratic. Era un soare atît de dulce, un aer atît de proaspăt şi de mîngîietor, încît putea să transforme pînă şi o călătorie de afaceri într-o plimbare plăcută.

Maşina era pusă la punct. Din toate punctele de vedere perfectă. Motorul în ordine, frînele răspunzînd la cea mai mică apăsare, caroseria nu făcea nici cel mai mic zgomot.

Am luat maşina şi ne-am îndreptat spre autostradă, şi cînd am ajuns pe porţiunea dreaptă am pornit cu toată viteza.

— Degeaba goneşti, zise Attilio, n-avem nici o grabă şi trebuie să considerăm drumul ăsta ca o plimbare.

Am încetinit. Pe autostradă nu e mare lucru de văzut, dar şi puţinul care este, într-o zi atît de însorită e întotdeauna atrăgător. Maşina aluneca pe asfalt tăcută şi am început să discutăm despre automobile, despre motor şi despre securitatea maşinilor de azi. Altădată nu se călătorea cu atîta siguranţă. Altădată exista tot timpul teama că ceva n-o să mai funcţioneze, şi penele erau mult mai frecvente ca în ziua de azi. Acuma însă e o raritate să găseşti maşini înţepenite pe marginea drumului. Dacă vezi automobile oprite pe marginea drumului asta e din cauza sandvişurilor, nu a carburatorului.

Attilio făcu cîteva consideraţii asupra faptului că maşina mea nu făcea nici un zgomot. Era cu adevărat o minune că se găsea în condiţii atît de bune. E adevărat că trăgeam de ea de cîţiva ani dar o îngrijeam ca şi pe o comoară de preţ, şi de îndată ce-mi dădeam seama că ceva începea să scîrţîie, o duceam imediat la un mecanic. Dacă toţi şi-ar întreţine maşina cum o întreţin eu, automobilele ar dura incomparabil mai mult.

— Fumezi ? zise deodată Attilio întrerupîndu-mi fraza şi scoţînd un pachet de ţigări.

Eu am zis că da şi Attilio îmi puse în gură o ţigară, apoi luă bricheta şi o aprinse. Am aprins ţigările şi am continuat discuţia despre automobile dar deodată auzirăm un zăngănit stîrnit de un mic obiect de metal care bate într-un perete de metal. Attilio se apleacă să privească sub bordul maşinii şi se ridică ţinînd între degete un mic obiect lucios.

— Ce-i asta ? întreb.

— Un şurub, zise Attilio, dar de unde Dumnezeu a apărut ?

— Nu ştiu, zic, a căzut din partea ta, cred.

Attilio se uită la portieră agitîndu-se puţin pe banchetă, se uită în tavanul maşinii, în spatele oglinzii.

— Nu găsesc, zise. Mi se pare că aici toate şuruburile sînt la locul lor.

Attilio întinse mîna şi începu să pipăie sub bord.

— Sînt o mulţime de fi:e şi nu reuşesc să-mi dau seama unde lipseşte un şurub, zise, oricum trebuie să fie un şurub fără importanţă fiindcă văd că maşina zboară şi aşa.

— Toate şuruburile sînt importante... Nu există şuruburi fără importanţă. Ţie nu ţi se pare că auzi ceva ?

Am văzut că începe să asculte cu atenţie.

— Mi se pare că aud un fel de vibraţie. Aici, în partea mea. Înainte nu era, drăcia dracului !

— O aud şi eu, zic, şi aud şi un fel de ţăcănit.

Auzeam într-adevăr o vibraţie ciudată şi lovituri foarte ritmice, şi pe urmă mi se pare că vibraţiile cresc, şi că pe lîngă ţăcănit se mai aude un zgomot.

— Într-adevăr e ceva care nu merge, zise Attilio. Te rog, încearcă să micşorezi viteza.

O micşorai, apoi am accelerat din nou.

Acuma mi se părea că totul se clătina, se dărîma, că totul zăngănea şi că maşina trebuia să se desfacă în bucăţi dintr-o clipă într-alta sau să se împrăştie în cele patru puncte cardinale.

— Pare chiar că maşina e pe punctul să se desfacă în bucăţi, zise Attilio. Se vede că şurubul ăsta e chiar foarte important. Uneori e de ajuns să se piardă un şurub şi dezastrul e gata. Eu în locul tău aş opri maşina. Cu atît mai mult, adăugă el, cu cît simt miros de benzină.

— Miros de benzină ? zic strîmbînd din nas şi adulmecînd încoace şi încolo. E adevărat se simte miros de benzină.

Ajunsese pînă la nările mele cunoscuta adiere de benzină şi povestea începea să mă neliniştească ; dacă se simte miros de benzină, şurubul a căzut de undeva dintr-o parte vitală a maşinii.

M-am îndreptat spre marginea drumului şi m-am oprit cîţiva metri mai înainte.

Am coborît şi am început să căutăm sub bordul maşinii.

— Aici e o gaură, zise Attilio, dar e mare cît un deget. Ar trebui un şurub de patru ori mai gros ca ăsta.

M-am uitat la gaură, dar nici măcar nu era o gaură de şurub, şi am continuat să căutăm în altă parte.

O maşină s-a oprit înaintea noastră.

— Aţi pierdut ceva ? ne întrebă un tînăr care coborîse din maşină.

— Nu n-am pierdut, dimpotrivă, zic, am găsit ceva. E vorba de un şurub şi căutăm locul de unde a căzut dar nu reuşim să-l găsim.

Tinerelul se uită la şurub şi apoi zise că i se părea că e vorba de un şurub de accesoriu. Poate de la oglinda retrovizoare sau de la ceasul de la bord.

— Imposibil, zise Attilio, cînd s-a desprins am simţit miros de benzină. Nu se simte miros de benzină cînd cade un şurub de la retrovizor.

— Asta cam aşa e, zise tinerelul, atunci ridicaţi capota şi uitaţi-vă în carburator. Deşi e cam greu să ajungă un şurub din motor tocmai în interiorul maşinii.

— În ziua de azi orice e posibil, zise Attilio.

Am ridicat capota şi ne-am uitat la carburator şi la conducta de benzină.

Cînd am ridicat capota nu se simţea de loc miros de benzină. Am pornit motorul dar totul funcţiona normal şi nu se simţea nici un miros de benzină.

— Şi totuşi trebuie să vină de undeva, zic ; de cînd a căzut şurubul ăsta idiot, pe lîngă mirosul de benzină maşina a început să facă un zgomot drăcesc ca şi cînd ar fi gata să se desfacă în bucăţi dintr-o clipă într-alta.

Tinerelul clătină capul.

— Atunci e de la caroserie, şi dacă e de la caroserie nu înţeleg de ce trebuie să se simtă miros de benzină.

— Mi se pare curios şi mie, dar pe de altă parte aşa stau lucrurile.

Tinerelul ridică din umeri şi se întoarse la maşina lui, după ce ne-a sfătuit să ne continuăm drumul mergînd foarte încet, şi să ne oprim la primul atelier de reparaţii.

Am continuat să mai căutăm un timp apoi ne-am aşezat pe marginea şanţului fără să fi reuşit să găsim gaura şurubului.

— Nu-i nimic de făcut, zise Attilio, nu găsim locul de unde a căzut şurubul şi pace, aşa că e mai bine să ne continuăm drumul pînă la primul atelier. Ai o ţigară ?

Am luat ţigara şi Attilio aprinse bricheta.

— Simt din nou miros de benzină, zise.

— Imposibil, zic, sîntem departe de maşină.

— Şi totuşi ! zise Attilio.

Îşi frecă palma şi mirosi, apoi scoase din buzunar bricheta şi trînti o înjurătură.

— Iată, zise, de la brichetă lipseşte şurubul.

Îmi arătă bricheta şi gaura din care picura benzină. Puse şurubul care se potrivea perfect şi-l strînse cu o monedă de cinci lire.

Ne-am urcat mulţumiţi în maşină şi ne-am reluat drumul.

Acuma maşina zbura pe autostradă cu toată viteza şi nu se mai auzea nici cel mai mic zgomot.

Şi era şi o dimineaţă de primăvară de toată frumuseţea.

O maşină bine întreţinută

Bara de direcţie din dreapta nu funcţiona. Nu-mi place cînd o bară de direcţie nu funcţionează ; de altfel, ca să fiu sincer, nu-mi place cînd nu funcţionează nici cel mai mic lucru. La o maşină totul trebuie să funcţioneze, şi cînd ceva încetează să mai funcţioneze trebuie să te duci la mecanic. Dacă cineva îşi îngrijeşte maşina şi se duce la mecanic de fiecare dată cînd ceva nu merge, atunci e sigur că automobilul său va avea o viaţă lungă. E sigur că va veni ziua în care o să poată spune : „A făcut o sută de mii de kilometri şi merge ca una nouă-nouţă."

Automobilele trebuie să ştii să le întreţii şi nu trebuie să le neglijezi niciodată. Sînt ca şi corpul omenesc. Toţi comparau automobilul cu corpul omenesc şi corpul omenesc cu automobilul. De îndată ce-ţi dai seama că ceva nu merge, trebuie să te duci la medic care găseşte defectul şi îl repară.

Aşa că, întrucît bara de direcţie din dreapta nu funcţiona, am dus automobilul la mecanic.

Mecanicul era un tip care inspira încredere. Avea o salopetă murdară de ulei şi mîinile mari şi negre — se vedea că le băga mereu în motoare. Era om serios, trecut prin multe, care ştia să preţuiască o maşină de la prima vedere.

Dacă nu chiar de la prima vedere, de la a doua sigur.

Se uită la maşina mea cu ochi de expert, se învîrti în jurul ei, puse un genunchi pe pămînt şi se uită dedesubt.

— Ce are ? întrebă.

— Bara de direcţie din dreapta nu funcţionează, zic.

— Un fleac, zise, o nimica toată, e o treabă de electrician, dar pot s-o fac şi eu foarte bine.

— Am şi eu principiile mele ! Mie, vezi dumneata, îmi place ca totul să funcţioneze la o maşină.

— Foarte bine că aveţi principii... Şi la maşina asta funcţionează totul ? întrebă mecanicul.

— Totul, în afară de bara de direcţie din dreapta, zic. Eu sînt un om care ştie să-şi întreţină maşina. Cînd îmi dau seama că ceva nu merge, o duc imediat la mecanic, înainte de a fi prea tîrziu.

— Foarte bun sistemul, dacă ar face toţi aşa, maşinile ar ţine mai mult.

— E foarte adevărat, zic.

— Asta cîţi kilometri a făcut ?

— Cincizeci de mii şi şapte sute. Niciodată n-am păţit nimic.

— E o maşină bună şi dumneavoastră o întreţineţi bine, asta e limpede, zise mecanicul. Dar nu e nevoie ca o maşină să fie foarte bună ca să ţină mult timp, trebuie să fie întreţinută bine. Chiar dacă o maşină nu e o marcă grozavă, dar e bine întreţinută, durează mai mult decît o maşină superbă dar rău întreţinută. Dumneavoastră sînteţi de acord cu aceste idei ?

— Sînt de acord, zic. Sînt şi ideile mele.

— Excelent. Aţi alezat motorul vreodată ?

— Niciodată.

— Asta e un mare avantaj, zise mecanicul. Sînt puţine maşini care la cincizeci de mii de kilometri n-au nevoie să li se alezeze motorul. Îmi permiteţi să vă întreb de frîne ?

— Foarte bune. Frînele sînt perfecte. Vă spun că ce nu funcţionează e numai bara de direcţie.

— Nu face zgomot ?

— Nici un pic. Caroseria e încă în stare foarte bună.

— Se vede, zise mecanicul. Nici motorul nu face zgomot ? Vreau să spun, nu auziţi nici o vibraţie ?

— Nu mi se pare. N-am observat niciodată aşa ceva. De ce să vă mint ?

— Nu trebuie să mă minţiţi, în faţa unui mecanic trebuie să veniţi ca în faţa unui preot, cu inima curată. Dacă vreţi dumneavoastră, putem s-o încercăm.

— S-o încercăm. Conduci dumneata ?

— Natural, conduc eu, zise mecanicul.

Ne urcarăm în maşină şi ieşirăm din garaj cu o viteză destul de mărişoară.

— Are încă un demaraj bun, domnule, zise mecanicul.

— Nu-i aşa ?

Cotirăm spre bulevard şi în cîteva secunde am atins viteza maximă.

— Ei nu... E chiar o maşină excelent întreţinută, zise mecanicul. Vă pricepeţi. Cu adevărat, dumneavoastră ştiţi să întreţineţi o maşină.

— Mulţumesc.

— Auziţi ? Acceleră. Carburatorul răspunde cu întîrziere, dar răspunde. Mai bine mai tîrziu decît niciodată. Ar trebui să mă uit puţin la el dacă vreţi să vă mai ţină încă douăzeci de mii de kilometri. Dar puteţi merge cu el şi aşa. Dar văd că dumneavoastră vă îngrijiţi de toate din timp. Dacă continuaţi cu carburatorul aşa, de la un kilometru la altul se poate defecta şi atunci nu mai aveţi ce face cu el decît să-l aruncaţi la gunoi. Vreţi să-l aruncaţi la gunoi ?

— Eu, nu, zic, dacă merge bine.

— Merge bine, dar trebuie să ne uităm puţin la el, zise mecanicul. Şi frînele. Auziţi ?

— Mi se pare că frînează, zic.

— Da, de frînat, frînează, dar dacă sînteţi atent vă daţi seama că tamburul s-a ovalizat. Trebuie să privim adevărul în faţă.

— Nu mi-am dat seama niciodată, zic.

— Pentru că dumneavoastră poate că frînaţi altfel, dar cum frînez eu, se simte, zise mecanicul. Auziţi că în timp ce frînez se aud nişte zgomote uşoare.

— Dacă zici dumneata. Doar te pricepi. De aia am venit la dumneata.

— Şi, bate puţin, auziţi ? spuse mecanicul.

— Frîna ? întreb.

— Nu, nu, motorul, zise mecanicul. Un fleac, un lucru de nimic. Trebuie să controlăm şi segmenţii. I-aţi controlat de mult ?

— Cam la vreo douăzeci de mii de kilometri.

— E cam mult de-atunci, zise mecanicul. Şi pariez că nici de suspensie nu v-aţi atins de cine ştie cîţi kilometri.

— Păi, mi se pare că n-a fost nevoie niciodată să umblu la ea.

— E foarte adevărat, dar cred că acum a venit momentul să fie controlate.

Am intrat din nou în garaj şi am coborît din maşină. Mecanicul a început să adulmece sub tabloul de comandă.

— Ambreiajul, zise, trebuie să ne uităm puţin şi la ambreiaj. Dumneavoastră v-aţi dat seama că scapă puţin ?

— Eu nu, zic, n-am băgat de seamă niciodată.

— Fleacuri, zise mecanicul. Dar dacă vreţi, pot să mă uit puţin la toate. Dacă le iei din timp, pot fi reparate pe puţin ; dacă aştepaţi, maşina se rablageşte şi pe urmă nu-i mai poţi face nimic. Dar dumneavoastră nu păreţi să fiţi omul care să neglijeze o maşină care merge aşa bine ca asta.

— Nu sînt eu omul ăla, e adevărat. Dar dacă merge bine...

— Pînă ce se strică, zise mecanicul. Cum v-am spus adineauri, dacă cineva trece uşor peste defectele mici, pe urmă nu mai ai cum să le remediezi.

— Bine. Eu nu trec uşor peste ele.

— Atunci, zice mecanicul, mi-o lăsaţi aici şi eu mă uit puţin la ea. Toate astea sînt lucruri de nimic.

— Uitaţi-vă, fie, zic.

— Peste două zile plecaţi cu o maşină ca şi nouă, zise mecanicul.
Şi astfel i-am lăsat maşina şi am luat un taxi ca să mă întorc acasă. În taxi m-am gîndit la bara de direcţie care se stricase şi mi se părea că toate celelalte mergeau bine : acceleraţia perfectă, motorul fără cel mai mic zgomot, frînele foarte bune. Dar n-ai ce-i face, noi n-avem experienţa pe care o au unii mecanici şi nici urechea lor fină. Unele zgomote ne scapă, şi pentru a le descoperi trebuie să trăieşti între maşini, să le cunoşti toate părţile cele mai ascunse, să ştii cum funcţionează exact fiecare şurub.
După două zile m-am dus să-mi scot maşina.
— Acuma o să mergeţi ca pe catifea, zise mecanicul. Nu era nimic grav, ci doar o mulţime de fleacuri neînsemnate pe care bine aţi făcut că le-aţi dat pe mîna noastră.
— Bara de direcţie merge ? am întrebat.
— Eh, zice mecanicul, pentru aia n-am avut timp. De altfel eu sînt mecanic şi de bara de direcţie e mai bine să se ocupe un electrician. Un electrician în cîteva minute v-o pune la punct.
Am plătit factura, m-am urcat în maşină şi am plecat.
Acuma motorul bătea, acceleraţia întîrzia şi motorul vibra într-un mod curios. Frînele erau ovalizate şi nu mai reuşeam să mă opresc cu promptitudinea cu care mă opream înainte. Ambreiajul scăpa.
Am căutat un electrician şi mi-am reparat bara de direcţie, apoi m-am dus să dau un anunţ la ziar ca să-mi vînd maşina.

Sera

Aveam de gînd să pun apă în radiatorul maşinii, fiindcă pe canicula asta, şi cu motorul care se încălzeşte, e uşor ca radiatorul să se usuce — şi pe urmă trebuie să controlezi tot timpul apa din radiator.
Dar după aceea nevastă-mea zise :
— Adu-ţi aminte să uzi florile.
Şi treaba cu radiatorul mi-a ieşit complet din minte, în timp ce nevastă-mea venea cu două ghivece mari şi le punea jos.
— Dacă tot te duci la Milano, zise, du acasă nişte flori pe care le-am procurat cu mare greutate. N-o să te deranjeze să duci acasă cîteva flori ?
— Nici un deranj, zic, maşina e goală şi nici n-o să-mi dau seama că duc cîteva flori.
Nevastă-mea a intrat, apoi a ieşit din nou cu trei ghivece pe care le puse pe trotuar, apoi a intrat din nou şi a ieşit cu alte trei ghivece.
— Mai ai ? am întrebat.
— Mda, zise. Sînt cam multişoare, dar sînt foarte frumoase : doi leandri, patru muşcate, trei ghivece cu garoafe, vreo două cu ciclame şi o duzină de plante superbe, dar sînt mititele.
Am ridicat capacul portbagajului şi am început să aşez cîteva ghivece.
— Eşti nebun ? zise nevastă-mea venind în fugă cu braţele încărcate cu ghivece mici de flori, dacă pui florile în portbagaj mor. Florile sînt gingaşe ; nu se pun în portbagaj.

— De ce să moară ? am întrebat.

— În portbagaj pute a benzină, zise, și benzina omoară florile. Și pe urmă n-au aer și florile au nevoie de aer și de lumină. De cîte ori nu ți-am spus asta ?

— Pot să-l las puțin deschis. Toate ghivecele nu încap în mașină.

Am aranjat plantele în portbagaj și printr-o instalație de sfori și sîrmă am făcut în așa fel încît capacul să rămînă ridicat, ca să iasă mirosul de benzină și să intre aer și lumină.

O dată aranjate plantele ne-am apucat să aranjăm celelalte flori înăuntrul mașinii. Patru ghivece au avut loc jos, la picioare, șase pe bancheta din spate, patru rezemate de geamul de deasupra banchetei. Alte ghivece le-am pus pe locul de lîngă mine și, pînă la urmă, după multe încercări și schimbări toate florile erau aranjate.

— Ar trebui să ții geamurile puțin deschise, zise nevastă-mea, fiindcă altfel florile se vestejesc în zăpușeala din mașină.

Am deschis geamurile, apoi m-am urcat în mașină, am închis portiera, am salutat-o pe nevastă-mea.

— Ai grijă de flori, strigă nevastă-mea în timp ce schimbam viteza. Și adu-ți aminte de apă.

— N-am să uit apa, am zis făcînd un ultim semn cu mîna.

Trebuie să spun adevărul, că toată acea verdeață și acele flori din jurul meu îmi dădeau impresia că transport o grădină, sau o seră. Poate că era numai o impresie, dar mi se părea că

mașina era mai răcoroasă ca de obicei și mă gîndeam că și mașinile ar trebui să fie împodobite cu niște ghivece de flori la geamuri și cu cîte o ladă cu violete și ciclame.

Eram la jumătatea drumului cînd s-a întîmplat primul accident.

A intrat o viespe pe fereastră, a zburat puțin din floare în floare, apoi a venit să se așeze pe gîtul meu.

Am încercat s-o alung cu mîna, dar viespea a zburat puțin în jurul capului meu, apoi mi s-a așezat pe frunte. Am alungat-o din nou, dar a trebuit să încetinesc viteza ca să nu pierd controlul mașinii. Am reușit să mă opresc pe marginea drumului și am început să vînez viespea. Nu e ușor să prinzi o viespe într-o mașină plină de flori. M-am gîndit că poate era mai bine să deschid toate ușile și s-o alung afară. Am deschis ușile și viespea a ieșit, dar au intrat alte patru împreună cu doi fluturi.

Am pierdut o jumătate de oră bună ca să dau afară toate insectele alea, apoi am închis geamurile și în sfîrșit m-am urcat iar în mașină.

Cauciucul din dreapta din spate s-a dezumflat chiar în mijlocul unui sat.

M-am oprit în mica piață și am coborît.

Cînd se dezumflă o cameră nu trebuie să-ți pierzi răbdarea. Trebuie să primești nenorocirea în mod filozofic, să te pui pe treabă.

Misiunea mea ingrată consta în a scoate mai întîi toate ghivecele de flori așezate în portbagaj, așa fel încît să pot ajunge la cauciucul de rezervă și la scule.

Cu răbdare am dat jos toate ghivecele şi le-am aliniat lîngă zidul piaţetei, apoi am început să desfac geanta de scule.

Cineva s-a oprit să privească. Un om şi-a băgat nasul în maşină, o femeie s-a oprit lîngă el.

— Leandrii sînt frumoşi, zise femeia.

— Da, dar nu se prind prea uşor, zise bărbatul.

— Şi alea ce flori sînt ? întrebă femeia iar bărbatul clătină din cap.

Mai scoteam încă sculele din geantă cînd simţii o lovitură uşoară pe umăr. M-am întors. Era o altă femeie şi avea în mînă un ghiveci mic cu o plantă.

— Cît ? zise femeia.

— Ce?

— Planta asta, zise femeia arătînd ghiveciul meu.

— Ah, am zis. Nimic, n-o vînd !

— N-o vindeţi, zise femeia mirată. Puse ghiveciul jos şi luă un altul.

— Atunci asta, zise.

— N-o vînd nici pe aia, am zis. Eu nu vînd flori.

— Nu vindeţi flori ? zise femeia. Asta-i bună. De ce să nu vindeţi flori ?

Altă lume se opri acolo în jurul maşinii şi cu toţii priveau florile. Apoi a venit un poliţist.

— Hei, zise poliţistul, arată-mi brevetul.

— Ce brevet ? am întrebat.

— De vînzător ambulant, zise el.

I-am explicat că nu vindeam flori şi mă oprisem numai ca să schim cauciucul. A gonit lumea

dar a rămas pe loc să supravegheze. Se vede că nu prea avea încredere în vorbele mele.

Am schimbat cauciucul, am pus florile la loc şi mi-am reluat drumul.

Cu vreo cincizeci de kilometri mai încolo motorul serei mele ambulante a scos un zgomot curios, un nor de fum a ieşit din capotă şi maşina s-a oprit.

„Frumos, mi-am zis. Am uitat să pun apă în radiator şi s-a ars garnitura." Am coborît şi am aşteptat. N-aveam altceva de făcut.

S-a oprit un autocamion. Şoferul a coborît şi a venit să vadă.

— Aveţi nevoie de un grădinar ? întrebă.

— S-a ars garnitura, am zis. Ar trebui să mă remorcaţi pînă la primul mecanic.

M-a remorcat pînă la mecanic, mecanicul s-a uitat la maşină, apoi a zis că trebuia să trec mîine s-o iau.

M-am informat unde era gara.

— V-aş ruga să-mi faceţi un serviciu, am zis înainte de a pleca. De fapt e o rugăminte a nevestei-mi.

— Care ? întrebă mecanicul.

— Să udaţi florile, diseară, am zis. Să nu uitaţi.

Un tovarăş de drum

Nevastă-mea îmi atrage atenţia mereu, cînd plec la drum, chiar la un drum scurt, să nu iau pe nimeni în maşină fiindcă nu poţi să ştii nicio-

dată pe cine iei. S-au întîmplat fel de fel de cazuri...

Într-adevăr, are dreptate. Nu poţi să ştii niciodată ce ţi se poate întîmpla, culegînd lumea de pe drum. Dar nu e nevoie ca nevastă-mea să-mi dea asemenea sfaturi. Eu nu iau pe nimeni în maşină din principiu şi întrucît nu poţi şti niciodată ce caracter are omul care îţi face semn cu mîna să opreşti, prefer să merg singur.

Dar uneori se întîmplă că-ţi vine chiar greu să te lipseşti de plăcerea unei companii.

O dată s-a întîmplat la intrarea pe autostradă.

M-am oprit şi imediat a venit la fereastră un tip foarte slab şi foarte distins, cu o valijoară, şi ea tot foarte distinsă.

— Scuzaţi-mă, mergeţi la Torino? întrebă.

Am spus că într-adevăr mă duceam la Torino, dar am adăugat imediat că să nu mi-o ia în nume de rău, dar preferam să merg singur. Nu sînt niciodată aşa de explicit în treburile astea, dar în ziua aceea mă hotărîsem să n-o mai scald şi să vorbesc limpede.

Omul clătină din cap şi-şi desfăcu braţele resemnat.

— Iertaţi-mă, zise şi se îndepărtă.

Nu m-aş fi gîndit niciodată că o să privească lucrurile atît de filozofic. Dacă mi s-ar fi răspuns grosolan m-aş fi simţit poate mai bine. Delicateţea lui mă făcea să mă simt prost. L-aş fi chemat înapoi dacă n-aş fi apucat să apăs pe accelerator. M-am uitat în oglinda retrovizoare şi am văzut că omul meu s-a apropiat de fereastra

altei maşini a cărei uşă s-a deschis şi omul s-a urcat.

„Bine că s-a rezolvat aşa, mi-am zis. Bine că a găsit un loc. Aşa am scăpat de remuşcări."

Mi-am continuat drumul pe autostradă şi după cîteva minute maşina din urma mea m-a depăşit cu viteză destul de mare.

Am văzut că în maşină, lîngă şofer, era omul care mergea la Torino şi tocmai îi spunea ceva.

A dispărut cu repeziciune înaintea mea şi m-am gîndit că omul meu fusese norocos : cu siguranţă că o să ajungă la Torino cu mult mai devreme decît dacă mergea cu mine. Eu merg destul de repede în general, dar sînt zile şi zile ; asta era o zi în care nu-mi venea să forţez motorul şi preferam să fac o plimbare domoală, mîngîiat de muzica pe care radioul avea bunăvoinţa s-o transmită.

Am deschis aparatul de radio şi am lăsat să treacă toate maşinile care, mai grăbite ca mine, voiau să mă depăşească. N-au decît să mă depăşească : nu-mi păsa.

Făcusem cam vreo treizeci de kilometri, şi deodată văzui o maşină oprită pe marginea şoselei şi un om care făcea semne disperate.

M-am oprit.

Era maşina individului care mergea la Torino şi am văzut că cel care conducea scotea una din roţile din spate.

— Aveţi nevoie de ceva? întreb.

Omul se ridică şi zîmbi.

— De nimic, mulţumesc, zise, un fleac, se întîmplă oricui : mi s-a dezumflat un cauciuc.

— Dacă aveţi nevoie de ajutor... zic.

— Mulţumesc, n-am nevoie, mă descurc foarte bine şi singur, zise. Mi-aţi face însă un mare serviciu dacă aţi vrea să-l luaţi pe domnul acesta care trebuie să ajungă la Torino şi n-are timp de pierdut.

Mi-l arătă pe omul care-mi ceruse să-l iau la intrarea pe autostradă. Se şi apropiase de maşina mea şi eu i-am spus că putea să se urce.

Omul s-a urcat şi am pornit.

— Îmi pare rău că vă deranjez, zise omul. Aş fi rămas cu celălalt dar dumneavoastră aţi fost atît de amabil şi mi-aţi oferit posibilitatea să vă însoţesc...

— Nu face nimic, zic, loc e, deci... nu mă deranjaţi de fel.

— Sînt bucuros, zise omul. De multe ori cînd mergi singur în maşină te plictiseşti. Şi eu mă plictisesc cînd n-am pe cineva cu care să mai schimb o vorbă. Şi pe urmă stînd de vorbă timpul trece mai repede şi drumul pare mai scurt.

— Aşa e, zic.

— Conduceţi de mult timp?

— De zece ani, zic.

— Văd că conduceţi bine şi că sînteţi prudent, zise omul. Mie îmi plac oamenii prudenţi. Ador prudenţa. Cel cu care mergeam adineauri nu era aşa de prudent. Era amabil dar nu era prudent. Gonea ca un diavol, şi dacă e să vă spun tot adevărul, mi-era frică. Dumneavoastră aţi avut vreun accident?

— Niciodată, zic, şi în acel moment un scuter care era înaintea mea făcu un viraj brusc şi a

trebuit să cotesc pe neaşteptate spre stînga. Am intrat din nou pe culoar şi m-am uitat urît la tovarăşul meu de drum.

— Sînt unii care umblă pe drum cu capul în nori, zise tovarăşul meu de drum. Ca să conduci o maşină, în timpurile de azi, trebuie să fii foarte atent. Dar văd că dumneavoastră sînteţi foarte sigur pe dumneavoastră. Şi aveţi reflexe foarte bune. Nu au toţi reflexe bune, ştiţi asta?

— Ei... zic, după atîţia ani de cînd conduc...

— Ei nu, nu... zise tovarăşul meu de drum, sînt unii care conduc de ani de zile şi încă n-au învăţat să conducă. Mai trebuie şi talent... Sînt de-a dreptul mulţumit că v-am întîlnit. Ăla de adineauri era pe jumătate nebun. Ştiţi ce s-a întîmplat?

— Nu, ce s-a întîmplat?

— Să vedeţi, zice, stăteam de vorbă cu el aşa cum fac acum cu dumneavoastră, despre una, despre alta. La un moment dat îl întreb dacă cauciucurile sînt noi sau uzate şi el îmi răspunde că sînt uzate dar că mai ţin. Chiar cînd zicea că mai ţin, „bum!", explodează cauciucul din dreapta din spate. A reuşit să menţină maşina pe şosea numai printr-o minune. A fost ceva cu adevărat extraordinar. Cauciucurile dumneavoastră cum sînt?

— Bune. Le-am cumpărat abia acum o săptămînă.

— Foarte bine, zice tovarăşul meu de drum, dar chiar în clipa aceea am simţit că ambreiajul merge greu şi maşina vibrează din toate încheieturile.

— La dracu, spusei, am pățit-o. Mi s-a spart un cauciuc.

Am tras pe dreapta și am coborît. Cauciucul din dreapta era pe geantă complet. Coborî și tovarășul meu de drum.

— Asta e chiar extraordinar. Cum s-a întîmplat ?

— Un cui, zic, și m-am dus să deschid portbagajul și să scot roata de rezervă.

Am pus jos roata de rezervă și atunci mi-am dat seama că și aia era dezumflată.

— Sîntem în mare încurcătură. Nu se poate schimba roata. Trebuie să oprim o mașină la fel cu a mea și să rugăm să ne împrumute o roată pînă la vulcanizatorul cel mai apropiat. N-avem altceva de făcut.

— Mă ocup eu, zice omul. Eu mă pricep să opresc mașinile. Viața te obligă să te pricepi la orice.

Se duse în mijlocul drumului și începu să dea din mîini la fiecare mașină care trecea.

În sfîrșit, o mașină la fel cu a mea s-a oprit cu vreo treizeci de metri mai înainte. Tovarășul meu de drum alergă înspre ea și l-am văzut aplecîndu-se să vorbească la fereastră.

„Dacă nu face altceva, cel puțin se străduiește să mă ajute. Gestul contează."

Apoi deschise ușa, se urcă în mașină și aceasta porni în timp ce fostul meu tovarăș de drum îmi făcea cu mîna în semn de salut.

De atunci n-am mai luat pe nimeni de pe drum.

Accidentul

Încercați să circulați puțin prin centrul orașului cu automobilul. Nu e de loc simplu. E simplu în vacanța de Sfînta Maria cînd nu-i nimeni în oraș și străzile sînt pustii sau în unele duminici de vară cînd tot orașul pleacă în escursii, la iarbă verde. Atunci poți merge liniștit și cu o oarecare siguranță dar, în celelalte zile e ceva de-ți vine să-ți iei cîmpii.

Ca să nu mai vorbim de orele de vîrf. Știți ca și mine care sînt orele de vîrf. Cîndva nu erau ore de vîrf, toate erau ore obișnuite, fără vîrfuri. Acum sînt ore de vîrf, și ore fără vîrf. Dar cele mai multe sînt ore de vîrf.

Să circuli prin centru în orele de vîrf, cu automobilul, e o treabă cît se poate de serioasă, pe care nu-i bine s-o iei în glumă. Trebuie să te uiți în toate părțile și să fii pregătit pentru orice cu toți ochii, toate mîinile și toate picioarele.

Într-o zi mergeam, tocmai într-o oră de vîrf, pe bulevard, și în fața mea erau cîteva șiruri de mașini care încercau să înainteze într-un fel, dar în felul cel mai haotic cu putință. În spate șirurile se continuau și nu se vedea nici începutul, nici sfîrșitul lor. Stăteau, se poate spune, cu barele aproape lipite, astfel că o frînă pusă pe neașteptate blocă mașina dinainte, iar eu n-am apucat s-o frînez la timp pe a mea, și bara din față a atins bara din spate a mașinii care mă preceda. Dacă zic a atins poate nu redau destul

de plastic ideea de ciocnire. Voi spune numai foarte sincer că eu nu mi-am dat seama, în schimb mi-am dat seama foarte bine de izbitura din spatele meu. Blocînd maşina, cel din spatele meu s-a oprit în bara mea din spate într-un mod, aş zice, violent.

Maşina dinaintea mea nu şi-a reluat mersul. Uşa din stînga s-a deschis şi proprietarul a coborît şi a venit spre mine dînd furios din mîini şi arătînd spre bara din spate.

— Ce mod de a circula mai e şi ăsta ! strigă proprietarul maşinii. Dumneata mi-ai făcut praf toată bara.

— Eu nu am făcut praf nimic. Abia am atins bara ; astea sînt lucruri care se întîmplă.

Coborîi din maşină şi m-am trezit între cei doi proprietari de automobile : cel al maşinii din faţă şi cel al maşinii din spate.

— Dumneata ! strigă cel cu maşina din urmă, priveşte ce dezastru ! Ăsta e mod de a frîna ? Dacă nu ştii să frînezi, de ce frînezi ?

— Eu, zic, m-am oprit cum am putut. Dumneata trebuia să fii atent.

— Eu eram în faţă, zice cel cu maşina din faţă, dumneata erai în urmă, deci răspunderea e a dumitale.

— Pentru maşina dumitale, poate. Chiar dacă n-am nici o vină, răspunderea e a mea ; dar pentru maşina din spate, eu n-am nici o răspundere.

— Cum nu ? strigă proprietarul maşinii care era în urma mea. Şi a cui, mă rog, e răspunderea atunci ?

— A dumitale. Fiindcă răspunderea e întotdeauna a celui din spate.

— Să clarificăm lucrurile, zise cel din faţă. În acest caz dumneata plăteşti.

— Sigur că dumneata plăteşti, zise cel din spate înfigîndu-mi un deget în piept.

— Un moment ! Să nu încurcăm lucrurile ! Pentru moment pe dumneata nu te priveşte.

— Cum nu mă priveşte ? se răţoi cel din spate. Mă priveşte, cum să nu mă privească ? Mi-ai distrus complet bara.

— Nu, eu vreau să-i văd bara celui din faţă.

— Pe mine nu mă interesează bara celui din faţă, vino s-o vezi pe a mea, zice cel din spate.

— Ba pardon, pe mine nu mă interesează bara celui din urmă, vino s-o vezi pe a mea, zise cel din faţă.

Amîndoi mă prinseră de cîte un braţ şi încercară să mă tragă unul înainte şi celălalt înapoi.

— Sărăcuţul de el ! Ce-a făcut ? zise unul dintre trecătorii care se opriseră să privească.

— Nimic, zic eliberîndu-mă din ghearele lor, eu n-am făcut absolut nimic. Eu am atins pur şi simplu maşina din faţă iar cel din spate m-a izbit pe mine.

— Eu n-am izbit pe nimeni, zise cel din spate. Dumneata te-ai proţăpit în faţa mea.

— V-aţi lovit rău ? întrebă unul dintre trecători.

Am reuşit să ajung în faţă şi am constatat că bara din spate a maşinii care mă preceda nu avea nimic. N-avea nici pe dracu. Avea doar o mică zgîrietură în stînga.

Am spus-o.

— Asta spui dumneata, zise proprietarul maşinii. Bara e zgîriată, deci trebuie s-o schimb.

— A mea e mult mai rău atinsă.

— A dumitale nu mă interesează, zise cel cu maşina din faţă. Dumneata poţi să mergi cu ea şi aşa, dacă vrei, eu nu.

— Eu nu pot să merg cu ea aşa, zise cel cu maşina din spate, încă n-aţi văzut în ce hal e.

Ne-am dus să vedem bara din spate : a mea era turtită toată şi cea a maşinii celeilalte era destul de turtită şi ea.

— Pentru asta vina e a dumitale. Eu nu vreau să ştiu nimic. Vina e întotdeauna a celui din spate.

— Exact, zise cel cu maşina din faţă.

— Exact pe dracu, zise cel cu maşina din spate. Vina e a celui care frînează pe neaşteptate fără nici un motiv.

— Eu nu m-am oprit fără nici un motiv, zise cel din faţă. Un motiv era, şi încă ce motiv !

— Şi atunci trebuie să semnalizezi cînd te opreşti, zise cel din spate.

— Stopul meu funcţionează.

— Şi al meu. În orice caz eu nu plătesc.

— Asta o să mai vedem noi, zise cel din faţă. Dumneata trebuie să plăteşti, şi o să plăteşti.

— O să-ţi plătesc la paştele cailor... zise cel din spate. Dumneata să-mi dai numele.

— Sigur că-ţi dau numele meu, zise cel din faţă, dar şi dumneata mi-l dai pe al dumitale.

— Sigur că ţi-l dau, zise cel din spate. Eu sînt asigurat.

— Şi eu sînt asigurat, zise cel din faţă.

— Atunci, zic zîmbind, n-aveţi de ce să vă mai văitaţi. Sînteţi amîndoi asiguraţi.

— Asta da, zise cel din faţă, din moment ce asigurarea plăteşte, merită să schimbi bara şi să pui una nouă.

— Just, zise cel din spate. Şi n-are rost să ne pierdem timpul aici discutînd şi făcîndu-ne sînge rău, cînd paguba e o nimica toată.

Cel din faţă şi cel din spate şi-au dat numele, adresa, şi-au strîns mîinile.

— Astăzi se circulă într-un mod... zise cel din faţă ; în orele de vîrf, dacă nu mergi cu toţi ochii deschişi e prăpăd.

— E adevărat, zise cel din spate, dacă reuşeşti să traversezi centrul fără să primeşti una în bot, eşti cineva.

Cei doi s-au salutat cordial şi s-au urcat din nou în maşinile lor.

Eu m-am urcat în a mea cu amîndouă barele lovite şi m-am amestecat printre maşini mulţumind cerului că am scăpat din toată tărăşenia asta, fiindcă în cazuri de astea nu poţi să ştii niciodată cum se sfîrşeşte.

Sumar

E ACASĂ DOMNUL BRAMBILLA ?

In colecția
„MERIDIANE"
au apărut:

Ilya Ehrenburg
Oameni, ani, viață; vol. III

John Updike
Centaurul

Marguerite Duras
Stăvilar la Pacific

James Joyce
Portret al artistului în tinerețe

Franz Kafka
Verdictul

Carson McCullers
„În vara aceea verde..."

Graham Greene
Comedianții

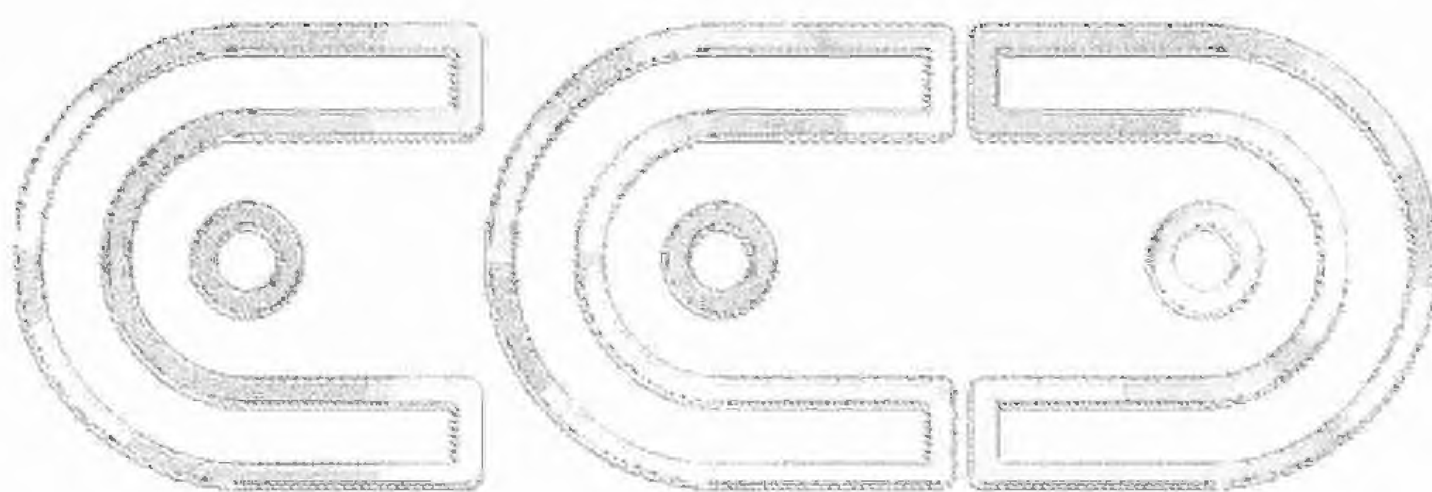
Miroslav Krleža
La hotarele rațiunii

ÎNTREPRINDEREA POLIGRAFICĂ „13 DECEMBRIE 1918"

Coli tipar 8,25; comanda nr. 2500

Scanare și prelucrare digitală

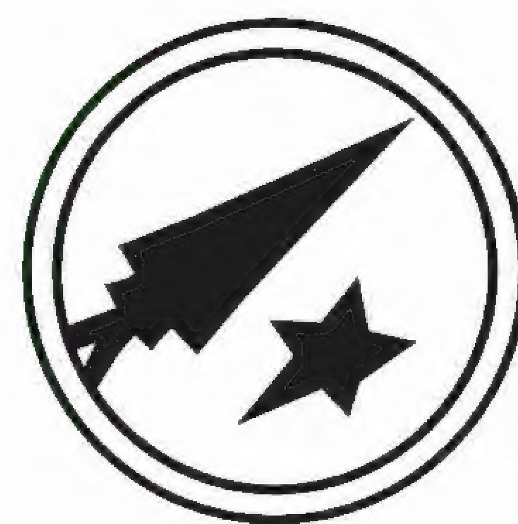

de

Anonim

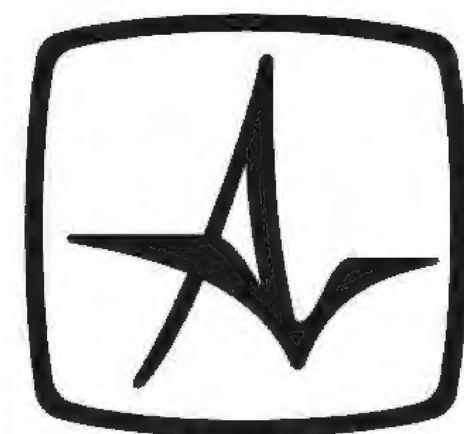
și

CAT Graur

Antwerpen

2023